ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

CİLT/8 KASIM-1977 Sayı/47

ilke

KASIM / 1977
Sayı : 47

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi:**Öner Ciravoğlu** / Yazıişleri Müdürü: **Feyzullah Özer**/Yazışma Adresi: PK. 71 İstanbul / Yönetim ve Havale Adresi: **Öner Ciravoğlu**, Cağaloğlu Başmüsahip Sok. Tan Apt. No: 10/11 İstanbul / Abone Şartları, Yıllık: 150, altı aylık 75 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi: **Evren Matbaası** / Baskı: **Ören Basımevi** / İlan: Tam Sayfa 500 lira, diğer ilanlar santimi 25 lira / Basıldığı tarih: 24 Ekim 1977

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

İnsanlık tarihinin en önemli dönüm noktası olan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yılını büyük coşkuyla selamlıyoruz. İşçi sınıfının önde gelen öğretmenlerinden Yüce Lenin'in ve O'nun Partisi'nin, insanlığın topyekün kurtuluşu uğrunda bu ilk büyük adımı tüm ülkelerin işçilerine ve bütün dünya halklarına ışık tutuyor. Bugün Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve Sovyet Halkı, dünya devrimci sürecinin emperyalizme ve uluslararası gericiliğe karşı sürdürdüğü amansız savaşta, nihai zafere giden yolun başını çekiyorlar.

SBKP'nin komünist toplumu kurma yolunda kazandığı başarılar tüm dünya halklarının hayranlığını kazanırken, Sovyetler Birliği'nin dünya barışı için gösterdiği büyük çabalar ve sürdürdüğü Detante politikası, yer küremizde barış ve güvenliğin en büyük güvencesi durumundadır. Hiç kuşku yok ki, Leninist barış içinde birlikte yaşama ilkesinin SSCB öncülüğünde başarıyla uygulanması, dünya sosyalist sisteminin, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi ile olan bağlarını güçlendirmekte, halkların ulusal ve sosyal kurtuluşu için daha elverişli koşulları ve imkânları yaratmaktadır.

Türkiye emekçilerinin sömürü ve baskıdan kurtulma doğrultusunda işçi sınıfı öncülüğünde yürüttükleri mücadele, dünya devrimci sürecinin bir parçası olarak her geçen gün güçleniyor. Bilimsel sosyalizm ve pro-

letarya enternasyonalizminin yüce ideallerine bağlı olan Partimiz, ülkemizde emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı verilen mücadelenin başarıya ulaşması için vargücünü sarfediyor; halkımızın kurtuluşu yolunda, dünya sosyalist ve işçi hareketinin çok değerli deneylerinden yaratıcı bir şekilde yararlanıyor.

Türkiye halkı, Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki dostluk bağlarının kurulmasını arzulamakta, iki ülke arasında iyi komşuluk ve ekonomik, teknolojik, bilimsel, kültürel işbirliği ilişkilerinin güçlendirilmesi yönündeki çabaları önemli bir kazanç olarak görmektedir.

Tüm dünya halklarının barış, demokrasi, bağımsızlık, sosyal ilerleme ve sosyalizm yolunda sürdürdükleri mücadelenin bugünkü ileri boyutlara ulaşmasının en önemli kilometre taşını oluşturan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünü enternasyonalist dayanışma duyguları ile kutlarken, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne öncü uğraşında başarı, Sovyet halkına mutluluk dileklerimizi iletiriz.

Yaşasın Büyük Ekim Sosyalist Devrimi!

Militan selamlarımızla...

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Merkez Yürütme Komitesi

21 Eylül 1977'den 25 Ekim 1977'ye

21 EYLÜL 1977

- MC Hükümeti, Uluslararası sermayenin isteklerini yerine getirerek, Türk parasının değerini yüzde 10 oranında düşürdü. Sayıştay Denetçiler Derneği «MC, Para Fonu'nun isteklerine boyun eğdi» dedi.
- DİSK'e bağlı Oleyis sendikasında örgütlü bulunan işçiler, Maçka otelinde greve başladılar.
- Yol-İş Genel Kurulu Ankara'da toplandı. Kongrede bir konuşma yapan Petrol-İş sendikası Genel Başkanı İsmail Topkar; Türkiye'de Komünist Partinin siyasal hayata girmesini istedi.
- 2. Humanite'nin basın bayramı kutlandı. Basın Bayramı nedeniyle bir konuşma yapan Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Marchais; «oy sağlayacak ortak proğram kitlelerin gerisinde kalamaz» dedi.

22 EYLÜL 1977

- AP ve MHP kolerayı bahane ederek hacca gidişin yasaklanmasını isterken MSP yasaklamaya kesinlikle karşı çıkıyor. Maliye Bakanı «200 bin yurttaşın hacca gitmesi ekonomide felç yaratır,» dedi.
- Türk hükümeti Amerika'dan 55.4 milyon dolarlık daha askeri araç, gereç ve silah alıyor.

23 EYLÜL 1977

- Türk-İş hükümete «yumuşak» bir muhtıra verdi.
- Pakistan'da sıkıyönetim, Butto'nun itiraz dilekçesinin incelenmesine iki gün kala, yüksek mahkeme başkanının görevden aldı.

24 EYLÜL 1977

- Ege Sanayi Odası başkanı; «zamların geç açıklanması hazineye 50 milyar liraya maloldu.»
- Sümerbank Bergama işçileri Teksif yönetimini «ihanetle» suçladı.
- Hitlerci F. Alman generalleri Pekin yönetimi tarafından, Çin-Sovyet sınırında incelemelerde bulunmak üzere Çin'e davet edildi.

25 EYLÜL 1977

- 500 toprak ağası Toprak Reformunu Başbakanlık önünde protesto etmek için Urfa'dan Ankara'ya hareket etti.
- Kamuran İnan, «Enerji konusunda en büyük darboğaza girdik» dedi.
- Pentagon, Türkiye'nin NATO'dan alacağı Amerikan silahlarının bedellerinin ambargoda öngörülen miktardan düşürülmesine karar verdi.
- AET ülkelerinde işsiz sayısı 5.830.000'e ulaşarak rekor düzeyi buldu.

bir BELGE

İSTİHDAM SORUNUNUN SOSYALİST ÇÖZÜMÜ: SSCB ÖRNEĞİ

Rusya'daki Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünün eşiğinde tüm dünya insanları, SSCB'nin geçmiş olduğu yola bakışlarını çeviriyorlar. Sovyet halkı, toplum hayatının tüm alanlarında başarılar kaydetmiş, sosyal hastalıklara son vermiştir. Oysa kapitalist devletlerde ve gelişmekte olan ülkelerde emekçiler bundan büyük acılar çekmektedirler.

İstahdam sorununa gelince, SSCB'de emekçilerin refahı artırılarak, kişi her bakımdan geliştirilerek bu sorun çözülüyor. Fakat Sovyet toplumunun gelişimindeki ayrı ayrı aşamalarda bu problemlerin içeriği aynı değildi. 1917 Ekim Devrimi zaferle sonuçlandıktan hemen sonra, Sovyet Devleti'nin karşı karşıya bulunduğu başlıca sorun işsizlikle savaş sorunuydu. Bu sorun, Birinci Dünya Savaşı, yabancı müdahalesi ve iç savaşın bir meyvesi olan yoksulluk koşullarında çözülüyordu. 1920'de sanayi üretimi 1913 yılı düzeyinin yalnız sekizde birini buluyordu. 20 yıllarının ikinci yarısında iş borsasında kaydolunan işsiz sayısı 900 bin ilâ 1 milyon 700 bin arasındaydı, bu sayı tarımda yüzde 50'yi buluyordu. Sovyet Devleti, o çetin günlerde bile işsizlere yardım etmek için para buluyordu. SSCB'de istismara dayanan ilişkilere son verilmesi, yüksek

düzeyde gelişmiş bağımsız ekonominin meydana getirilmesi istihdam sorununu çözmek, emekçilerin hayat düzeyini kat kat yükseltmek olanağını vermişti. Halk ekonomisindeki başlıca mevzilerin devletin elinde bulunması, ekonominin tüm devlet çapında planlanması, sosyalist endüstrileşmenin uygulanması, köylerde kollektif çiftliklerin kurulması ve kültürel devrimin uygulanması sayesinde işsizlik sorunu daha 1930 yıllarının sonlarında başarıyla çözülmüştü. SSCB'de çalışabilenlerin hepsine iş sağlama sorunu, son yıllarda bazı ülkelerde ileri sürülen ve işsizlik sorununun çözülmesini amaç edinen programlardan farklı olarak bambaşka bir yolla çözülmüştü. Bu sorunun çözümü halk ekonomisinin yeni teknik temel üzerinde geliştirilmesi işine bağlıydı. Bu suretle işçi kaynakları fazlalığına son verilebilmişti. Hatta SSCB'nin halk ekonomisinde fazla sayıda işçi çalıştığı zaman bile, o zaman için en yüksek sayılan iş verimini sağlıyabilen modern teknik araçlarının kullanılmasına büyük bir önem verilmişti. Mevcut kaynakları kullanmak gerektiği zaman çok emek gerektiren kollar geliştiriliyordu.

Endüstrileşme programının uygulanmasıyla birlikte köy ekonomisi kollektifleştiriliyor ve sosyalist ilkelere dayanan yüksek randımanlı bir ekonomi kolu haline getiriliyordu. Üretim entansifleştirilerek (yoğunlaştırma) tarım kollektifleştiriliyordu. Bu, tarımda kol emeğinin yerini makinelerin alması ve köylüleri hızla gelişen sanayi kollarında ve servis işlerinde çalıştırma olanağını veriyordu.

İşsizlik kaldırıldıktan sonra istihdam sorunu yeni bir nitelik kazanmıştı. İşe muhtaç olanların sayısı ve halk ekonomisinin ihtiyaçları hesaba katılarak bu sorun çözülmeye başlamıştı. Bu arada işçi sayısı, işçilerin profesyonel bileşimi ve çeşitli bölgelerde işçilerin nasıl dağıldığı da hesaba katılıyordu.

Sözün kısası sosyalizm, istihdam sorununun çözümünde dünya çapında önemi olan bir başarı kaydetmişti. Bu sorun sadece işsizliğin kaldırılmasıyla çözülmemişti. Ancak bu sorunun çözümünden sonra toplumun başlıca serveti olan emekçiler uyumlu şekilde, geliştirilebildi.

Bugün SSCB'de istihdam sorunu bambaşka şekilde çözülüyor. SSCB Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin «Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü» ne ilişkin kararında belirtildiğine göre, Sovyet Devleti kurulalı 60 yıl oldu, bu 60 yıllık dönemin hemen hemen 20 yılında savaşlar oldu ve savaştan sonra ekonomi kalkındırıldı. Buna rağmen 1976 yılında ülkenin ulusal geliri devrimden önceki düzeye oranla 65 misli arttı. Devrimden önce Sovyet Devleti dünyada çıkarılan sanayi mallarının sadece yüzde dörtten biraz fazlasını sağlarken bugün beşte birini sağlıyor. Devrimden önce Rusya'da yetişkinlerin dörtte üçü oku-

ma yazma bilmezdi, bugünse halk ekonomisinde çalışanların dörtte üçünden fazlası ya yüksek ya da orta öğrenim görmüş uzmanlardır. Genel on yıllık orta eğitim sistemi hemen hemen tamamen tatbik edilmiş bulunuyor.

Tüm toplumsal üretimin etkisinin hızla artırılması, çalışma kalitesinin iyileştirilmesi, çağdaş aşamada, ekonominin geliştirilmesi yolunda güdülen başlıca amaçtır. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri L.İ. Brejnev, 25. parti kongresinde ekonomik politikanın bu önemli amacından bahsederken şunları belirtmişti: «İlâve işçi gücünün celbedilmesine değil, sadece iş veriminin artırılmasına bel bağlamak gerekecek».

SSCB, toplumsal üretimin etkisinin artırılmasında çok önemli başarılar kaydetmiştir. Örneğin 9. beş yıllık plân döneminde (1971-75'te) iş veriminin artırılması sayesinde mal üretimi yüzde 84 artmışken bu beş yıllık plân döneminde (1976-80'de) bu artışın yüzde 90'ı bulması gerekecek. Tarımda ve inşaat alanında üretim, ilâve işçi gücü celbedilmeden iş veriminin artırılması yoluyla artırılmalıdır.

Üretimin komple makinalaştırılıp otomatikleştirilmesi ile ilgili işlerin hızlandırılması, çalışma koşullarının daha da iyileştirilmesi, işçilerin bir işletmeden başkasına geçmesi gibi hallerin azaltılması, çalışmaların daha mükemmel şekilde düzenlenmesi, iş verimini artıran çok önemli hususlardır. SSCB'de işçi kaynaklarının daha rasyonel şekilde kullanılması ödevi, işçi ve uzman kadrolarının yetiştirilmesi işinin mükemmelleştirilmesine sıkı sıkıya bağlıdır. 1975 yılında ülkede altı binden fazla teknik sanat okulu vardı, bu okullarda üç milyondan fazla kişi okuyordu. 1971-75'te bu okullar 9 milyondan fazla işçi mezun etmişlerdi. Bundan başka bir milyondan fazla kişi özel dairelere ait okulları bitirmişti, birçokları doğrudan doğruya çalışmaya başladıkları yerlerde meslek edinmiş, bazıları da özel kurslarda bu meslekleri öğrenmişlerdi. İşçi ve memur sayısını artıran kaynaklardan biri, gençler okutulurken onlara çeşitli mesleklerin öğretilmesidir. İstismara dayanan ilişkilerin kaldırılması, şuur düzeyinin ve emekçilerin öğrenim düzeyinin yükseltilmesi yoluyla çalışabilenlerin hepsine iş sağlanması, işsizliğin tamamen ortadan kaldırılması ve geçinecek parası olmayan tabakaların ortadan kaldırılması demektir.

SSCB istihdam sorununun çözümünde zengin tecrübe toplamış bulunuyor, işsizliğe son vermek istiyen geilşmekte olan devletler bu tecrübeden yararlanabilirler.

(APN)

26 EYLÜL 1977

- 131 ülkenin Maliye Bakanlarının katıldığı Uluslararası Para Fonu toplantısı başladı.
- Uluslararası Para Fonu Başkanı: «Sanayileşmiş ülkelerin izlediği anti-enflasyonist politika işsizliğe yol açıyor» dedi.
- Hammadde darlığı yüzünden PETKİM tesislerinde üretim durdurulmaya başlandı.
- Soma kömür madeni ocaklarında meydana gelen çökmede bir işçi öldü.

27 EYLÜL 1977

- 37 Demokratik kuruluş, «Kararlılık 77» adı altında hazırlanan NATO tatbikatını protesto etmek amacıyla İstanbul ABD konsolosluğuna siyah çelenk koydular.
- AET, gelişme yolundaki ülkelerin Para Fonundan yeni özel çekme hakkından yararlanmalarına karşı çıktı.
- Maliye Bakanı Bilgehan: «Para Fonu ile görüşmeler olumlu yönde devam ediyor» dedi.
- Demirel, bir genelge yayınlayarak tüm kamu kuruluşlarını «enerji tasarrufu» yapmaya çağırdı.
- Ankara Sanayi Odası Başkanı Hami Kartay, «KİT'ler politik arpalık haline geldi» dedi.
- Maden-İş ile MESS arasında bir süre önce kesilen görüşmeler yeniden başladı.
- ABD, ambargonun kalkması için Türkiye'den Kıbrıs konusunda güvence istedi.

28 EYLÜL 1977

- Urfalı toprak sahipleri ile görüşen Erbakan, «toprak reformu uygulaması zulümdür» dedi.
- 624 işçinin 20 milyon lira alacaklı olduğu, Türkiye'nin en eski fabrikalarından Milli Mensucat fabrikasının iflâsına karar verildi.
- Kartal'da 40 gecekondu yıktırıldı.
- TOFAŞ, ekim ayı sonuna kadar döviz transferleri yapılmazsa üretimi durduracağını açıkladı.
- DİSK yönetim kademelerinde Genel Merkezin izlediği siyasal çizgi yoğun eleştiri konusu oldu.
- İzmir'de 66 ilerici demokratik kuruluş, 2. MC'yi çökertip ilerici bir yönetimi gerçekleştirmek amacıyla güç ve eylem birliği için anlaşmaya vardıklarını açıkladılar.

29 EYLÜL 1977

- Ayçiçeği taban fiyatı 650 kuruş olarak saptandı.
- Site Yurdu'nun açılması için gösteri yapan öğrenciler gözaltına alındı.
- Telefon tesis ücretlerine yüzde 50-200 zam yapıldı.
- Piyasadaki kağıt para miktarı 73 milyar liraya ulaştı.
- İspanya Hükümeti, İspanya'nın önemli sanayi bölgelerinden Katalonya'ya özerklik vermeyi kararlaştırdı.
- CHP İzmir Milletvekili

Süleyman Genç: «CHP faşizme karşı mücadelede pasif kalıyor.»

- Japon Hükümeti, Japon Hava Yollarının bir uçağını 156 yolcusu ile birlikte Dakka Havaalanında rehine olarak tutan komandoların istediği 6 milyon dolar fidyeyi vermeyi kabul etti.
- İsrail Hükümeti, Batı Şeria'da 12 yerleşme merkezi daha kurmayı kararlaştırdı.

30 EYLÜL 1977

- DİSK İcra Kurulu, görevli 7 uzmanın görevine son verdi.
- CHP, Meclis Başkanı seçimine çözüm aramak üzere partileri toplantıya çağırdı.
- Carter: «İsrail'in varlığını tanımadıkça, FKÖ ile görüşmelere oturmayacağız.»

1 EKİM 1977

- CHP Küçük Kurultayı çalışmalara başladı.
- Ecevit: «CHP seçimden önce iktidar olacak.»
- Yağ zammı hükümet ile sanayicilerin arasını açtı. MSP yüzde 100 zamma karşı çıktı. Fabrikalar üretimi durdurdular.
- Türkiye Sinema Oyuncuları Derneği: «MC'nin sansür tüzüğü, anti-demokratik ve faşist bir uygulamadır.»
- Özer Derbil, Selahattin Babüroğlu, Nihat Erim, Bahriye Üçok ve Sait Naci Ergin'in kontenjan senatörlüğü süresi sona erdi.
- Mısır'da «Mısır Komünist Partisi» ve «Mısır İşçileri Komünist Partisi» üyeleri mahkemeye verildi.
- IMF: «Türkiye'nin son ekonomik önlemleri olumludur. Önlemler uzun süreli bir programa bağlanırsa 1-1,5 milyar dolar kredi bulabilir.»
- Sovyet Hükümeti organı İzvestiya gazetesi: «Kıbrıs'ın İçişlerine sürekli olarak dış müdahaleler yapılmaktadır.»

2 EKİM 1977

- Köy-Koop Manisa Birliği ile CHP Manisa il örgütü ortaklaşa, «Taban fiyatlarını, hayat pahalılığını, partizan ve faşizan baskıları protesto» miting ve yürüyüşü düzenlediler.
- İzmir'de DİSK'e bağlı 7 sendika UDC'ye karşı çıkarak Anti-Faşist, Anti-Emperyalist Cephe için çağrıda bulundu.
- DP dönemi liderlerinden Samet Ağaoğlu, AP-CHP koalisyonunun kurulmasının şart olduğunu ve «Milliyetçi Cephe» girişimini «Vatan Cephesi» girişimi gibi zararlı bulduğunu söyledi.
- Yüksek kâr sağlayan tuzcular yeni zam isteminde bulunup dağıtımı durdurdular .
- Türk Tabipler Birliği, hacca gidişin, ne yolda olursa olsun mutlak yasaklanması gerektiğini belirtti.
- Sovyetler Birliği, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 28. yıldönümünde dostluk mesajı gönderdi.

3 EKİM 1977

- Meclis Başkanı sorununu görüşmek için CHP'nin önerdiği toplantıya MC partileri katılmadı.
- Hindistan'ın eski başbakanı İndira Gandi tutuklandı.
- İtalyan sendikaları, solcu genci öldüren Neo-Faşistleri protesto için bir saatlik genel greve gittiler.
- Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki SALT — I anlaşmasının süresi doldu.
- Ankara Valiliği, Türkçe - Kürtçe yayınlanan Roja Welat adlı gazetenin yayınlanmasını yasakladı.
- İtalyada kısmi mahalli seçimler ertelendi.
- İspanya'nın Bask bölgesine özerklik tanınması konusunda hükümet ile parlamentonun Bask temsilcileri arasında görüşmelerin başlamasından sonra Bask kent gerillaları silahlı eylemlerini durdurdu.

4 EKİM 1977

- Süleyman Demirel, AP Genel idare kurulu toplantısında sert eleştirilere uğradı.
- DİSK Genel Başkanı Türkler, olağanüstü Genel Kurul çağrısı yaptı.
- 27 demokratik örgüt, ortak program çerçevesinde güçbirliği önerdi.
- TÖB-DER Genel Merkezinde Vali'nin sözlü emri ile arama yapıldı.
- Etopya hükümeti, BM Genel Sekreteri Waldheim'in ateş-kes çağrısını reddetti.
- Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi yeni Sovyet Anayasasını onayladı.
- İndira Gandi serbest bırakıldı.
- ABD, Kanada ve Avrupa ülkelerinin katıldığı Belgrad Konferansı çalışmalarına başladı.
- PETKİM ürünlerine 2 ayda 2. zam yapıldı.

5 EKİM 1977

- AP grubunda hükümet istifaya çağrıldı.
- Hatay Senatörü Deliveli, «AP tabanı MHP'ye kayıyor» dedi.
- Uluslararası Enerji Ajansı Konferansı Paris'te başladı.
- FKÖ lideri Yaser Arafat, BM Genel Kuruluna katılacağını açıkladı.
- Fiat Fabrikaları sahibi Agnelli, TOFAŞ'ın geleceğini görüşmek için Türkiye'ye geldi.

6 EKİM 1977

- Ecevit hükümetinin ODTÜ Mütevelli Heyetine atadığı iki öğretim üyesinin evleri bombalandı.
- Akaryakıt şirketleri gaz dağıtımını durdurdular.
- Demirel, «Biz dağılırsak, komünizm gelir» dedi.
- Bedelsiz ithalat DÇM koşuluna bağlandı. Permi devri ve satışı yasaklandı.

- Türk-İş Yönetim Kurulunca hükümete verilen muhtırada, «Temel maddelere kaçınılması mümkün olmayan zamlar yapılacaksa, ücretlere de zam yapılması esası kabul edilmelidir» denildi.
- ABD ile İsrail arasında ortak çalışma programı imzalandı.
- Merkez Bankasının elindeki kullanılabilir döviz tutarı 80 milyon dolara düştü.
- İngiliz İşçi Partisi Kongresinde Lordlar Kamara'sının tasfiye edilmesi kararı alındı.

7 EKİM 1977

- Konya AP Milletvekili Oğuz Atalay, Demirel'i istifaya çağırdı.
- MHP İzmir İl Başkanı, «AP tabanı bize kayıyor», dedi
- Maliye Bakanı Bilgehan, «Tedbirler paketi tamamlandı. Şimdi Maliye Bakanlığında hazırlanmakta olan vergi tedbirleri vardır» dedi.
- Madrit'te 800.000 kişi pahalılığı protesto etti.
- SSCB ile Çin arasındaki sınır anlaşmazlıkları çözümlendi.

8 EKİM 1977

- Kışa girerken TKİ Linyit satışlarını durdurdu.
- Eskişehir'de sosyalist ve demokrat güçler «Pahalılığa ve faşizme karşı güçbirliği toplantısı» yaptılar. Toplantıda TSİP, TİP, CHP İl Başkanları ile TÖB-DER ve Halkevi Başkanı konuştu.
- İspanya'da siyasi tutukluların serbest bırakımlasını öngören af yasası tasarısı hazırlandı.
- Şili'den gelen malları boykot etme kararı alan İtalyan sendikaları, bakır boşaltma işlemlerini durdurdular. Sendikalar, faşist Pinochet cuntasının Şilili sendikacılar üzerindeki akıl almaz işlemlerine son vermesini istediler.

9 EKİM 1977

- 96 firma zam için Sanayi Bakanlığına başvurdu.
- BMC Otomotiv Sanayiinde, 680 işçi «Döviz sıkıntısından üretimin durduğu» gerekçesi ile işten çıkartıldı. İşçiler, işverenin elde ettiği dövizlerle getirdiği parçaları piyasada sattığını açıkladılar.

10 EKİM 1977

- TEK, elektrik fiyatına % 50 zam yaptı.
- Sümerbank ürünlerine % 10-30 zam yapıldı.
- Belediye gelirlerini Merkez Bankasına yatırmayıp işçilere ücretlerini ödeyebilmek amacıyla belediye kasasında tuttuğundan «zimmet» iddiasıyla tutuklanan İzmir Gültepe Belediye Başkanı salıverildi.

11 EKİM 1977

- Portekiz Dışişleri Bakanı istifa etti.
- OECD Genel Sekreteri: «Türkiye istikrar önleminde geç kaldı.» dedi.
- Suriye Hükümeti ülkesinde başgösteren ekonomik buhran nedeniyle, Suriye'de kaçak çalışan Türk işçilerini sınır dışı ediyor.
- Ecevit, MHP'nin barış çağrılarının muhatabının CHP dışındaki «bazı çevreler» olduğunu söyledi.

12 EKİM 1977

- Demirel: «Biz Rusya mıyız ki, haccı yasaklayalım» dedi.
- TİSK Başkanı Halit Narin, «Hac dahil, ticari olmayan her türlü dış geziler kısıtlanmalı.»
- Kuzey Yemen Devlet Başkanı El Hamdi ve kardeşi öldürüldü. El Hamdi'nin Marksist Güney Yemen'e yaklaşma politikası Suudi Arabistan ve Mısır tarafından onaylanmıyordu.
- İzlanda tarihinde ilk kez belediyelerde görevli memur ve işçiler süresiz olarak greve gittiler.
- Bakanlar kurulu, ihraç edilecek tütünler için yüzde 15 vergi iadesi uygulanmasını kararlaştırdı.

13 EKİM 1977

- Kamu kuruluşları, müteahhitlere para ödeme işlemini durdurdu.
- IMF heyetiyle görüşmeler yeniden başladı. IMF uzmanlarına göre «Türk Hükümeti para değerini gerektiği şekilde ayarlayamadı.»
- Elâzığ'da halkla polis çatıştı. 7'si ağır 30 kişi yaralandı. Olaya ilerici öğrencilerin faşistler tarafından okula sokulmak istenmemesi sebep oldu.
- Hacettepe Üniversitesi öğretim görevlisinin arabasına patlayıcı madde konuldu.

14 EKİM 1977

- Alman Havayollarına bağlı bir uçağı kaçıran gerillalar, Batı Almanya'da tutuklu bulunan Baader - Meinhof grubundan 9 kişi ile, Türkiye'de tutuklu bulunan iki Filistinli gerillanın serbest bırakılmasını istediler.
- Milli Savunma Bakanı Bilgiç, Adalet Bakanı Cevheri ve Gençlik ve Spor Bakanı Şakar görevlerinden istifa ettiler.
- DİSK üyesi sendikalar 22 Aralık'ta genel kurul kararı aldı.
- Bakanlar Kurulu Shell İşyerlerinde alınan grev kararını erteledi.
- İpraş Genel Müdürü Yılmaz Ozman istifa etti.

15 EKİM 1977

- Likit, yemeklik ve sofralık yağa zam geldi.
- Bakanlar Kurulu, Demir Yolları grevini 60 gün daha erteledi.
- Belgrad Konferansında insan hakları ile ilgili tutum konusunda

ABD ile Batı Avrupa arasında görüş ayrılıkları çıktı.
- İspanya'da siyasal tutuklular için af ilân edildi.

16 EKİM 1977

- Dışişleri Bakanı Çağlayangil, gerillaların kaçırdığı uçak konusunda asıl muhatabın Almanya olduğunu belirterek «Bu ülkenin davranışı Türkiye'ye ışık tutacaktır» dedi.
- AP Temsilciler Meclisinde Demirel ve Genel Merkezin tutumu eleştirildi.
- Portekiz Cumhurbaşkanı General Eanes, siyasi partiler ülkedeki ekonomik bunalımı çözemedikleri takdirde ordu tarafından desteklenen olağanüstü önlemlere başvuracağını söyledi.

17 EKİM 1977

- MESS, 4552 işçinin çalıştığı 12 işyerinde lokavta başladı.
- Kaçırılan uçak Aden'den Somali'nin başkenti Mogadişu'ya gitti. Gerillalar uçağın pilotunu öldürdüler.

bir YORUM

Lokavt Hak Değil, Suçtur !

İşçi sınıfımızın ekonomik ve demokratik mücadelesi 15-16 Haziran DGM'lere karşı direniş vb. önemli dönemeçleri aşarak gelmektedir. Bu olaylar ekonomik olduğu kadar siyasaldır da. DİSK'e bağlı Maden - İş Sendikası'nın MESS işyerlerinde yasal olarak başlattığı grevler, uzun süre işçi sınıfı hareketinin ekonomik çerçevesi içinde kalmış, ve siyasi bir olay haline gelmemiştir. Gerçi bu sınırlar içinde dahi, MESS ve Maden-İş uyuşmazlığı belli siyasal güçleri karşı karşıya getirmiş, içinde siyasal çatışmalara kadar uzanabilecek eğilimler taşıdığı görülmüştür. Ne var ki, hareketin özü hep aynı kalmış. kendi dar çerçevesini aşıp yığınsal platforma çıkamamıştır. Bunun böyle olmasında demokrasi güçlerinin genel zaafları kadar hareketi yönlendirme iddiasındaki siyasi eğilimlerin yanlış tutumlarının da rolü vardır.

MESS Patronları, tüm çabalarına ve sağladıkları geniş desteğe rağ-

men Maden-İş işçilerinin kararlı direnişini kırmayı başaramadılar. Bir yandan demokrasi güçlerinin —sınırlı ve eksikte olsa— verdiği omuz öte yandan metal işçilerinin zengin mücadele deneyleri patronların oyunlarına geçit vermedi.

MESS Patronları işçi sınıfımızın ileri bir kolunun haklı ve yasal direnişi karşısında tutunamayacaklarını çabuk anladılar. Mesele iki değişik sınıf sendikası arasındaki mücadelenin dar sınırları içinde kaldığı sürece işçilerin yenilmeyeceğini gören sermaye sınıfı, saldırısını genelleştirmek ve böylece ülke ekonomisini sarsan boyutlara ulaştırarak MC iktidarını ve tüm gerici siyasal güçleri yanına almak çabasına girişmiştir. MESS patronlarının 17 Ekim 1977 günü, **grevde olmayan** 12 fabrikada **lokavt** ilan edip 5 bin işçiyi polis zoruyla sokağa dökmeleri sermayenin, cepheyi genişletme ve böylece yeni destekler sağlama hesaplarının bir parçasını oluşturmaktadır.

Türkiye'de alışıldık lokavt uygulaması grevdeki işyerlerinde olagelmektedir. MESS grevde olmayan işyerlerinde lokavt ilan etmekle sadece işçi düşmanı yüzünü bir kez daha göstermekle kalmamış, aynı zamanda sermayenin, yeri ve zamanı geldiğinde bütün saldırı araçlarını kullanabileceğine işaret etmiştir. Lokavt, greve karşı uygulansa da yasal dayanaktan yoksundur. Ancak MESS'in uyguladığı lokavt, işçi sınıfımız ve genel demokrasi güçleri açısından, burjuva hukukunun dar sınırları içinde değerlendirilemez. Çünkü zaten hangi şart altında uygulanırsa uygulansın, lokavtın yasal dayanağı yoktur. Ancak MC'nin Çalışma Bakanı, MESS lokavtının kanunsuz eylemine arka çıkmış ve ülke ekonomisi için gerçek bir olumsuzluk olmasına rağmen pekçok fabrikanın kapanmasına evet diyebilmiştir.

Sermaye açısından önemli olan işçi sınıfının sınıf olarak yenilgiye uğratılmasıdır. MESS patronlarının kısmi yenilgileri işçi sınıfımızın birtakım ileri mevziler kazanması anlamına geldiği için MC iktidarı ve onun çalışma bakanı, lokavt uygulamasını Maden-İş'in yasal greviyle aynı kefeye koyup **genel işveren direnişini** meşrulaştırmaya çalışmıştır. Ancak sınıflar mücadelesinde, karşıt sınıflar, mücadele araçlarını birbirlerinden esinlenerek geliştirirler. Bu nedenle işçi sınıfımızın genel mücadelesinde kullanılması mümkün olan silahları, burjuvazi bizatihi kendi eliyle dayatmaktadır. Her ne kadar sarı sendikacılık deformasyona uğratıp bir spekülasyon malzemesi yapsa da, **genel grev**, karşıtına bağlı olarak işçi sınıfının gündemine gelmekte, yığınsal bilinç açısından meşruluk kazanmaktadır. Elbette bugünden yarına ve somut planda yaşayan olgulardan sözetmiyoruz ama, sınıflar mücadelesinin içinde kendisini sunan ve gelişme şansı olan eğilimlere işaret etmek istiyoruz.

18 EKİM 1977

- Özel bir Alman Komando grubu, Mogadişu havaalanına baskın yaparak, kaçırılan uçağı ele geçirdi. Baskın sırasında 4 gerilla öldürüldü.
- Baader - Meinhof grubunun cezaevinde bulunan 13 üyesinin intihar ettiği ileri sürüldü.
- DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası MESS lokavtının çözümü için yetkilerini DİSK'e devretti.
- Uluslararası Para Fonu, Hükümetin Merkez Bankasından çektiği «hazine avanslarında sınırlama yapılmasını» istedi.
- Nikaragua'da Sandinista gerillaları hükümete karşı ayaklandı.
- İspanya'da hükümet ile muhalefet partileri arasında yapılan görüşmelerde kabul edilen ekonomik plan, işçi Sendikaları Konfederasyonu (UGT) tarafından reddedildi.

bir YORUM

Bireysel Terör ve Burjuva Saldırıları

Bazen, tarihi olarak haklılığı olan bir olgu, tarihsel sürecin belli bir aşamasında bizatihi içinde yer aldığı sürecin evrimleşmesiyle çelişkiye düşebilir. Bunun en somut biçimlerini, kapitalizm şartlarında küçük burjuva sınıflarının kapitalizmin sonuçlarıyla savaşma yöntemlerinde görürüz. Mülksüzleşen, tekelci kapitalizmin kuşatmasında bunalan, maddi, ahlâki açıdan tam bir çöküntüyü yaşayan küçük burjuvazinin mevcut toplumsal yapıyı olumsuzlamaya yönelik başkaldırısı tarihi açıdan haklılığı olan bir olaydır. Bireysel terörizm, küçük burjuvazinin bu olumsuzlama eğilimlerini yansıttığı önemli araçlardan biri olarak ortaya çıkar. İşçi sınıfının nesnel süreçlere uygun ve bilimsel yöntemlerle yürüttüğü mücadele hem tarihi olarak haklılığı ve hem de yaşanmakta olan tarihsel sürecin belli bir kesitinde ortaya çıkan görevlere uygun davranmayı zorunlu kılar. Bu nedenle işçi sınıfı hiç bir zaman görevlerine uygun düşmeyen araçları kullanmayı denememiştir. Terör genel olarak sınıflar mücadelesinin özgül bazı biçimlenişlerinde zorunlu ve kaçınılmaz hale gelebilir ama bu, meşruluğu olan ve yığınsal temelini gerçekleştirmiş bulunan bir harekettir. Bireysel terör ise hiç bir zaman yığınsal temel bulamamıştır ve yine yığınlar açısından meşruluk kazanması da sözkonusu olmamıştır.

Bu nedenle, haklı talepleri dışavurmanın gerekliliği ile bu dışavurma eyleminin toplumsal yasalara uyumluluğu arasındaki bağıntıyı sosyalizmin bilimi titizlikle gözetmektedir. Aksi halde sınıf düşmanlarının karşı devrimci eylemlerinin sosyal temelini geliştiren ve güçlendiren sonuçlar ortaya çıkar ve burjuvazi bu sonuçlara yolaçacak fırsatları sonuna kadar değerlendirebilecek yetenekte olduğunu pek çok kere göstermiştir. Örneğin Filistin Kurtuluş hareketini, yaşanılan aşamada, ulusal platformu çıkış noktası olarak seçen güçler ancak ilerletebilme şansına sahiptir. Sınıflar mücadelesinin daha ileri aşamalarının bu platformdan doğabileceğini hesaba katmayan bazı dar örgütler, giriştikleri tedhiş eylemleri ile ne filistin emekçilerinin taleplerini yansıtabilmektedirler ve ne de bu davanın başarısının zorunlu önkoşulu olan enternasyonalist dayanışmaya yardımcı olabilmektedirler. Dünya halklarının gözlerini Filistin davasına çevirmesi başka şeydir bu halkların fiili desteği ve moral dayanışması başka şeydir. Amaca uygun seçilmeyen araçlar eninde sonunda sınıf düşmanlarının işini kolaylaştıran sonuçlara yolaçarlar.

Almanya'da DETANT şartlarında anti-sovyetizm oldukça önemli gerilemeler göstermiştir. Brant'ın Sovyetlere yaklaşmayı ve bu ülke ile dostluğun güçlendirilmesini amaçlayan liberal politikası başta ABD emperyalizmi olmak üzere, bütün Avrupa gericiliğini de karşısında bulmuştur. Emperyalizmin Avrupa'daki kısa vadeli çıkarlarına ters olan bu eğilimler Alman Sosyal Demokratları arasındaki sağ güçlere omuz vererek «yumuşama»nın bu azılı düşmanlarını iktidarda güçlendirmek, Alman tekellerinin ve her soy gericiliğin tırmanma politikasının çıkış noktasını oluşturmaktadır. Tekel gericiliğinin Almanya'da güçlenmesi bu ülkede anti-sovyetizmin yeniden ileri mevziler kazanması sonucunu getirmiştir. Alman toplumunun barışsever, ilerici demokrat ve sosyalist güçleri üzerinde zaten varolan ağır baskıların daha da derinleştirilmesi için yeni fırsatlar gözeten gericilik, Baader Menihof gurubuna mensup gerillaların son adam ve uçak kaçırma olaylarından elinden geldiğince yararlanmasını bilmiş ve gerici tırmanışının meşru zeminini, nisbi olarak bu olaylarda bulmuştur.

Ancak demokrasi güçleri her zaman bireysel küçük burjuva terörün karşısında oldukları kadar bu zemine dayalı olarak geliştirilmek istenen burjuva saldırganlığının da en uyanık düşmanlarını teşkil ediyorlar. Terörizmin demokrasi saflarında açtığı gediklerden burjuvazinin sızmasını önlemek sadece terörizme karşı olmakla değil aynı zamanda burjuva taktikler karşısında da uyanık ve kararlı olmakla mümkündür. Nitekim Alman Komünist Partisi Başkanı bu noktaya işaret etmekle, tekel gericiliği karşısında Almanya'nın demokrasi güçlerinin yakın tarihden gerektiğince dersler çıkarmış olduklarını da kanıtlamıştır.

19 EKİM 1977

- IMF, Türk Hükümetinin bütçe açıklarına çare bulmasını istedi.
- AET Topluluk Temsilcileri, Brüksel'de yaptıkları toplantıda, Türkiye'nin AET ülkelerine pamuk ipliği ihracatının 1976 düzeyinde devam ettirilmesini kararlaştırdılar. Bu kısıtlama ihracatta yüzde 50'lik bir düşüşe yol açacak.
- ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi, aralarında İran'ın da bulunduğu Basra Körfezi ülkelerine silah satışlarını durdurdu.

20 EKİM 1977

- Ecevit, Aşkale kömür ocağının kapatılmasını hükümetin yasa dışı lokavt uygulaması olarak nitelendirdi.
- Sanayiciler ve İş Adamları Derneği: «Ekonomi dış kaynaklara bağımlı hâle geliyor.»
- DİSK G. Başkanı Türkler ile görüşen TİSK Başkanı Halit Narin, lokavtın yasal ve kutsal olduğunu söyledi.
- İslam Kalkınma Bankası ile Türkiye arasında 10 milyon dolarlık faizsiz kredi anlaşması yapıldı.
- Eylül ayında RAF üyeleri tarafından kaçırılan Alman İşverenler Sendikası Başkanı Schleyer öldürüldü.
- Güney Afrika'da siyahların tek gazetesi «The World» ile 18 örgüt yasaklandı.
- Ekvador'da polis 16 grevci işçiyi öldürdü.

21 EKİM 1977

- Güney Afrika Hükümetinin siyahlara ait bir gazeteyi ve 18 örgütü kapatması üzerine 200 bin siyah ve beyaz öğrenci okulları boykot etti.
- İngiltere Hükümeti Ereğli Demir Çelik Fabrikalarına ait bulunan dövizlere elkoydu.
- Sapancı, kendi içinde uyumsuz olan bir hükümetin başarılı olamayacağını ileri sürerek Ecevit ve Demirel'e çağrıda bulundu.

22 EKİM 1977

- Komandolar Ankara'da İ.T.İ. İ.T.İ. Akademisi öğretim üyelerinden ikisinin üzerine patlayıcı madde atarak kaçtılar.
- Boşalan Cumhurbaşkanlığı kontenjan senatörlüklerine yeni atamalar yapıldı. Yeni senatörler, Kemal Cantürk, Sefa Reisoğlu, Namık Kemal Şentürk, Hüseyin Naili Kubalı ve Metin Toker.

23 EKİM 1977

- MESS Başkanvekili Bahri Ersöz, Maden-İş'le çalışma barışı kuramayacaklarını söyledi.
- Buca Kapalı Cezaevinde

yatmakta olan kanserli ve felçli iki tutukluunn ölüme terkedildikleri söyleniyor.

- AP Genel Başkan yardımcısı Nuri Bayar; «vatandaş zamlardan rahatsız değildir.»
- İspanya'da hükümetle muhalefet demokrasiyi korumak için anlaştı.

24 EKİM 1977

- İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgin hammadde yokluğundan ötürü fabrikasını kapattı.
- Belgrad'da insan hakalrı konferansında konuşan Sovyet temsilcisi askeri blokların daraltılmasına ilişkin bir karar alınmasını istedi.
- İngiltere Başbakanı James Callaghan, «İsrail kendi güvenliğini Arap topraklarını işgal altında tutmakta görmemelidir» dedi.
- Enerji yokluğu yüzünden Seydişehir Aliminyum tesislerinde üretim durdurulmaktadır.

Büyük Ekim Devrimi ve 60 Yıl

7 Kasım 1917'den bu yana 60 yıl geçti. İşçi sınıfının iktidarı ele geçirip sosyalizmin inşasına yönelmesi ve sınıfsız toplum kuruculuğu uğrunda sarfettiği engin çabaların Sovyet halklarına ve insanlığa, neler kazandırdığını gözden geçirmek için, yaşanan bu 60 yıl, son derece zengin veriler taşıyor. Çünkü, Ekim Devrimi, geri bir ülkede işçi sınıfının iktidarı ele geçirip kendini ve toplumun bütün üyelerini maddi refaha kavuşturmasından daha ileri bir anlam taşıyor. Ekim Devriminin Sovyet halkları açısından olduğu kadar, tüm insanlık açısından da engin bir anlamı vardır ve bu anlam, Ekim Devrimi Uluslararası kapsamıyla ele alındığında çok daha derinden kavranabiliyor. Bu nedenle, Büyük Ekim Devriminin 60 yılını değerlendirirken devrimin ulusal anlamda Sovyet insanına neler kazandırdığının yanında, uluslararası işlevine de gereken önemle bakmak, tüm dünya emekçilerine ve ezilen halklarına neler kazandırdığını ele almak zorunluluğu vardır.

Emekçilerin gerçek ve nihai kurtuluşu sosyalizmdir. Bu doğrulanmış ve yadsınamaz olguyu tarihi materyalizm toplumsal yasaların diyalektik işleyişinden bulup çıkarmış ve sosyalizmin biliminin temel taşlarından biri haline getirmiştir. Ancak Marks'ın teorik olarak ulaştığı bu sonuçlar Ekim Devrimi ile birlikte Rus proletaryasının önüne görevler bütünlüğü olarak çıkmıştır. İşçi sınıfı bu görevlerinin üstesinden gelebilmek için, Sovyetlerde ve bütün dünyada 60 yıldır savaşmaktadır. Ulaştığı sonuçların ve elde ettiği kazanımların gerek kendisi ve gerekse insanlık için taşıdığı önem, 60 yıl sonunda varılan aşamada dünyanın değişen çehresine bakıldığında somut ve açık olarak görülmektedir.

Sovyet proletaryası 60 yıl önce, kapitalizmin nisbeten geliştiği Rusya'da iktidarı aldığı zaman, bütün insanlığın önünde yeni bir gelişme, perspektif açma sorumluluğunu da devralmış bulunuyordu. Her şeyden önce kendi ülkesinde sosyalizmin temellerini güçlendirmek, emekçi yığınlara mutlu bir yaşam sağlamak, üretici güçlerin gelişmesini hızlandırmak ve bu gelişmenin sonuçlarını sosyalist ilişkiler sistemi ile tamamlayarak sömürücülerin dışındaki tüm toplum kesimlerinin gerçek kurtuluşlarının önündeki engelleri kaldırmakla yükümlü olan Rus işçi sınıfı,

hemen ve aynı zamanda, devrimini ortaklaşa gerçekleştirdiği 14 kardeş halkın da yardımına koşmak gibi ağır bir enternasyonalist görevi de üstlenmiş bulunuyordu. İşçi sınıfının devrimci görevleri bununla da bitmiyor, içerde ve dışarıda, devrim düşmanlarından gelen saldırıları defetmek ve emperyalizmin kuşatmasından kurtulmak, bir yandan kendi devrimini geliştirip derinleştirirken, öte yandan dünyanın sosyalizm doğrultusundaki evrimleşme sürecine öncülük etmek de Rus işçi sınıfına düşüyordu.

Bütün bu ağır görevlerin üstesinden gelinebilmiş midir sorusunu bu gün, uluslararası gericilik, maoculuk ve revizyonist gurupların dışında kalan tüm dünya olumlu olarak yanıtlamaktadır. Çünkü Büyük Ekim Devrimi'nin baş mimarı Rus işçi sınıfı ve onun öncü partisi SBKP'nin 60 yıllık mücadelesi bu gün, dünyanın ekonomik, siyasi ve ideolojik çehresini kökünden değiştirmiş bulunuyor. Emperyalizme karşı verilen genel mücadelenin başını çeken dünya sosyalist sisteminin eşsiz gücü, Ekim Devriminin meyvasıdır. Sosyalist sistemin öncülüğünde ve desteğinde, yeryüzünden sömürgeciliğin temelleri sökülüp atılmış ve uluslar, kölelikten, emperyalizme bağımlılıktan büyük ölçüde kurtulmuşlardır. Bunun yanında, Ekim Devriminin işaret ettiği doğrultuda, bütün ülkelerde, işçi sınıfının mücadelesi gelişip güçlenmiş, burjuva ilişkilerin kalın kabuğunu zorlamaya başlamıştır.

Ekim devriminin Sovyet insanı ve tüm insanlık açısından kazanımlarını incelerken meseleye ekonomik, siyasi, ideolojik, ahlaki, kültürel vb. toplumsal gelişmenin değişik ama birbirini tamamlayan formlarını bir arada ele alarak yaklaşmak gerekir. Çünkü, sosyalizmi kapitalizm karşısında üstün kılan tarihi olgular matamatiksel sınırlara hapsedilimez, bu dar çerçeve içinde anlaşılamaz. Gerçi sosyalizm, bilimsel ve teknolojik gelişme hızı bakımından kapitalizmi geride bırakmış ve üretimin bütün alanlarında, kaynakların değerlendirilmesi, istihdam sorunun çözümü ve emekçilerin reel gelirlerinin yükseltilmesi vb. gibi; kapitalizme üstünlüğünü tartışmasız biçimde kanıtlamıştır. Ne varki, kapitalizm, tarihi olarak ömrünü tüketmiş olsa da fiilen yaşamakta, üretim güçlerini mutlak anlamda geliştirmeye devam etmektedir. Bu olgular karşısında sosyalizmin üstünlüğünü sadece istatistikler arasında aramamak, soruna politik, ideolojik, kültürel ve bütün bunlardan da farklı olarak toplumsal gelişmenin zorunlu ve tarihi doğrultuya uygunluğu açısından bakmak gerekir.

Son otuz yıllık verilere bakıldığında Sovyetler Birliğinde üretimin gelişme hızının ABD'deki gelişme hızına göre 16.6 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Bu gelişme hızı, sadece mutlak bir maddi üstünlüğü değil, toplumsal ürünlerin paylaşım ilişkilerindeki sosyalist biçimle birlikte, çok yönlü bir üstünlüğü ifade eder. Çünkü; kapitalizm şartlarında

toplumsal gelişme, kategorik olarak sermayenin gelişmesini ifade ederken sosyalizm şartlarında aynı gelişme, emekçilerin hayat düzeylerindeki yükselmeye tekabül etmektedir. Her iki değişik sistem, mutlak olarak bilimsel ve teknolojik gelişmeyi gerçekleştirirken, bu glişme, kapitalizm sınırları içinde üretim araçlarının ve malların kalitesinin gelişmesi olarak kalmaktadır. Halbuki sosyalizmde bu gelişme, topyekün üretim güçlerinin, özellikle **insanın** gelişmesine işaret ediyor.

Ekim Devriminden önce sanayi alanında 2 milyon işsiz bulunuyordu. Tarım alanında ise çalışabilen nufusun yarısından fazlası işsizdi. Ama 1930 yıllarında, gelişkin halk ekonomisinin devlet eliyle planlanması sonucu işsizlik kökünden çözümlenmişti. O günden beri Sovyetlerde, işsizlik diye bir sorun, artık kalmamıştır. Bu sadece işsizlere iş bulunması, yani emeğin potansiyel gücüne ve somut karakterine göre iş alanlarının ihdası şeklinde olmamıştır. Işsizlik sorunu aynı zamanda, emeğin verimliliğinin artırılması, yani makina kullanımının yoğunlaştırılması ile birlikte çözümlenmiştir. Halk ekonomisinin merkezi planlanması, belli alanlarda işçi fazlalığının ortaya çıkmasını önlemeyi de mümkün kılıyordu.

İstihdam sorunu sosyalizm şartlarında ayrıca emeğin eğitimi ile birlikte çözüm bulmuştur. Yani sorun, insan işgücünün kullanımı ve verimliliğinin artırılmasından daha geniş bir çerçeve içinde çözümlenmektedir. Çünkü, gelişme doğrultusu kapitalizmde olduğu gibi, sadece servet ve mal yoğaltımına değil, sınıfsız toplumun maddi ve manevi temellerinin yaratılmasına yöneliktir. Tüm ekonomik sorunlar, bu yönelimi güçlendiren ve amaca hizmet eden açıdan ele alınmaktadır. Bunun sonucu olarak, bir yandan maddi servetlerin üretimi ve paylaşım mekanizması gelişirken öte yandan bizatihi insanın ihtiyaçları ve yetenekleride gelişmektedir. Bir başka deyimle, sosyalizm şartlarında maddi servetlerin üretimi, ihtiyaçların üretimi ve insanın yeteneklerinin üretimi birlikte gerçekleşmektedir. Her yıl iki milyon emekçi eğitimden geçirilerek genel olarak çalışanlar kitlesi, ayı zamanda yeni ilişkilerin üretimine hazırlanmaktadır. **İnsanların kendileri için nesneler üretirken bizzat bu nesneler için aynı zamanda kehdilerini üretmeleri** olgusu, sosyalizm şartlarında gerçek temelini bulabilmektedir.

Ancak Ekim Devriminin insanlık açısından getirdiği yenilikleri ve ifade ettiği önemi sadece Sovyet toplumunun sınırları içinde değerlendirmek yeterli olmaz. İnsan toplumlarının gelişiminde ileri bir aşamayı temsil eden sosyalizm, insanlığa kazandırdığı büyük atılımın çok yönlü karakteriyle değerlendirilebilir. Bu gün yüzmilyonlarca emekçi sosyalizm için mücadele etmektedir ve bu mücadelenin itici gücü sadece üretim güçlerinin geliştirilmesi istemi değildir. Kapitalizmin baskı, zulum ve insanlık düşmanı uygulamalarına karşın sosyalizm, sadece emekçilerin de-

ğil, aynı zamanda bütün insanların **insan** olarak gerçek değerini bulduğu bir toplum olması bakımından çekicidir. Toplumların binlerce yıllık evrimleşmesi sınıflı toplum çerçevesinde ve üretim güçlerinin gelişmesiyle sınırlı kalırken sosyalizm bu evrimleşmeyi yeni bir yörüngeye oturtmaktadır. Büyük Ekim Devrimi insanlığa bu yolu gösteren ilk örnektir.

İnsan toplumlarının geleceği, Ekim Devriminden 70 yıl önce, tarihin materyalist kavranışından çıkmış bulunuyordu. Ancak sosyalizmin bilimi 19. yy. sınırları içinde somuta inmeye çalışıyor, fakat bunu başaramıyordu. Her başarısızlığında pratiğin içinde biraz daha zenginleşen sosyalizm düşüncesi Ekim Devrimine ulaşıncaya kadar, genel olarak soyut planda kendini geliştirip olgunlaştırmış ve EKİM'in teorik temellerini yaratmış oluyordu. Kasım 1917'de, Rusya'da uç veren Devrim, proletaryanın devrimci bilincinin somutlanışı, marksizmin ete ve kemiğe bürünüşüydü. Ancak çağımızın tüm devrimlerinin teorik temelleri de bu devrimden çıkıyordu. Marksizm, yükseldiği somuttan daha üst bir düzleme çıktığında, Marksizm-Leninizm adını almaktaydı.

Dünyanın son 60 yıl içinde geçirdiği evrimleşmenin en küçük unsurlarının dahi, şu ya da bu ölçüde, Ekim Devrimi ile ilintisi vardır. Çünkü Ekim Devrimi, Enternasyonalizm düşüncesinin bir zaferi olduğu kadar bu düşüncenin **nesnesidir** de. Çağımızda Enternasyonalizm düşüncesi ve bu düşüncenin bütün somut görünümleri varoluş temellerini ancak, sosyalist sistemin çekirdeğini oluşturan ve Ekim Devriminin yaşayan uzantısından başka bir şey olmayan Sovyetler Birliği'nde bulabilmektedir. 7 Kasım 1917 de Petrograt'da doğan işçi iktidarının günümüzdeki adı budur.

Öncü Proletaryanın, yani Rus Proletaryasının enternasyonalist görevlerini yerine getirmesi düz bir yol izlemedi. **Tek ülkede sosyalizm** şiarıyla çağın kapısı açıldığında Rus işçi sınıfı, enternasyonalist görevlerini, kendi ülkesinde sosyalizmi inşa etmekle yerine getiriyordu. Çünkü Lenin, Enternasyonalist görevlerin mutlaka yerine getirilmesine ve başka ülkelerin devrimine yardım edilmesine işaret ettiği kadar, bu yardımın, değişen koşullarda, değişik biçimlerde yapılabileceğine de dikkati çekmişti. Rus İşçi sınıfı Lenin'in işaret ettiği yolda yürüdü.

Devrimin en zorlu dönemeçlerinde Rus işçi sınıfı, öteki Sovyet halkları ile tam bir kardeşlik ve dayanışma içinde bulunuyordu. Sosyalizmin temelleri 15 ülkede, ortaklaşa, adil bir temele dayalı yardımlaşma ve dayanışma ruhu içinde atıldı ve geliştirildi. Sosyalizm, iktidarının çocukluk yıllarında bile uluslararasındaki eşitsizliğe ve imtiyazlara son vermiş, 15 halkı ortak bir amaç uğruna seferber edebilmişti. Sosyalizm daha ilk eylemiyle halkların cazibe merkezi haline gelmeyi başarıyordu.

II. Dünya savaşında bu kardeş halklar 20 milyondan fazla ölü verdiler. Tarihte hiç bir halkın katlanamadığı emsalsiz bir fedakarlık örneği

olan bu olgu, sosyalizmin vatanının savunulması kadar, dünya halklarının ve tüm insanlığın çıkarlarının savunulması anlamını da içermekteydi. Çünkü Sovyet halkları bu savaşta sadece kendi vatanlarını emperyalizme ve faşizm canavarına karşı savunmakla yetinmediler. Devrimlerini olgunlaştırmış olan pek çok halkın yardımına koşarak sosyalizmin daha bir çok ülkede başarıya ulaşmasında önemli bir rol oynadılar. Enternasyonalist yardımlaşmanın bu yüksek biçimi dünya sosyalist sisteminin oluşmasına yolaçtı ve dünya her yanıyla biraz daha değişti.

Sovyetler Birliği ve Dünya sosyalist sistemi, savaş sonrasında ortaya çıkan yeni durumda enternasyonalist görevlerini daha da geliştirdi. Kaybettiği mevzileri geri alma çabası içinde olan emperyalizme karşı topyekün bir mücadelenin başında yine öncü proletarya bulunmaktaydı. Soğuk savaş yıllarında halklar, sosyalist sistemin DETANT politikası etrafında kenetlendiler. 15 yıllık bir mücadele, dünya devrimci güçlerinin emperyalist sisteme üstünlüğünü kanıtladı ve 1960 lara gelindiğinde artık halkların kurtuluş mücadeleleri önü alınmaz bir düzeye yükselmiş bulunuyordu.

İşçi hareketlerinin iki büyük savaş sonrasında, gelişmiş kapitalist ülkelerde ve emperyalist sistem içindeki diğer ülkelerde, dünya sosyalist sisteminin oluşması ile önemli gelişmeler oldu. Bugün emperyalist sistem içindeki ülkelerde işçi sınıfları, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini Ekim Devriminin gösterdiği doğrultuda ve sosyalist sistemden aldıkları güçle yürütüyorlar. Bütün dünya işçilerinin nihai programı, öncü proletaryanın toplumsal ilerleme hattı üzerinde çakışıyor, BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİNİN BİRLİĞİ, somut temelini sosyalist sistemin başını çektiği dünya devrimci sürecinin varlığında buluyor. Bugün çağımızın genel mücadelesi, sosyalist sistemle kapitalist sistem arasında geçmektedir. Kutuplaşma bu mücadele etrafında, tarihsel olarak gerici güçlerle toplumsal ilerlemeden yana olan güçler şeklinde belirmektedir.

İşçi sınıfının bilimi daha doğuşunda tarihsel mücadeleyi enternasyonalizm temeline dayandırmaktaydı. Sosyalizmin biliminin ilk somutlanması bu temel üzerinde gerçekleşti. Ekim devriminin açtığı yolda bu temel daha da derinleşti. Günümüzde sınıflar mücadelesinin bütün biçimleri bu temelden kaynaklanarak gelişebiliyor. Sınıflar, halklar ve uluslar arasındaki birlik ve dayanışmanın biricik temeli BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ! şiarından kaynaklanan ENTARNASYONALİZM'dir.

İşte bunun için 7 Kasım 1977'ye tüm dünya halklarının ilgisi vardır ve bu Devrim bütün halkların ortak eseri olduğu kadar ortak güvencesini de oluşturmaktadır.

BÜYÜK EKİM bütün insanlığa KUTLU OLSUN!

GÜNÜMÜZÜN TEMEL GÖREVİ

N. LENİN

«Sen öylesine acınası,
öylesine yoksul ve öylesine kederli,
Ama büyük hazinelerle dopdolu,
Kudretli ve çok güçlüsün
Rusya, anacığım!»

Günümüzde insanlık tarihi, hiç abartmadan söylenebilir ki, en büyük, en güç ve çok önemli bir dönemeci yaşamaktadır. Bu dönemeci evrensel kurtarıcı olarak nitelemek mümkündür. Bugünkü dönemeç savaştan barışa, büyük haydutların soygun ganimetini yeniden paylaşabilmek için yığınları ölüme gönderdikleri milyonlarca emekçi savaşından, sermaye boyunduruğundan kurtulmak için ezilenlerin ezenlere karşı verdiği savaşa; işkence, acı ve barbarlık koşullarından sosyalist toplumun parlak geleceğine ve sürekli bir barışa doğru yaşanan bir dönemeçtir. Eskimiş dünyanın gürültüyle yıkıldığı, bunun yanında akıl almayacak acıların içinden yeni bir dünyanın doğduğu bu keskin dönemecin en başdöndürücü noktalarında yalanlara sığınıp çok acı gerçeklerden kaçmağa çalışanlar, kafası karışanlar, umutsuzluğa kapılanlar olmaktadır ve bu doğaldır.

Emperyalizmden sosyalist devrime yönelen Rusya, tarihteki yön değiştirmelerin en hızlısını açık seçik görmüş, bu değişimi bütün acılarıyla yaşamıştır. Bir kaç gün içinde en eski en güçlü, kan emici ve vahşi monarşilerden birini yıktık. Başka ülkelerin başarabilmek için yıllar harcadığı, burjuvazi ile uzlaşma küçük burjuva ütopyacılığını yıkma aşamalarını birkaç ay içinde geçtik. Bir kaç hafta içinde burjuvaziyi devirdikten sonra onun iç savaştaki direnciyle yüzyüze geldik. Bolşevizmin zaferiyle büyük ülkemizi boydan boya katettik. Çarlık ve burjuvazi tarafından amansızca ezilen işçi kitlesinin yoksul ve alt tabakalarını özgür bir hayata kavuşturduk. En ileri parlamenter burjuva cumhuriyetleri ile kıyaslanmayacak kadar demokratik olan yeni bir devlet türünü, Sovyetler Cumhuriyetini kurup sağlamlaştırdık. Yoksul köylülerin desteklediği proletarya diktatörlüğünü yaratıp sosyalist dönüşümlere başladık. Bir çok ülkenin milyonlarca işçisinde kendilerine güvenme duygusunu pekiştirdik ve coşkunluklarını körükledik. Dünyanın dört bir yanına uluslararası işçi devriminin çağrılarını yaydık. Emperyalist saldırganlığa meydan okuduk.

Silahsız olduğumuz sırada yırtıcı bir emperyalist bize saldırıp bir kaç gün içinde yendi. Bizi inanılmayacak ölçüde küçültücü bir barış imzalamağa zor-

ladı. Bu barış, kısa bir zaman için de olsa emperyalizmin ateş çemberinden kendimizi kurtarmaya cesaret etmenin bedeliydi. Saldırgan, kendi ülkesinde işçi devrimine yaptığı gibi Rusya'yı çılgınca ezip parçaladı.

Çekilmez bir barışı imzalamak zorunda kaldık. Kendimizi kandırmayalım. Acı gerçeğe dolaysız olarak bakmak cesaretini gösterelim. Durumumuzun bilincine varabilirsek boyunduruktan kurtulup bağımsızlığa geçiş isteğimiz her ne pahasına olursa olsun sefil ve zayıf Rusya'yı bırakıp zengin ve güçlü bir Rusya yaratma kararlılığımız çelik gibi sağlamlaşacaktır.

Bunu gerçekleştirebiliriz de. Çünkü elimizde, bol olmasa bile herkese yetecek kadar arazi ve doğal zenginlikler kalmış bulunuyor. Gerekli olanlar vardır. Doğal zenginlikler, insan gücü potansiyeli, halkın yaratıcı dehasıyla büyük bir devrimin eşsiz atılımı güçlü ve zengin Rusya'nın yaratılmasına yetecektir.

Bunların gerçekleşmesi Rusya'nın boş lafları bırakmasına, korkaklığı bir yana atmasına, dişini sıkıp güçlerini birleştirmesine ve yalnızca, bağlı bulunduğumuz uluslararası sosyalist devrim yolu üzerinde bulunduğumuzu anlamasına bağlıdır. Başarısızlıklardan yılmadan bu yolda diretmek, sosyalist toplumun sağlam temellerini atmak için tek tek çalışmak, sağlam bir disiplin yerleştirmek için aralıksız çalışmak, her zaman ve her yerde örgütlenmeyi, düzeni, pratik zekayı, bütün halk güçlerinin uyumlu işbirliğini, üretimin sayımını, kontrolünü ve dağılımını güçlendirmek.. İşte askeri ve sosyalist gücün yaratılması için gerekli olanlar bunlardır.

Ağır bir yenilgi karşısında telaş ya da umutsuzluk bir sosyaliste yakışmaz. Çıkış yolumuzun olmadığı, bizim için şerefsiz bir ölümle umutsuz bir kavgada «şerefli» ölümden birini seçmekten gayri yol kalmadığı doğru değildir. Küçültücü bir barış imzalamakla amaçlarımıza ve dostlarımıza ihanet ettiğimiz yalandır. Hiç bir şeye ve hiçbir kimseye ihanet etmiş değiliz. Hiçbir şeyi gizlemedik ve yalana başvurmadık. Elimizdeki bütün olanaklarla yetişebildiğimiz her şeye ve felakete uğramış dost ya da yoldaşlarımızın yardımına koşmaktan kaçınmadık. Paniğe kapılan ve yenilen ordusunun kalıntılarını geri çeken ve bu geri çekilişi güvence altına alabilmek için küçültücü bir barışa imza atan, düşman tarafından sarıldığı için yardımına koşamadığı birliklerine ihanet etmiş değildir. Bu komutan, kurtarılması mümkün olanları kurtarmak, maceraya atılmayı reddetmek, halkının gözünden acı gerçeği saklamadan zaman kazanmak geri çekilerek güçlerini toplamak, dinlendirmek ve morali bozulan ve dağılmaya başlayan ordusunu kendine getirmek için küçük bir soluk alma fırsatından yararlanmak görevini yerine getirmiştir.

Bir «Tilsit» anlaşması imzaladık. 1807 de 1. Napolyon Prusya'ya Tilsit barışını kabul ettirdiğinde bütün Alman ordularını yenmiş, başkenti ve büyük kentleri işgal etmiş, yenilenleri başka vurgun savaşları yapabilmek için kendisine yeni güçler bulmağa zorlamış, Almanya'yı, bazı Alman devletleriyle, ötekilere karşı anlaşmalar imzalayarak parçalamıştı. Buna karşın böyle bir barıştan sonra da Alman halkı dayanmasını bildi, güçlerini birleştirip, ilerlemeyi, bağımsızlığını ve özgürlüğünü geri almayı başardı.

Tilsit Barışı örneği, düşünmek isteyen ve düşünebilen herkese, şartları ne olursa olsun, insafsız barışın bir yıkım, oysa savaşın şeref ve kurtuluşa çıkan

tek yol olduğu hakkındaki görüşlerinin çocukça saflığını gösterir. Tarih, barışın yeni savaşlara güç toplamak için bir ara savaş dönemi olduğunu gösteriyor. Tilsit barışı Almanya için küçültücü bir durumdu. Fakat aynı zamanda büyük bir ulusal atılım dönemecini belirliyordu. O dönemde tarihsel durum bu atılım için bir burjuva devleti kurdurabiliyordu. O zamanlar, yüzyılı aşkın bir süre önce, geniş işçi ve köylü kitleleri uyurken, bir avuç soylu ve bazı aydın burjuva toplulukları tarihi yaratmaktaydılar. İşte bunun için o dönemlerde tarih bir kablumbağa hızıyla ilerliyordu. Ama şimdi kapitalizm kültürü, özellikle geniş yığınların kültürünü doruk noktasına çıkarmış bulunmaktadır. Savaş, anlatılmaz acılarıyla ve dehşetiyle insanları sarıp uyandırdı. Artık canlanan tarih bir lokomotif hızıyla akıyor. Bugün milyonlarca ve milyonlarca insan tarihini kendisi yaratıyor. Kapitalizmin gelişmesi sosyalizme yolaçıyor.

Bu nedenle eğer Rusya bugün bir «tilsit» barışından ülkenin kurtuluşu için büyük bir savaşa ve gerçek bir ulusal atılıma yöneliyorsa hiç kuşkusuz bu yolun burjuva devletine değil enternasyonalist sosyal devrime giden yol olmasındandır.

Biz 25 Ekim 1917'den bu yana ulusal savunma yanlısıyız. «Anavatanın savunmasından» yanayız ama bizim savaşımız sosyalist bir vatan için savaştır. Vatan olarak sosyalizm içindir, sosyalizm ordusunun müfrezesi olan Sovyetler Cumhuriyeti içindir. «Kahrolsun Almanya» sıradan bir yurtseverin yani burjuvanın sloganıydı ve öyle kalmaktadır. Bizler «kahrolsun saldırgan emperyalistler, kahrolsun kapitalizm, kapitalizme ölüm!» ve «Alman'ı örnek al! Alman işçileriyle kardeşlik birliğine bağlan. Bize yardımda geç kalıyorlar. Öyleyse zaman kazanalım. Bekleyelim onları, yardımımıza geleceklerdir.» diyeceğiz.

Evet «Almanı örnek al» Tarih dönüşler ve zikzaklar yapıyor. Bugün yırtıcı emperyalizmin yanısıra disiplin, örgütlenme, uygar sanayi temelinde uyumlu işbirliği, en etkin sayım ve denetimde ileri olan, Almandır.

Oysa bizde noksan olan budur. Öğrenmemiz gereken budur. Büyük devrimimizin parlak bir başlangıçtan ve zorlu sınırlardan geçerek kesin zafere ulaşabilmek için gerek duyduğu şey budur. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetinin yoksulluk ve güçsüzlükten kurtulması her zaman güçlü ve zengin olabilmesi için gerekli olan şey budur.

11, mart 1918

Rusya Merkez Yürütme Komitesi
N. Lenin

Bir damla bile olsa,
Ya da iki,
Dünya çapında bir birleşmeye bırakın ruhlarımızı.
Herkes kendi gücüyle,
Yardım etsin.
İşçinin yüreğiydi aslında
Hani şu
Devrim
Dedikleri!
Korkudan kapıyı çalamazlar
Kutlamaya gelenlerimiz,
Nemize gerek bizim onlar?
Boşver,
O da neymiş?
Yüzüncü yıl bizim beklediğimiz.

MAYAKOVSKİ

Büyük Ekim Devriminin 60. Yılı ve SBKP(*)

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 25. Kongresini geride bıraktı. Büyük Ekim Devriminden önce bile mücadele içinde kazandığı deneyler bakımından bu parti hiç bir ülkenin partisiyle mukayese edilemezdi. Daha sonra, Sovyetler ülkesinin iktidar partisi durumuna gelerek ve sosyalizmin kuruluşunun çeşitli sorunlarıyla karşılaşarak, bu deneylerine sayısız yeni deneyler kattı.

Sovyetler Birliğinde toplumun devrimci dönüşümü sürecinde emekçi halkın kazandığı zaferler, dolaysız ya da dolaylı olarak Sovyetler Birliği Komünist Partisine bağlıdır. Parti, Büyük Ekim Sosyalist Devrimini yönetmiştir, milyonlarca yoksul köylü tarafından desteklenen işçi sınıfının, iktidarı eline geçirmesini sağlamıştır. Ülkenin sanayileştirilmesi ve tarımın kollektifleştirilmesi ile sosyalizmin inşası yolunda alınan devasa yolun her metresinde Komünist Partisinin damgası vardır. Sonuçta Sovyetler Birliği asırlardan miras kalan geriliğini yenerek güçlü bir sanayi ülkesi olmuştur. İnsanın insan tarafından sömürülmesine son verilmiş, işsizlik ve yoksulluk bu ülkenin topraklarından kovulmuştur.

1918-1921 yılları boyunca süren iç savaşta Parti, iç karşı-devrimcilerle, dış müdahaleci emperyalist güçlere karşı Sovyet devletini zafegötürmüştür. 1941-45 yıllarında tarihin kaydettiği en korkunç savaşta, insanlığın Faşizm belasından kurtulması, SBKP öncülüğündeki Sovyet halkı sayesinde mümkün olmuştur.

Savaş sonrasında sosyalist toplumun güçlendirilmesinde ve ekonominin yeniden inşasında Sovyet halkının kazandığı başarılar, gene Parti'ye doğrudan bağlıdır. Bugün Sovyet halkı gelişmiş bir sosyalist toplum inşa etmiştir.

(*) The CPSU, Stages of History, Moscow 1975, Novosti Press Agency'den yararlanılmıştır

Komünist Parti, Sovyet halkının siyasi lideridir. Parti, bilime dayanan iç ve dış politikasıyla ülkedeki tüm sosyal grupların, tüm milliyetlerin işlevlerini koordine etmekte, bir taraftan emekçi halkın ortak çıkarlarını, öte yandan da Sovyetler Birliğinin çeşitli halklarının ulusal çıkarlarını birlikte gözetmektedir.

Parti kongreleri, bir partinin faaliyetinin en önemli parçasıdır. SBKP nin her kongresi bir dönüm noktasıdır. Partinin, gelişim çizgisinde yeni bir aşamadır.

EMEĞİN KURTULUŞU İÇİN MÜCADELE BİRLİĞİ

Bugün 15 milyonu aşan üyesi bulunan, devasa bir ülkedeki devrimci değişikliklere imzasını atan SBKP'nin tarihi, Marksist grup ve çevrelerin siyasi faaliyete başladığı yıllara, 1880'lere kadar uzanır.

1895 yılında Lenin tarafından kurulan **Emeğin Kurtuluşu İçin Mücadele Birliği**, Rusya'daki devrimci hareketin tarihinde bir dönüm noktası olmuştur.

Birlik, St. Petersburg çevresinde yirmi kadar Marksist gurubu birleştirmiş ve haraketin, sınırlı sayıda işçiye, Marksizmin teorik eğitiminin aktarılmasından, proleter kitleler içinde siyasi ajitasyon aşamasına varan nitelik sıçrayışını gerçekleştirmiştir. Böylece, işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareket aynı kanaldan akmaya yönelmiştir. İşçilerin ekonomik talepleriyle, Çarlık otokrasisine ve kapitalizme karşı yürütülen siyasi haraket birleştirilmiştir.

Birliğin etkileri kısa zamanda St. Petersburg çevresini aşmış benzeri birlikler diğer önemli şehirlerde de kurulmaya başlanmıştır. Ekonomistlere karşı mücadelede, Birliğin çok önemli rolü olmuştur.

RUS SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ 1. KONGRESİ

Başta, «Mücadele Birliği» olmak üzere benzer Birlikler, (Ligalar) aynı örgütsel çatı altında toplanmak amacıyla bir kongre düzenlemeye karar vermişler ve 1898 baharında, Mart ayında, altı sosyal-demokrat örgütü temsilen dokuz delege Minsk şehrinde toplanmıştır. Bu sırada Lenin, Çarlık hükümeti tarafından tutuklanmış ve sürgüne gönderilmişti. Lenin sürgündeyken yazdığı **Rus Sosyal-Demokratlarının Görevleri** broşüründe bir işçi sınıfı partisi için gerekli Marksist platformu çizmişti.

Kongre Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisinin (RSDİP) kurulduğunu ve üç kişilik bir Merkez Komitesi'nin teşkil edildiğini ilan etti.

RSDİP'NİN 2. KONGRESİ — BOLŞEVİZMİN DOĞUŞU

1898 Kongresine rağmen Parti tüm Rusya'yı kapsayan bir işçi sınıfı örgütü olma anlamında bir varlık gösterememişti. Sosyal-Demokratların, ne ortak bir programları ne de tüzükleri vardı. Gizli çalışmaya uygun merkeziyetçilikleri ve örgütlülükleri bulunmuyordu. Kongreden kısa bir süre sonra çarlık polisi, Merkez komitesinin iki üyesiyle birlikte bir çok militanı tutuklamıştı. Parti içinde, «Rus Bernştayncıları» diye adlandırabileceğimiz ekonomist bir kanat doğmuştu. Bunlar, işçi sınıfının siyasi mücadele gütmesine, dolayısıyla da işçi sınıfı hareketinin öncü gücü anlamında bir partiye gerek olmadığını savunuyorlardı. Bu eğilimi yenmek için 1900'den 1903'e kadar Lenin tarafından kurulan Iskra gazetesi aracılığıyla yoğun bir ideolojik mücadele verilmiştir. RSDİP'nin 2. Kongresinde ekonomizmin ideolojik yenilgiye uğratılmasında bu gazetenin büyük rolü olmuştur.

Kongrede 26 Sosyal-demokrat örgüt temsil edilmiştir. Önce Brüksel'de toplanan, sonra çalışmalarına Londra'da devam eden Kongre'de en önemli tartışma konusu, Partinin niteliği üzerine oldu. Lenin'in önerdiği Parti yapısı, öncü müfreze niteliğinde bir parti yapısıydı. Martov ve arkadaşları ise gevşek bir örgütlenmeyi ve buna uygun bir üye niteliğini savunuyorlardı. Kongre çoğunluğu, Lenin'in önerilerini kabul etti. Bu kongreden itibaren RSDİP'nin devrimci kanadına, Rusça'da çoğunluk anlamına gelen Bolşevikler adı verildi. Sonradan, karşı devrime gidecek kadar, işçi sınıfı hareketinden savrulan kanat ise azınlık anlamına gelen Menşevikler diye adlandırıldı.

Kongre asgari program olarak demokratik bir cumhuriyetin kurulmasını, azami program olarak da kapitalizmin yıkılarak proletarya diktatörlüğünün kurulmasını kabul etti.

RSDİP'NİN 3. KONGRESİ — SİLAHLI AYAKLANMA HATTI

3. Kongre Rusya'da burjuva-Demokratik devrimin gelişmekte olduğu bir sırada, Nisan 1905'te toplandı. 9 Ocak 1905'te meydana gelen Kanlı Pazar olayları, grev ve direniş dalgalarının tüm Rusya'ya yayılmasına sebep olmuştu. Köylüler de aktif bir mücadele içine giriyorlardı. Parti, gelişen bu devrimci kabarma döneminde mücadele hattını belirlemek zorundaydı. Bu zorunluluk, Parti içindeki menşeviklerin, burjuvaziyle uzlaşma politikaları yüzünden daha da önem kazanmıştı.

Londra'da toplanan kongreye 38 delege katıldı. Menşevikler Cenevre'de bir konferans topladılar. Kongre asgari programın gerçekleştirilebilmesinin, yani çarlığın devrilerek demokratik bir cumhuriyet kurulabilmesinin tek yolunun, silahlı bir halk ayaklanması olduğuna karar verdi.

Parti örgütlerinin ayaklanma için ajitasyon çalışmaları yapmalarına ve ayaklanmaya pratik bakımdan hazırlanmalarına karar verildi.

RSDİP'NİN 4. KONGRESİ — TARIM PROGRAMI

4. Kongre Stokholm'de toplandı. Bu kongre tarihe, Birlik Kongresi olarak geçmiştir. Üçü, Rusya'daki diğer ulusları temsil eden toplam 62 örgütün delegeleri bu kongreye katılmıştır. Delegelerin 46'sı bolşevik, 62'si menşevik olduğu için kabul edilen karar tasarıları devrimci kararlılık bakımından bazı eksiklikler taşımaktaydı.

Kongre, daha çok tarım sorunu ve programı üzerinde çalıştı. 1905 devriminin yenilgiye uğramasında en önemli etken, işçi-köylü ittifakının yeterince kurulamamış olmasıydı. Köylüler, büyük toprak sahiplerinin malikanelerinin dağıtılmasını ve çektikleri toprak açlığının giderilmesini istiyorlardı. Kongreye sunduğu raporunda Lenin, Partinin tarım programının ana hatlarını çizdi.

RSDİP'NİN 5. KONGRESİ — BURJUVA PARTİLERİNE KARŞI TAVIR

Bolşeviklerle Menşeviklerin birlikte gerçekleştirdikleri son kongre Mayıs 1907'de yapıldı. Kongreye 145 örgüt biriminde çalışan yüzelli bin parti üyesini temsil eden delegeler katıldılar. Kongrede 89 bolşevik delegeye karşılık 88 menşevik delege bulunuyordu. Kongrenin ana tartışma konusunu, burjuva partilerine karşı takınılacak tavır teşkil ediyordu. Aslında tartışma konusunun özü, burjuva demokratik devrimde hangi sınıfın öncü olacağı meselesiydi. 1905 devrimi bu sorunun cevabını çok açık olarak vermişti. Devrimin yükselme dönemindeyken bile burjuva, otokrasiye karşı yürütülen mücadelede kaypaklıklar göstermiş, hatta devrime ihanet etmişti. İşçi sınıfı ise kararlı mücadelesiyle burjuva devriminin de öncüsü olduğunu göstermişti. Kongre, Lenin'in sunduğu ve karşı-devrimci liberalizme karşı tavizsiz mücadeleyi, küçük burjuva partilerin etki alanlarının daraltılmasını ve çarlığa karşı mücadelede proletaryanın müttefikleri olarak kazanılmalarını içeren karar tasarısını kabul etti.

RUS SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ (BOLŞEVİK) 6. KONGRESI ACİL GÖREV-SOSYALİST DEVRİM

Rusya 1907-1910 yılları arasında gericilik yıllarını, 1910-1914 yılları arasında da 1. Dünya savasının yıkım ve acılarını yaşamıştı. Şubat 1917 de, başkaldıran işçi ve erlerin karşı konulmaz baskısı karşısında çarlık yıkılmış, ülkede, bir tarafta burjuva geçici hükümetinin diğer tarafta da İşçi ve Asker Delegeleri Sovyetlerinin egemenliğinin yaşandığı, ikili ik-

tidar diye adlandırılan bir döneme gelinmişti. Sovyetler, silahlanmış kitlelerin desteğine dayanıyor ve gerçek iktidarı temsil ediyorlar, geçici hükümet ise Menşevik ve Sosyalist Devrimci (ESER) partilerin desteğine dayanıyordu. Bu partiler Sovyetlerin yönetimlerinde temsil ediliyorlar, hatta menşevikler Sovyetlerde ağır basan bir hakimiyete sahip bulunuyorlardı.

6. Kongre Temmuz-Ağustos 1917'de Petrograd'da toplandı. Artık proletaryanın ve yoksul köylülüğün iktidarı almalarının tek bir yolu vardı. Silahlı ayaklanma. 400 bin parti üyesini temsil eden kongre, sosyalizmin başarı olanağının Rusya'da mevcut olduğunu tesbit etti ve işçi sınıfını, iktidarı almak için süratli bir hazırlanma içine sokma kararı aldı.

Büyük Ekim Devriminin başarısı, partinin durum tesbitinde ve gerekli hazırlıkların tamamlanmasında ne kadar doğru davrandığını bir kere daha ispatladı.

RUS KOMÜNİST PARTİSİ (BOLŞEVİK) 7. KONGRESİ GÜNÜN SLOGANI-BARIŞ

1917 Büyük Ekim Devrimini takibeden iki, üç ay içersinde Sovyet iktidarı tüm Rusya'da kurulmuştu.

Dünyanın ilk işçi-köylü hükümeti Lenin'in başkanlığında İkinci Sovyetler Kongresinde (25-26 Ocak 1917) ilan edildi. Halk Komiserleri Kurulu derhal, tüm ulusları, adil bir barış anlaşması imzalamaya çağırdı.

Ama Alman emperyalistleri genç işçi devletini yıkmak için, barışa yanaşmadılar.

Bu koşullarda Mart 1918'de toplanan Parti Kongresinde, sol komünistlerin «Almanya'ya karşı devrimci savaş» sloganına karşı Lenin derhal bir barış anlaşması imzalanmasını ısrarla savundu. Kongre, Lenin'in tezini kabul ederek Sovyetler Cumhuriyetine bir nefes alma süresi kazandırdı. Kongre, partinin adının, Rus Komünist Partisi (Bolşevik) — RKP(B)— olarak değiştirilmesini kabul etti. Yeni isim partinin nihai amacını ifade ediyordu.

RKP(B)'NİN 8. KONGRESİ — YENİ PARTİ PROGRAMI

Sosyalizmin kuruluşu planları, patlak veren iç savaş ve emperyalist güçlerin müdahalesi yüzünden kesintiye uğramıştı. Sovyet toprakları üç yıl sürecek olan şiddetli bir iç savaşa sahne oldu. ABD, İngiliz, Fransız ve Japon emperyalistlerinin, devrimi boğmak amacıyla müdahale ettikleri sırada, mücadelenin sonucundan emin bulunan Parti, Mart 1919'da Sekizinci Kongresini topladı.

Kongre Partinin sosyalist bir toplumun kurulmasında izleyeceği politik, ekonomik ve kültürel görevlerini belirleyen yeni bir programı kabul

etti. Alınan kararlardan en önemlilerinden biri de Parti'nin, proletaryanın ve yoksul köylülerin müttefiki olarak, orta köylülüğün önemine çektiği dikkattir. Kongreyle aynı sırada, Komünist Enternasyonalin 1. Kongresi de Moskova'da toplandı.

RKP(B)'NİN 9. KONGRESİ — EKONOMİK İNŞA GÖREVLERİ

Mart-Nisan 1920'de toplanan 9. Kongrede, 1. Dünya Harbi ve yeni yaşanılan iç savaş sırasında ekonomisi tamamen harap olmuş olan ülkede, ekonominin yeniden inşası sorunlarını görüştü. Eski dönemin uzmanlarına, genç İşçi Cumhuriyetinin ekonomiyi yeniden inşası çabalarında yer verilmemesi gerektiğini savunan anarko-Sendikalist karakterdeki bir akım, Kongre tarafından mahkum edildi.

RKP(B)'NİN 10. KONGRESİ — YENİ EKONOMİK POLİTİKA-NEP

Mart 1921'de toplanan bu Kongre tarihe, Parti'nin politikasının, Savaş Komünizminden Yeni Ekonomik Politika (NEP) dönemine geçişi olarak kaydedilmiştir.

Çetin iç savaş koşullarında Savaş Komünizmi, ihtiyaç fazlası tarım ürünlerine el konulması, iç ticaretin yasaklanması ve mecburi çalışma yükümlülüğünün getirilmesi gibi nitelikleriyle belirlenmişti. Bu, iç savaştan sonraki barışçı döneme uygun bir politika değildi. Sovyet Cumhuriyetinin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılardan kurtulabilmesi için, iç ticaretin, kontrol altında olmak koşuluyla, serbest bırakılması gerekiyordu.

RKP(B)'NİN 11. KONGRESİ — TİCARETİ ÖĞRENMEK

Lenin'in katıldığı son Kongre olan ve Mart - Nisan 1927'de toplanan bu kongrede, NEP'in bir yıllık sonuçları gözden geçirildi. İç ticaretin serbest bırakılması ekonomi içinde kapitalist unsurların yeşermesine sebep oluyordu. Ancak ekonominin kumanda mevkileri, ağır endüstri, demiryolları, bankalar vs. işçi sınıfı devletinin elinde bulunduğundan, bu gelişme ciddi bir tehlikeyi ifade etmiyordu. Bütün yapılması gereken, devlet işletmelerinin özel işletmelerle ticari alanda rekabet edebilmeyi öğrenmesi ve yarın yalnızca devlet işletmeleri kaldığında, ekonominin bir sarsıntı geçirmemesinin koşullarının yaratılmasıydı.

Kongre sonucunda seçilen Merkez Komitesi, Genel Sekreterlik makamı oluşturmaya ve buraya Stalin'in getirilmesine karar verdi.

RKP(B)'NİN 12. KONGRESİ — YAKICI EKONOMİK SORUNLAR

Nisan 1923'de toplanan Kongrenin ana sorunlarını, sanayinin sü-

ratli bir şekilde onarılması ve geliştirilmesi, ülkenin elektirifikasyonunun gerçekleştirilmesi, sınai ürünlerin fiyatlarındaki oransızlıkların düzeltilmesi ve Sovyet Cumhuriyetleri arasındaki ekonomik ve kültürel dengesizliklerin giderilmesi oluşturuyordu. Bu problemlerin çözümü için, Lenin'in son makalelerindeki fikirlerden yararlanıldı. Bu fikirlerin ana noktaları şöyleydi: Ülkenin sanayileştirilmesi, kooperatif çiftçiliğinin ve kooperatif küçük üretiminin teşvik edilmesi, kitlelerin eğitim ve kültür düzeylerinin hızla yükseltilmesi ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin, gönüllü ve kardeşçe işbirliği temeli üzerinde güçlendirilmesi.

RKP(B)'NİN 13. KONGRESİ — «LENİN YAŞIYOR»

Kongre Lenin'in ölümünden dört ay sonra Mayıs 1924'te toplandı. Kongrede Lenin'in ekonomik gelişmeyle, kollektif liderliğin güçlendirilmesi ve Partide bir bölünmeyi önleyebilecek istikrarlı bir Merkez Komitesi kurulmasıyla ilgili vasiyetleri tartışıldı.

Kongre Parti'ye Troçki tarafından empoze edilen tartışmaları reddederek, bu görüşleri bir reformist sapma olarak mahküm etti.

TÜM-BİRLİK KOMÜNİST PARTİSİ (BOLŞEVİK) 14. KONGRESİ «ÜLKENİN SANAYİLEŞTİRİLMESİ»

Kongre iç savaştan dolayı yıkılmış olan ekonominin onarılması görevinin hemen hemen bitirildiği bir dönemde, Aralık 1925'te toplandı. Bu sırada Batı Avrupada devrimci hareket geri çekilme dönemine girmişti. Kapitalizm geçici bir istikrar dönemini yaşıyordu. Tarihsel gelişim batı ülkelerinde hızlı ve ardarda, proleter devrimlerinin beklenemeyeceğini gösteriyordu. Parti, Sovyetler Birliği işçi sınıfının emekçi köylülükle ittifak içerisinde ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin moral ve politik desteğiyle, sosyalizmin maddi ve teknik temelini yaratabileceği ve sosyalist bir toplum kurabileceği sonucunu çıkartıyordu. Troçki, Zinovyev ve Kamanev'in öncülük ettikleri muhalefet ise, tek ülkede sosyalizmin kurulamayacağını ileri sürüyordu. Kongre, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin zafere ulaşabileceğine inanmayan bu görüşü mahkum ederek, başarılı bir sosyalist gelişimin garantisinin, hızla sanayileşmek olduğunu tesbit etti. Yeni bir Parti tüzüğünün kabul edildiği Kongrede Partinin adı, Tüm-Birlik Komünist Partisi (Bolşevik) olarak değiştirildi, (TBKP-B).

TBKP(B)'NİN 15. KONGRESİ «TARIMIN KOLLEKTİFLEŞTİRİLMESİ»

Aralık 1927'de toplanan Kongre sanayileşmenin ilk başarılarını tesbit etti. 5 yıllık plan dönemlerinin başlatılması ve tüm ekonominin bu

planın bağlayıcılığı altında sosyalist bir doğrultuda yönlendirilmesi kararı, kongrenin en önemli başarısıdır. Tarımsal üretimin arttırılması, bu sırada çok acil bir sorun olmuştu. Gelişen sanayileşmeye bağlı olarak şehir nüfusları artıyor, küçük birimlerde ilkel araçlarla yapılan tarımsal çabalar, köylülerin kendilerini bile beslemeye yetmiyordu. Parti bu problemin çözümü için bir kollektif çiftlikler ağının kurulmasına karar verdi. Kollektif çiftliklerden ayrı olarak Devlet Çiftlikleri (Sovhoz) de kurulacaktı.

Kongre Troçki-Zinovyev muhalefetinin, Parti hattından, temel program ve taktik noktalarında, önemli bir sapma gösterdiğini ve muhalefetin, sınıf düşmanlarının elinde bir silah haline gelmekte olduğunu tesbit ederek bu görüşlerin savunulmasının parti üyeliğiyle bağdaşmayacağını ilan etti. Troçki ve arkadaşları partiden çıkarıldılar.

TBKP(B)'NİN 16. KONGRESİ
«BÜTÜN CEPHELERDE SOSYALİZMİN ZAFERİ»

Haziran-Temmuz 1930'da toplanan Kongre sırasında kapitalist dünya büyük bir kriz içindeydi. Sovyetler Birliğinde ise sosyalist gelişim büyük atılımlar gösteriyordu. Birinci Beş Yıllık Planın ilk tesislerinin bacaları tütmeye başlamıştı. Ülkenin tarihinde ilk kez, ulusal gelir içindeki sanayi payı, tarım payını geçmişti. Sanayi artık, Ulusal gelirin % 53'ünü yaratıyordu. Tarımın kollektifleştirilmesi hızla başarılıyordu.

Kongre, ülkenin sanayileştirilmesindeki ve tarımın kollektifleştirilmesindeki başarılar sonucunda sosyalizmin, kapitalizmi gittikçe köşeye sıkıştırdığını tesbit ederek Parti'nin, devletin ve kamu kuruluşlarının, yeni görevlerin üstesinden gelebilecek şekilde organize edilmesi gereğine işaret etti ve Sosyalizmin bütün cephelerde hücuma geçmesi için bir program tesbit etti.

TBKP(B)'NİN 17. KONGRESİ
«SOSYALİZMIN TEMELLERİNİN İNŞASI»

Ocak-Şubat 1934'te toplanan Kongre, ülkenin tarımsal bir ülke olmaktan çıkıp bir sanayi ülkesi haline geldiğini tesbit ederek sosyalizmin temellerinin inşa edilmiş olduğunu belirledi.

Almanya'da iktidara gelen Nazi partisi dolayısıyla askeri tehlikelerin arttığını dikkate alan kongre, Merkez Komitesi ve hükümeti, barış çabalarını yoğunlaştırmaya, bütün ülkelerle ticaret ilişkilerinin güçlendirilmesine ve SSCB'nin savunma olanaklarının arttırılmasına çağırdı.

TBKP(B)'NİN 18. KONGRESİ — SAVAŞA DOĞRU

Mart 1939'da toplanan Kongre 1938-42 Üçüncü Beş Yıllık Planını

gözden geçirdi. Planın ana hedefi, kişi başına düşen üretim bakımından gelişmiş kapitalist ülkeleri aşmak olarak belirlendi. Sovyet toplumunun sınıf yapısının temelinden değişmiş olduğunu gözönüne alan Kongre, Parti içi demokrasinin geliştirilebileceğine karar verdi.

Uluslararası durumda tehlikeli gelişmeler olduğunu tesbit eden kongre, barışın korunması için daha enerjik çabalar harcanmasını, savaş kışkırtıcılarının Sovyetler Birliğini savaşa sürüklemelerine engel olunmasını, SSCB silahlı kuvvetlerinin güçlendirilmesini, başka ülkelerin emekçileriyle daha sıkı ilişkiler kurulmasını kararlaştırdı.

SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN 19. KONGRESİ
SAVAŞIN KESİNTİYE UĞRATTIĞI KURUCULUK GÖREVİNE DEVAM

Ekim 1952'de başlayan Kongre, Nazi saldırganlarına karşı sosyalist anavatanın savunulması uğruna hayatlarını veren milyonlarca Sovyet yurttaşı için saygı duruşuyla açıldı..İkinci Dünya savaşından sonra Uluslararası sahnede meydana gelen köklü değişikliklerin bir tahlili yapıldı. Savaşın en önemli sonucu, bir Dünya Sosyalist Sisteminin kurulmuş olmasıydı. Kongre 1951-55 Beşinci Beş Yıllık Plan döneminin görevlerini gözden geçirdi.

Parti tüzüğünde değişiklikler yapıldı. Partinin adı değiştirilerek Sovyetler Birliği Komünist Partisi adı kabul edildi. Parti'nin adındaki Bolşevik sözünün-artık Menşevikler SSCB'de tarih sahnesinden silindiğine göre korunmasına gerek olmadığına karar verildi.

SBKP 20. KONGRESİ
SOSYALİZMİN ULUSLARARASI DURUMUNUN GÜÇLENDİRİLMESİ

Şubat 1956'da toplanan 20. Kongre, Sovyetler Birliğinin ve Dünya komünist hareketinin gelişiminde özel bir öneme sahiptir. Bu kongrede, dünyanın iki sisteme bölündüğü, kapitalist ve sosyalist sistemler arasındaki rekabet ve uzlaşmaz çelişkinin ulusların ekonomik, siyasi ve kültürel hayatında önemli gelişmeler yarattığı tesbit edilmiştir. Kongre, değişik sosyal sistemlere sahip ülkelerin barışçı yanyana varolmaları ilkesini kabul ederek, yeni bir dünya savaşının önüne geçilmesi gereğini işaret etmiş ve muhtelif ülkelerin, sosyalizme farklı geçiş biçimleri olabileceğini belirlemiştir. Kongre, 5. Beş Yıllık Plan sonuçlarını gözden geçirmiş ve 6. Beş Yıllık Planı kabul etmiştir.

Sosyalist demokrasinin geliştirilmesine ilişkin konuların tartışıldığı kongrede «Kişi Tapıncı ve Sonuçları» başlıklı bir rapor okunmuş ve Stalin tapınmacılığı reddedilmiştir. Kongre, Parti ve devlet hayatında kişi tapınmacılığının tekrar ortaya çıkmaması için alınması gereken tedbirleri görüşmüş ve kollektif liderlik ilkesini getirmiştir.

SBKP 21. KONGRESİ
SSCB'DE SOSYALİZMİN NİHAİ ZAFERİ SLOGANI ALTINDA

Ocak-Şubat 1959'da toplanan Kongre'de, 7. Beş Yıllık Plan dönemindeki görevler gözden geçirilmiştir. Kongre, Sosyalizmin SSCB'de tam ve kesin olarak zafere ulaştığını tesbit etmiştir. Dünya güçler dengesinin sosyalizmin lehine bir şekilde değiştiğini saptayan Kongre, Sovyet toplumunun birliğinin pekişmesi ve sosyalizmin tam bir zafere ulaşması sonucunda yeni bir aşamaya gelindiğini, bu aşamanın komünist toplumun kurulması aşaması olduğunu belirlemiştir.

Kongrede seçilen bir komisyona, SBKP'nin yeni proğramının hazırlanması görevi verilmiştir.

SBKP 22. KONGRESİ
KOMÜNİZMİN KURULMASI PROGRAMI

Kongre, Kremlinde yeni inşa edilmiş olan Kongre Sarayında, Ekim 1961'de toplandı. Kongreye on milyon komünisti temsilen beşbin delege katıldı. Seksen ülkenin Komünist ve İşçi Partileri ve bazı ülkelerin ulusal-demokratik partileri kongreye delege gönderdiler. Kongrenin dikkat merkezi, SBKP'nin üçüncü programının tartışılması oldu. Bu program, komünist bir toplum kurmanın programıydı. Program Sovyet Halkının Komünist Partisi önderliğinde, kuruculuk görevinde atmış olduğu başarılı adımları tesbit ediyor ve sosyalist ilişkilerin komünist ilişkilere dönüştürülmesinin maddi temelinin yaratılması görevlerini belirliyordu. Program aynı zamanda, Dünya Devrimci Sürecinin bir tahlilini yapıyordu. Yeni programın kabulü, tüzükte de bazı değişikliklerin yapılmasını gerektirdi. Yeni tüzük maddeleri, Sovyet komünistlerinin görev ve yetkilerini arttırıyor ve Parti içi demokrasiyi genişletiyordu.

SBKP 23. KONGRESİ
KOMÜNİZM KURUCULUĞU GÖREVİNİN SOMUT TANIMI

Mart-Nisan 1966'da toplanan 23. Kongrede oniki milyon komünist temsil edildi. 86 ülkenin komünist ve işçi partileriyle, ulusal-demokratik partilerinin delegeleri kongrede hazır bulunuyorlardı.

Kongre, uluslararası durumu inceledi ve sosyalist sistemin daha da güçlendirilmesi sorununa özel bir önem verdi. Ulusal kurtuluş mücadelelerinin ve emperyalizme karşı savaşın sorunları tartışıldı.

Kongre, Komünist ve İşçi partileri arasındaki proletar birliğin güçlendirilmesine özel bir önem verdi ve SBKP'nin 1957 ve 1960'taki Partiler konferanslarının genel hattına bağlılığını ifade etti.

Kongrede 1966-1970, Beş Yıllık Planının yönlendirmeleri tartışıldı. Üretici güçlerin geliştirilmesi için bilimsel ve teknik çabaların yoğunlaştırılmasına dikkat çekildi.

Kongre sonucunda seçilen Merkez Komitesi, kendi arasından Polit Büro üyelerini seçti. Leonid Brejnev, SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreterliği görevine getirildi.

SBKP 24. KONGRESİ — BARIŞ PROGRAMI

Kongre 30 Mart'ta çalışmalarına başladı. Onbir gün süren kongrede 14 milyon Komünist temsil ediliyordu. Kongreye 102 ülkenin Komünist ve işçi partileri ve ulusal-demokratik partilerin temsilcileri katıldı. Ayrıca 91 ülkenin sol sosyalist partisinin temsilcileri, kongrede hazır bulundular.

Kongre, Sovyet toplumunun komünizme doğru ilerlemesinde gerekli olan ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel gelişimin bilimsel programını çizdi. Parti'nin dış politikasının muhafaza edilmesi kararlaştırıldı. Bu politika, sosyalist ülkeler arasındaki birlik ve kaynaşmayı güçlendirmek, ulusal kurtuluş hareketlerini yakından, aktif bir şekilde desteklemek ve farklı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birlikte varolma politikalarını sürdürmek olarak belirlenmişti. Kongre tüm dünyayı onarılmaz bir yıkıma götürebilecek olan bir nükleer savaşın önlenmesi için ciddi önemler alınmasını kabul etti. Bunun için bir Barış Programı geliştirildi.

SBKP 25. KONGRESİ BARIŞ VE ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ VE HALKLARIN ÖZGÜRLÜĞÜ PROGRAMI

Kongre 4983 delegenin katılmasıyla 24 Şubat 1976 günü çalışmalarına başladı. Dokuz gün süren kongreyi, yaptığı bir konuşmayla Polit Büro üyesi Mihail Suslov açtı.

Suslov'un kürsüye davet ettiği Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid Brejnev uluslararası ilişkilerin bir tahlilini yaparak kongreye «Barış ve Uluslararası İşbirliği ve Halkların Özgürlüğü Programı»nı sundu.

Kongre bu programı kabul ederek Uluslararası ilişkilerdeki yumuşamanın, geri dönülmez bir şekilde kökleştirilmesi gereğini vurguladı.

Kongreye 103 ülkenin komünist ve işçi partileri katılmıştı.

SBKP HAKKINDA BAZI BİLGİLER

ÜYE SAYISININ GELİŞİMİ

Yıllar	Parti Üyeleri	Aday üyeler	Top. Komünist Sayısı
1905	8400	—	8400
1907	46000	—	46000
1917 Mart	24000	—	24000
1917 Ekim	350000	—	350000
1918 Mart	390000	—	390000
1919 Mart	350000	—	350000
1920 Mart	611978	kayıt yok	611978
1921 Mart	732521	» »	732521
1922	450430	117924	568354
1923	381400	117700	499100
1924	350000	122000	472000
1926	639652	440162	1079814
1930	1184651	493259	1677910
1940	1982743	1417232	3399975
1945	3126627	1794839	4921466
1956	6767644	405877	7173521
1964	10182916	839453	11022369
1975	14719062	575741	15294803

CUMHURİYETLERDEKİ PARTİ ÖRGÜTLERİNİN ÜYE SAYILARI

	1946	1973
Ukrayna Komünist Partisi	320307	2479636
Byelorusya Komünist Partisi	48213	460983
Özbekistan Komünist Partisi	96981	449558
Kazakistan Komünist Partisi	148612	609033
Gürcistan Komünist Partisi	121321	305326
Azerbaycan Komünist Partisi	85571	269745
Litvanya Komünist Partisi	8060	131539
Moldavya Komünist Partisi	10846	121367
Letonya Komünist Partisi	10987	133938
Kırgızistan Komünist Partisi	28745	106566
Tacikistan Komünist Partisi	19645	90334
Ermenistan Komünist Partisi	45379	134469
Türkmenistan Komünist Partisi	23502	73041
Estonya Komünist Partisi	7139	77430

SBKP ÜYELERİNİN MESLEKİ DÖKÜMÜ

Yıllar	işçi %	Köylü (Kollektif Çiftçi) %	Büro Hizmetlileri ve diğer %
1946	33.9	18.6	47.6
1952	32.2	18.0	49.8
1956	32.0	17.1	50.9
1961	33.9	17.6	48.5
1966	37.8	16.2	46.0
1971	40.1	15.1	44.8
1973	40.7	14.7	44.6
1974	41.0	14.4	44.6

Partiye kabul edilen Üyeler içinde Komsomol (Genç Komünistler Birliği)'den gelenlerin oranı

1966	%	40.1
1969	%	48.9
1974	%	68.8

Kadın Üyelerin Oranı

1920	%	7.4
1946	%	18.7
1975	%	23.8

Bugün SBKP'ne 1917'den önce katılmış 702 komünist, 1917'de katılmış 3340 komünist, 1918-21'de katılmış 33509 komünist, 1922'de katılmış 1860 komünist, 1923'te katılmış 1877 komünist, 1924'te katılmış 12399 komünist, 1925-40 yıllarında katılmış 860424 komünist ve 1941-45 yıllarında katılmış 2033719 komünist yaşamaktadır.

Parti Üyeliğinin Uzunluğuna Göre Dağılım

	%
5 yıldan az	19.1
6 — 10 yıl	22.5
11 — 20 yıl	26.9
21 — 30 yıl	22.1
31 — 40 yıl	6.2
41 — 50 yıl	2.9
50 yıldan fazla	0.3

Üyelerin Yaşlarına Göre Dağılımı

	%
25'ten küçük	5.7
26 — 30	7.4
31 — 40	31.0
41 — 50	29.2
51 — 60	16.3
61 ve yukarısı	10,4

Bugün SBKP'nin

14	Birlik Cumhuriyetleri Merkez Komitesi
6	Ülkesel Parti Komitesi
148	Bölgesel Parti Komitesi
10	Ulusal Parti Komitesi
791	Şehir Parti Komitesi
540	Şehir Bölgesi Parti Komitesi
2853	Kır Bölgesi Parti Komitesi

vardır.

Parti Organlarına Seçilen Komünistlerin Sayısı

Merkez Komitesi Üyeleri	241
Merkez Komitesi Yedek Üyeleri	155
Merkez Denetleme Kurulu Üyeleri	81
Ülkesel ve Bölgesel Parti Komiteleri, Birlik Cumhuriyetleri Komünist Partileri, Merkez Komiteleri ve Denetleme Kurulu Üyeleri	29700
Ulusal Parti Komiteleri, Şehir ve Bölge Parti Komiteleri ve Denetleme Kurulları Üyeleri	376900
Parti Komiteleri, Parti Büroları Temel Parti Birimleri Sekreter ve Sekreter Yardımcıları	1.872.000
Parti Grup Örgütçüleri, ve Diğer Parti Büroları Üyeleri	1.936.000

EKİM DEVRİMİ İÇİN NE DEDİLER?

BÜYÜK BİR TOPLUMSAL OLAY

Romain Rolland (Fransa)

Bu devrim, modern Avrupa'nın en güçlü ve en verimli toplumsal olayıdır. Ezilirse, bu tüm dünyada proletaryanın köleleştirilmesiyle birlikte her türlü toplumsal ve bireysel özgürlüğün de yokedilmesine yol açacaktır.

Proleter devrimi liberalizm üstüne kurulu değildir. Ondan hiçbir zaman vaadetmediği bir şeyi talep etmekte bir anlam yoktur. Devrim, Batı Dünyasını çürüten liberalizme karşı, zenginlerin demokrasiyi anlamsız kılan hegemonyasına karşı bir anlayışın ürünüdür. Devrim toplumsal barışı sağlamak ve özgürlüğün sınıfsız toplumdaki krallığını kurmak için Proletarya Diktatörlüğünü ilân etmiştir.

İNSAN YERYÜZÜNDE MUTLU OLABİLİR

Heinrich Mann (Almanya)

Ekim Devrimi, insanın yeryüzünde mutlu olması gerektiği ve olabileceği ve bunun için de çetin bir mücadeleyi göze alabileceği ilkesini tek başına inşa etmiştir.

MÜCADELENİN BÜYÜK BİR EVRESİ

Henri Barbusse (Fransa)

Gerçek bir Sosyalist sistem tarihte ilk olarak dünyamızda doğdu. Rusya deneyimi gibi bir deneyim, büyük öneme sahiptir. Herşeyi kaçınılmaz olarak etkileyerek gerçekleşiyor. Tepkici yöneticiler bunun

Bütün bu başarılardan hiçbiri kolaycacık elde edilmedi. Ne de olsa, devrim basit bir mücadelenin çok daha ötesindedir, çok daha karmaşıktır. Bu başarılar gökten zembille inmedi. Rusya halkları bu başarıyı, çetin ve zor bir yolu katederek kucaklamak zorunda kaldılar. Varolma haklarını, kendilerinden kat kat silahlı ve karnı tok, sırtı pek düşmana karşı savundular. Düşman, Sovyet halkı tarafından dikilmiş olan özgürlük ağacının serpilmesini önlemek için batıdan, kuzeyden —her yönden saldırıyordu. O ağaç kökünden sökülüp oracıkta yakılmalı, külü çöllere savrulmalıydı ki sosyalizmi yeşertmek isteyen bu halk yine eski batağa yuvarlansın ve peri masallarıyla pışpışlanmaya devam etsin.

Ama dört bir yandan saldıran düşman, ağacı yıkmayı başaramadı. Ağacı dikenler onu korumaya ve yıkıcıları denize dökmeye muktedirdi. Ağacın sahipleri, eski batağa ve peri masallarına dönmediler. Ağaç büyüyüp meyve verene kadar gece gündüz başında beklediler.

Sosyalizmin meyvaları insanları güçlü kıldı. Ne mutlu ki bu güç büyük görevler başardı. Her geçen gün kendi ülkelerinde doğan bu yeni yaşamın başka ülkelere de yayıldığına tanık oluyorlar.

PROLETARYANIN YILDIZLARA ERİŞECEĞİ GÜN GELECEKTİR

Martin Andersen Nexö (Danimarka)

İnsanlar devrimi karmakarışık ve anlaşılmaz birşey olarak görme eğilimindeler. Oysa Rus devriminin en özgün yanı, onun yalınlığıdır. Bu devrim, insan ilişkilerini bulanıklaştıran tüm girift örtüleri attı ve yerlerine yalınlığı, dolaysızlığı koydu.

Eski dünya, güneşle yıldızların gizini keşfetmekle, onların kütlesini kilosu kilosuna saptamakla gurur duyuyordu. Ama öbür yanda, aç insanlara ekmek vermiyordu. Devrim, dünyanın baştan aşağı bir yeniden-değerlendirmesi demekti. Proletarya, insanın bakış açılarını temelden etkileyerek ilk kez insanların gerçek çıkarlarını ve anlamlı amaçlarını, doğru bir perspektifte görmelerini sağladı. Proletaryanın başlangıç noktası, ekmek dağıtmaktı. Başlangıç noktası buydu. Proletaryanın yıldızlara eriştiği gün de gelecektir.

RUSYA OLANAKSIZ ŞEYLERİN GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ ÜLKEDİR

Anatole France (Fransa)

Doğuya bakın!

Çarlığın kapkara gecesinden Rus halkının kurtulma şansı görülmüyordu.

Başarılı bir devrim olanaksız gibi gözüküyordu. Gelgelelim, Rusya olanaksız şeylerin gerçekleştirildiği bir ülkeydi. Bolşevikler, olanaksız gibi gözükeni başardılar.

DÜNYADA TÜM İNSANLIĞIN ÇIKARINI DÜŞÜNEN BİR ULUS VAR

Rabındranath Tagore (Hindistan)

Bu devrim Rusya'da ne zamandır gündemdeydi. Hazırlıkları uzun süredir gelişmekteydi. Tanınan ve tanınmayan sayısız insan bu uğurda can vermiş, dayanılmaz acılara göğüs germişti.

Bugün dünyada, devrimin yapıldığı ülkenin insanları tüm ulusal çıkarları aşarak, tüm insanlığın çıkarını düşünüyorlar.

TÜM DÜNYANIN BAKIŞ AÇISINDA KÖKLÜ BİR DEĞİŞİM

H. G. Wells (İngiltere)

Bence Ekim Devrimi, tarihin en büyük olaylarından biridir. Tüm dünyanın bakış açısında derin değişikliklere yol açmıştır. Ve artık hiçbir roman, hiçbir piyes, hiçbir yapıt yoktur ki onun şu ya da bu yönde bir etkisini taşımasın. Ekim Devrimi'nin etkileri Fransız Devrimininkinden çok daha yaygın ve köklü olmuştur.

İNSANLIK TARİHİNİN EN ÖNEMLİ OLAYI

Upton Sınclair (ABD)

İnsanlık tarihinin günümüze kadarki en önemli olayı ilk işçi devletinin kurulmuş olmasıdır. Bu ilk deney, 15 yıl sonra hâlâ yaşıyor olmakla, en cesur umutlarımı bile aşmış bulunuyor.

Palmiro Togliatti

(İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri)

Ekim Devrimi ne idi? Birçoğumuz o günleri hâlâ anımsamaktayız. Devrim, yakın tarihin en karanlık anlarından birinde gerçekleşti ve Devrim haberi, haberi duyanların çoğuna inanılmaz ve hatta büyük ölçüde anlaşılmaz göründü. Herkesin anladığı tek şey, gerçekten yeni bir şeyin, insanların daha önce hiç görmemiş oldukları bir şeyin vukubulduğuydu.

Bessie Beatty

(1917'de Rusya'yı ziyaret edip «Rusya'nın Kızıl Kalbi» adlı bir kitap yazmış olan Amerikalı bir gazeteci.)

O gece Kerensky'nin hükümeti lehinde gelişen hiçbir şey yoktu. «Bütün iktidar Sovyetlere» sesleri her geçen saat daha yüksek ve daha kararlı çıkıyordu. Rus işçileri, en kararlı ve en fazla sınıf bilincine sahip olanlardı ve silahlıydılar.

Bu, öyle bir andı ki, bu uğurda aileden kaç kişi kaybedilirse kaybedilsin, insanlığın ileriye doğru yürüdüğüne inanmak için insan, güveninin tümüne ihtiyaç duyuyordu.

Bu, öyle bir andı ki, bu uğurda aileden kaç kişi kaybedilirse kaybedilsin, insanlığın ileriye doğru yürüdüğüne inanmak için insan, güveninin tümüne ihtiyaç duyuyordu.

O gece Petrograd'ın büyük bir bölümünde konuşmalar duyulduğu halde, kentte kelimelerin hiç sarfedilmediği bir yer vardı. O da birdenbire derin bir esrara bürünen Voina Revoliutsiony Komitiet (Askerî Devrim Komitesi) bürosuydu.

Bu kapıların ardında Petrograd kuşatmasını yöneten adamlar vardı — ve o kadar iyi yönetiyorlardı ki, daha sonraki günlerde Bolşevik düşmanları, Ruslar bu denli mükemmel bir örgütlenme yeteneğinden yoksundurlar gerekçesiyle, komitenin Almanlardan oluşması için ısrar ettiler.

Saldırgan güçler, sarayı ele geçirme azmiyle görevlerini sürdürüyorlar, mümkün olduğu kadar az kan dökülmesini sağlamak ve direnişi kardeşlik duyguları ile kırmak amacıyla en uygun zamanları seçiyorlardı. Savunmada olanların hiçbiri öldürülmedi; yalnız açıkta savaşmış olan altı denizci, devrimci heyecanlarını hayatlarıyla ödediler, diğer birçokları da yaralandı.

Kışlık Sarayın düşmesiyle Bolşeviklerin zaferi tamamlanmış oldu. Proletarya diktatörlüğü artık bir gerçekti. O sabah gün ağarırken Petrograd'daki tek iktidar, Halk Komiserlerinin iktidarıydı.

Mihai Gheorgh'u Bujor
(Romanya Komünist Partisi liderlerinden; 1917'de Petrograd'ı ziyaret etmiş ve Lenin tarafından kabul edilmişti.)

Lenin Hakkında — Bu adamın, derin bir düşünce ve enerji izleri taşıyan yüzü hafızamdan hiçbir zaman silinmeyecektir. Çıkarken Smolny'deki basit odaya bir kez daha göz gezdirdim; iki kısma ayrılmıştı: bir «büro» ve bir «yatak odası». Lenin devrimden sonraki ilk birkaç hafta, bu odada çalıştı ve yaşadı.

Burası, büyük devrimci dönüşümler karşısında güvenli ve kararlı davranıp ülkesi ve tüm insanlık için yeni bir çağ açmış olan bir insanın, proleter birliklerin başkumandanının gözlem ve komuta karargâhıydı.

Albert Rhys Williams
(Amerikalı gazeteci, «Rus Devriminin İçinden»in yazarı.)

Rus kitlelerde her zaman olağanüstü bir enerji vardı. Fakat bu enerji, otokrasinin baskısı altında, hiçbir zaman açığa çıkmamıştı. Devrim bu kitlelerin kurtarıcısı oldu; yüzyıllardır gizlemiş oldukları kızgınlıkla aniden patladılar ve eski burjuva düzenini paramparça ettiler.

Biz Devrimin, insanların olağanüstü güçlerini yıkıcı amaçlara yönelttiğini biliyorduk. Şimdi ise Devrimin, insanların yaratıcı güçlerini canlandırdığını ve onları yapıcı amaçlara yönelttiğini görüyoruz. «Düzen. Çalışma. Disiplin». Devrimin yeni sloganları bunlardı.

M. Philips Price
(1914-1918 yılları arasında «Manchester Guardian»ın Rusya'daki muhabiri ve «Rus Devrimi Anılarım» kitabının yazarı.)

10 Kasım sabahı havada değişik bir duygu hâkimdi. Ülkede, aylardır ilk kez, ne istediğini bilen bir siyasi güç vardı.

Doğal olarak devrimin yükü sanayi proletaryasının omuzlarındaydı. Bolşevik işçilerle kasaba askerleri ve proletarya ile Kuzey ve Orta

Rusya'daki «orta köylü» unsurlar arasında bir ittifak oluştu. Lenin'in taktikleri başarılı olmuştu. Böylelikle daha güçlü bir duruma gelen emekçi kitleler, hükümetteki entellektüellerin sabotajlarına daha kolaylıkla karşı koyabilecekler ve sonunda bu engeli kıracaklardı. Hafta, 24 Kasım'da Lenin'in başarısıyla sonuçlandı. Uzlaşmanın sadece geri çekilme anlamına geleceği bir anda uzlaşmayı kabul etmemekle Lenin zaferini garantilemiş oldu.

Josip Broz Tito

(Yugoslavya Devlet Başkanı, Yugoslavya Komünistler Birliği Başkanı. 1915-1920 yılları arasında Rusya'daydı.)

Sovyet Devleti o zaman ne zorluklarla karşı karşıyaydı! Petrograd üzerinden eve nasıl gittiğimi hatırlıyorum; üç haftalık tren yolculuğu sırasında istasyonlarda inip köylülerle konuşuyordum. Açlık ürkütücüydü. Heryerde tahribat vardı. Sibirya'da tahıl vardı ama Orta Rusya'da ne tahıl ne de tuz vardı.

Ancak mücadele içinde yoğrulmuş olan insanlar, 1905 yılını yaşamış olan işçiler böyle zorlukları yenebilirlerdi. Köylüler genellikle kararsız ve bocalayan bir unsurdu ve o yıllarda Rusya işçi sınıfı köylülüğe oranla çok azdı. Buna rağmen, işçiler köylüleri yönlendirmeyi ve mücadelenin öncülüğünü üstlenmeyi başardılar. Burada Lenin ve yoldaşlarının en denli büyük bir rol oynadıklarını açıkça görebiliyoruz. Onlar işçi sınıfının zafere olan güvenini arttırıp, kanımca dünyadaki diğer bütün ülkelerden daha zor koşullar altında olan bir ülkede bu zaferi gerçekleştirdiler.

SBKP'nin 60 Yıllık Teorik Çalışmasıyla İlgili Bazı Sorunlar (*)

BORİS PONOMAREV

(SBKP Merkez Komitesi Sekreteri ve

Politbüro Yedek Üyesi)

Ekim Devriminden bu yana akıp giden 60 yılın teorik gelişmesi, toplumun ve insanın hem politik ve ekonomik yaşamında hem de, devletle ilğili ve ideolojik düşüncesinde var olan tüm görünümleri kapsayan SBKP çalışmasında engin bir yer tutar. Bu çalışmanın temelini, **sosyalizm ve komünizmin inşaası** teorisi oluşturur.

Devrim sonrasında olduğu gibi, devrim öncesinde de SBKP, teorik çalışmasını; Marks, Engels ve Lenin'in koyduğu sağlam temel üzerine inşa etti. Bu çalışmada yeni dönemin temel yasa ve eğilimleri hakkında Lenin'in ortaya koyduğu bulgulara özel bir önem verilmişti. Bundan ötürüdür ki; çağımızın sorunlarını Lenin'in düşünce mirasına başvurmaksızın bilimsel olarak inceleme olanağı yoktur.

Eğer 60 yıldan beri SBKP, dünyanın devrimci yenilenişine güçlü bir şekilde katkıda bulunmuşsa bu, büyük oranda, teorik sorumluluklara Leninist bakış açısıyla eğilmesi ve Marksizm-Leninizmin temel ilkelerine, Marksizm-Leninizmin yaratıcı gelişmesine olan sadakati sayesinde olmuştur.

(*) «La Nouvelle Revue Internationle» dergisinin Eylül 1977 sayısından çevrilmiştir.

Büyük Ekim Sosyalist Devriminin zaferi, öylesine bir devir açtı ki, bu devirde insanlar;

«Tamamen bilinçli olarak kendi tarihlerini kendileri» (1) yapmaya başladılar.

Toplumsal gelişmede subjektif faktörün rolü son derece arttı. Bilimsel teorinin olağanüstü önemi de buradan geliyor. Çünkü bu teori olmadan toplumda sosyalist dönüşüm yerli yerine oturamaz. Yine, Marksist-Leninist bir partinin, en ileri ve en devrimci sınıf olan işçi sınıfının Partisinin, bu teori ile yoğrulmuş ve istendiği an, kararlılıkla yeni bir olayın teorik analizinden doğru politik kararlar çıkarmaya ve bu kararların halk tarafından anlaşılabilir olmasını sağlamaya yetenekli bir Parti'nin yönetici rolünün olağanüstü önemi de buradan kaynaklanır.

Geçmişe baktığımızda, yeni tipte bir proletarya partisi anlayışını geliştiren, böyle bir partiyi devrimci kavgalarda zorluklara alıştıran ve bu partiyi 20. yüzyılda evrensel olarak tanınan, büyüleyici ve muzaffer bir siyasi güç haline dönüştüren Lenin'in bilgeliğini daha iyi değerlendirebiliyoruz. Bu, bütünlük içinde ele alındığında, Marksizm-Leninizmin gelişmesine getirilen başlıca katkı olarak önem taşıyor.

Parti iktidara geldiği zaman, sorumlulukları ve rolü eskiyle kıyaslanamayacak ölçüde artmış, Parti'nin temelindeki Leninist ilkelere saygı, yalnızca Parti için değil, hem devrimin kaderi, hem de tüm ulus ve Devlet için gerçekten devasa önem kazanmıştı.

İşçi sınıfının devrimci iradesi ancak Parti içinde somutlaşır. Bu iradenin dünya çapındaki tarihsel misyonu, ancak Parti yönetimi altında gerçekleşir. İşçi sınıfının köylülükle, tüm emekçi halk tabakalarıyla ittifak kurarak, sosyalizmin ve komünizmin inşaasına hareket ettirici güç olarak katılması, ancak Parti sayesinde olur. Partinin, en zor ve en fazla sorumluluk yükleyen bu rolü, hiç bir şeyin kesintiye uğratamayacağı bir birlik ve disiplin olmadan yerine getiremeyeceği açıktır.

İktidardaki Parti kendini, macera peşinde koşanlardan ya da ikbal meraklılarından özellikle sakınmak zorundadır; bağrında işçi sınıfı temsilcilerinin üstünlüğünü korumak, demokratik merkeziyetçilik ve ortaklaşa yönetim ilkelerine sağlam olarak uymak, eleştiri ve özeleştiri uygulamak, kitlelerle ve halkla sürekli bağlantı sağlamak için Parti, toplumsal bileşimini sürekli olarak gözden geçirmeli ve düzenlemelidir.

Sovyetler Cumhuriyetinin başında olan Partimiz'in her şeyden önce şu önemli soruya cevap bulması gerekmiştir: diğer kapitalist ülkelere oranla sanayi açısından geri olan ve çok büyük çoğunluğunu köylülerin oluşturduğu **tek bir ülkede sosyalizmi inşa etmek olanağı** var mıdır?

(1) Anti-Duhring, sf. 322, Paris, Edition Sociales

Diğerlerinde olduğu gibi bu alanda da Bolşevikler, gerçekten yaratıcı ve asla dogmatik olmayan bir tutum içinde oldular.

Bolşeviklere karşı olanlar, Rusya'nın «sosyalizm için henüz olgunluğa erişmediğini» kanıtlamaya çalışıyorlardı. Zira Rusya'da kapitalizm yeterince yüksek bir düzeye ulaşmamıştı henüz. Lenin, bu «ukala» Marksizm anlayışını çürüttü. Evrensel tarih gelişiminde genel yasanın;

> «Bu gelişmenin, biçim ya da sıra yönünden ilk ve tek olanı temsil eden bazı dönemleri, değil dışlamak tersine içerdiğini» (2)

gösterdi.

Lenin buradan şu sonuca varıyordu: Eğer sosyalizme geçiş için belirli ekonomik ve kültürel koşulların mutlaka gerektiği doğruysa, muzaffer proletaryanın iktidarı elde ettiği zaman, son hızla ilerlenebilsin ve sosyalizme varılsın diye, kapitalizmin sona erdirmeğe vakit bulamadığı şeyleri hızla tamamlamak için bu iktidarı kullanabileceği ve kullanması gerektiği de doğrudur.

Parti bu yönelimi, sadece teorik temel olarak almakla kalmamış, onu, gerek troçkizme, gerekse «sol komünizm» ve diğer sağ ve «sol» sapmacı akımlara karşı inatla verdiği ideolojik ve politik mücadele içinde de savunmuştur.

Sosyalist inşayı ele almadan önce, tamamen yeni ve son derece karmaşık pek çok soruna da cevap bulmak gerekiyordu Sovyetler Birliği'nde. Bunlar, çok uluslu bir ülkede Devlet'in kurulması ve örgütlenmesini ilkeler, ekonomi ve politika arasındaki bağıntı, çeşitli ekonomi tiplerinin ve mülkiyet biçimlerinin rolü, geçiş döneminde sınıflar mücadelesinin özellikleri ve sömürücü sınıfların ortadan kalkması için uygulanacak yöntemler, kent ve kırsal kesim arasındaki ilişkilerin niteliği, ticaretin rolü, paranın rolü, bireysel köy küçük üretiminden sosyalist büyük üretime geçiş için izlenecek yollar, sosyalist sanayileşme, sosyalizmin inşa evreleri, yerine getirilmesi görevlerin öncelik sırası, gelişme hızları ve finansman kaynakları, kültür, bilim, sanat alanlarında yasalar ve haklar alanında izlenecek politika, dış dünya ile ilişkiler, proleter devletin ve onun silhlı kuvvetlerinin uluslararası politika ilkeleri... gibi sorunlar ve daha nice niceleriydi.

Önümüzde, Paris Komünü'nün çok kısa ve sınırlı deneyinin dışında, geçmişteki sosyal ve siyasal pratik içinden bir cevap bulmanın mümkün olmadığı bu kadar çok sorun vardı çözülecek. Kendi devrinde burjuvazi iktidara geldiğinde Lenin'in yaptığı benzetmeye göre:

---

(2) Lenin, Eserleri, Cilt 33, sf. 490.

«Düzeni iyice kurulmuş ve önceden denenmiş bir arabaya, önceden hazırlanmış bir yola ve daha önce sınanmış mekanizmalara sahipti. Oysa bizim elimizde ne araba, ne yol ve ne de daha önceden sınanmış hiç ama kesinlikle hiç bir şey yoktu» (3)

Kuşkusuz, **geçiş dönemi için toplu bir teori** olmasaydı, yaşayan sosyalizm varolmazdı. Lenin'in ve Bolşevik Partisi'nin belli başlı değerlerinden biri, Marksizm-Leninizme getirdikleri ölümsüz katkı, işte böyle bir teoriyi yaratmış olmalarıdır.

Bu teorinin organik yapısını oluşturan bölümlerden biri, **Leninist Sosyalist Devlet** teorisi bölümüdür. Bu teori, yeni toplumun korunması ve inşası için başlıca araç durumundadır. Geçiş dönemi boyunca toplumun sınıf yapısı analizinden hareket eden Lenin ve Parti, köylülükle ve halkın diğer çalışan tabakaları ile ittifaka giren işçi sınıfının siyasi iktidarının kurulmasının, sosyalist toplumu inşada temel yasa olduğunu gösterdiler.

Sosyalist devletin yapıcı rolü ile ilgili olarak Lenin'in çıkardığı sonuçlara çok büyük önem veriliyor ve sorunun bu yönünün altını çizmek gerekiyordu. Çünkü burjuva ideologlar ve reformistler, proletarya diktatörlüğünün içeriği ile ilgili Leninist anlayışı deforme etmekten ve bayağılaştırmaktan geri durmuyorlardı. Bu derin ve tüm ayrıntıları ile incelenmiş anlayışın bir çok tanımı var Lenin'de. Bu tanımlar, bu anlayışın çeşitli görünümlerine aydınlık getiriyordu. Bu görünümler bütünlük içinde ele alındığında, sosyalist devletin sınıfsal özünün ve hem «kim üstün olacak?» sorusunun cevabına karar verildiği dönemde, hem de daha sonraki evredeki işleyişinin özelliklerini ifade ediyorlardı.

Sömürüsüz ve sömürücülere karşı yeni tip devletin, yani sosyalizm ve komünizmin kurucusu olan devletin inşası ile ilgili temel sorunların tümünü kapsayan derinleştirilmiş incelemeyi Lenin'e borçluyuz. Eğer proletarya diktatörlüğü ciddi olarak tartışılmak isteniyorsa, hem Lenin'in çıkardığı sonuçların hiç bir kesinti yapılmaksızın göz önüne alınması, hem de proletarya diktatörlüğü teorisinin hayata geçirilmesi deneyiminin hesaba katılması zorunluluğu vardır. Bu yapılmadı mı, yalnızca teorik olmakla kalmayacak, yetersiz sonuçlara ve yanlışlara varılması kaçınılmaz olacaktır.

Bilimsel sosyalizm teorisinde, **ekonomik süreçlerin tahlili** daima merkezi bir yer tutmuştur. Daha önceleri Marksist ekonomi düşüncesi, dikkatini kapitalizmin sosyalist devrimi nasıl «hazırladığını» bilmek sorunu üzerine toplarken, şimdi sorun, sosyalist ekonomiyi kurma bilimi-

(3) Lenin, Eserleri, Cilt 33, sf. 206

ni oluşturmakta ve buna ilave olarak sosyalizmin genel ekonomik teorisini kurmakta düğümlenmektedir. Bu teori, Marksist-Leninist öğretide yeni bir bölüm açmak demektir. Devrimci iktidarın ekonomi politikasının doğruluğu buna bağlıdır ve devrimin kaderi de bu politikanın doğruluğu ile doğrudan ilişkilidir.

«**Yeni Ekonomi Politika**» Lenin'in en büyük keşiflerinden biri oldu. Bu politikanın denenmesi, yani köylülük ve orta tabakalar dahil halkın proleter olmayan diğer tabakalarıyla ittifak ilkesini pratikte uygulamaya sokma deneyimi, uluslararası önemini günümüzde de koruyor. Lenin diyordu ki, bugün geçici olarak sadece bizim yaptığımız ve tamamiyle Rus gibi görünen şey, gerçekte tüm sosyalistlere kendini dayatacaktır. (4)

Lenin, köylüler için sosyalist tarıma geçişte en yanaşılabilir ve anlaşılabilir yolun **işbirliği** olduğunu görmesini bilmiştir.

SBKP'nin, özeleştiri anlayışı içinde, kendisinin de görüp zamanla ortadan kaldırdığı bazı yetersizliklere ve yanlışlara rağmen Sovyet tarımını Lenin'in kooperatif planından ilham alarak kollektifleştirmesi, Rusya gibi bir ülke için belki en zor olan devrimci görevi, yani köylülüğü sosyalizm inşasına katma görevini gerçekleştirme olanağı verdi. Lenin'in kooperatiflerle ilgili planı ve Parti tarafından bu plan üzerinde yapılan geliştirmeler, teorik temelleri bakımından evrensel önemdeydi. Zira, köylü sorununun yani tüm kıtalardaki yüzmilyonlarca insanın kaderi ile ilgili olan sorunun can alıcı noktasına değiniyordu.

Ekonominin sosyalist tarzda baştan başa elden geçirilmesi işini üstlenen SBKP, bu işi yaparken şu tezden hareket ediyordu; tüm toplumsal ilişkilerin dönüşümünün temeli olan üretici güçlerin geliştirilmesi, ki tarihsel bir görevdir bu, ancak ülkelerin sanayileşmesi sayesinde gerçekleştirilebilir. Nitekim Sovyet sanayileşmesi, şu temel Marksist düşüncenin pratikte gerçekleştirilmesinden başka bir şey değildir: Gerçek sosyalizm, ancak modern sanayi temeli üzerine inşa edilebilir.

Sosyalist sanayileşme, sadece teknik değil, aynı zamanda toplumsal bir süreçtir. Bu süreçte işçi sınıfı sayısal olarak büyür ve aynı zamanda çalışmaya (işe) karşı yeni bir tutum, kendi işletmesinin efendisi olmanın, üretimin yeni ve gelişmiş biçimlerinin getirdiği, kapitalistsiz ve sömürüsüz, aşırı üretim krizlerine ve ekonomik ilişkilerde anarşiye olanak vermeyen ve ulusal planda düzenli bir ekonominin sağladığı yeni bir zihniyet kazanır. Oysa yeni rejim bunları kapitatalist dünyadan hiç bir zaman ve hiç bir yerde hazır olarak devralmayacaktır.

Ekonominin **ulusal ölçekte planlanması ilkelerinin** yerleştirilmesi ve ulusal ekonominin bütününün planlı yönetimi teorisinin yaratılması,

(4) Lenin, Eserleri, Cilt 33 Sf. 178

Sovyet ekonomi biliminin en başta gelen kazanımlarından biri olduğu gibi, toplumsal insan düşüncesinin de en dikkate değer gerçekleştirmelerinden biri olmuştur.

«Beş yıllık» sözcüğü, uluslararası bir terim haline gelmiş, bir çok dile girmiştir. Ekonomik inşayı planlama yöntemleri, tüm dünyanın ve en başta hızla modern gelişmeye girme çabası içinde olan gelişme yolundaki genç devletlerin dikkatlerini üstünde topluyor. Bizim yöntemlerimiz, kapitalist ülkelerde de önzenle inceleniyor. Ama ne var ki, bir planlamanın fiilen gerçekleşmesi ve halkın çıkarlarına hizmet edebilmesi ancak emekçilerin çıkarlarını ifade eden devrimci bir iktidarın elleriyle ve üretim araçları toplumsal mülkiyete geçtiği zaman olabilir.

SBKP, **sosyalist ekonominin temel yasası**'nı özümlenir hale soktu. Bilindiği gibi bu yasanın amacı, emekçilerin istek ve gereksinmelerini tatmin etmektir. Sosyalist ekonomiyi, temel yasası en fazla kar sağlamak ve bunun için sömürüyü artırmak olan kapitalist ekonomiden ilkesel olarak ayıran şey, aşırı üretim krizleri ve burjuva rejiminin tüm diğer kusurlarıdır.

Yeni bir toplum yaratma —bugün herkes için aydınlığa çıkmış olan şey— devasa bir kültür çalışmasının da tamamlanmasını gerektirir. Bunu gerçekleştirebilmek için Parti, Lenin'in **Kültür Devrimi** teorisine dayanmaktadır. Kültür devriminden Lenin, sadece genel öğrenimi sağlamaya yönelen eğitici tedbirler bütününü kastetmiyordu. Bu çok önemli bir şey olmasına rağmen Lenin, sosyalizmin kültürel misyonunu, uyumlu olarak gelişen, sosyalizm ve komünizm için savaşan bir insan yani yeni bir insan oluşturmak olarak değerlendiriyordu.

SBKP, **ulusal sorun**'a getirdiği teorik ve pratik katkıdan ötürü de haklı olarak gururludur. Devrim öncesinde Lenin bu soruna getirdiği çözümün diyalektiğini şöyle gün ışığına çıkarmıştır; uluslara, ayrılmaya kadar varan ve ayrılma da dahil kendi kaderini tayin hakkının tanınması, eğer parti doğru bir politika güderse, ulusların bölünmesine değil, aralarındaki çelişkilerin kaybolmasına ve sosyalizmi inşa platformunda özgür rızaları ile birleşmelerine götürür.

Lenin, ulusal özellikler karşısındaki nihilizm kadar, ulusal sorunların toplumsal içeriğini silikleştiren ya da bazen ve ilke açısından milliyetçi olan tüm girişimlerin de ne kadar dayanıksız olduğunu ortaya koydu.

Ulusal sorunların çözümünde, bizzat partinin kuruluşundaki enternasyonalist yaklaşım çok büyük önem taşıyor. «Ulusal kültürel özerklik» diye adlandırılan görüşlere karşı Lenin, Partinin sımsıkı birleşmiş, tüm ülke proletaryasını dil ya da ulus ayrımı gözetmeksizin bir araya toplayan ve onları temsil eden bir örgüt olması gerektiği düşüncesine üstünlük tanıyordu.

SBKP'nin ulusal politikasındaki başarılar, Sovyet toplumunun geçirdiği derin ekonomik ve sosyal değişikliklere, bizzat emekçi sınıfların uğradığı dönüşüme, bilinçlerinin gelişimine, sosyalizm ve komünizmin inşası sırasında birbirlerine yakınlaşmalarına organik olarak bağlıdır.

Bu süreçlerle ilgili bir genelleme yapan partimiz, XXV. Kongrede, olağanüstü bir teorik ve pratik öneme sahip olan şu sonuca vardı: Ülkemizde «Sovyet Halkı» denilen yeni tarihsel bir ortaklaşalık doğmuştur.

Sovyetler Birliği 1960 yıllarında, **Gelişmiş Sosyalizm** devresine girdi. Bu, olgunluğa erişmiş bir sosyalizmdi. Parti, gelişmiş sosyalizmi, komünist biçimlenmeye geçme yolunda zorunlu bir evre olarak tarif etmiş ve SBKP'nin XXV. Kongre kararları, tamamen komünist biçimlenme üzerine olmuştu.

Gelişmiş sosyalizm kavramı, bilimsel komünizm teorisinde yeni bir şeydir. Bu kavram, SSCB'nin yeni anayasa taslağının giriş bölümünde ayrıntılarıyla sunuluyor. Yeni anayasaya şekil veren SBKP, bu evrede (gelişmiş sosyalizm evresi) kendine özgü temel üzerinde gelişen sosyalizmin, yaratıcı olanaklarını, gittikçe daha fazla gösterdiği görüşündedir.

Şimdi gelişmiş sosyalizmin iç yasalarının kesin niteliklerinin, çıkan yeni sonuçların, bu sosyalizmi belirleyen çizgilerin ve esas kriterlerin, bu evrenin uzunluğunun, gelişmiş sosyalizmin komünizme dönüşmesi koşullarının neler olduğu şeklindeki soruların sorulması son derece doğaldır. Bu soruların tümünün cevaplanması, daha ileri düzeyde bir incelemeyi gerektirmektedir.

Halkımızın karşı karşıya bulunduğu devâsâ ekonomik görevlerin gerçekleşmesi, **Sovyet Sosyalist Demokrasi'sinin içeriğinin sürekli olarak mükemmelleştirilmesine ayrılmaz biçimde** bağlıdır. Partimiz, insanlık tarihinde temelden yeni olan bu demokrasi kavramını, sosyalizmi ve komünizmi inşa deneyimine ve ihtiyaçlara uygun olarak geliştirip zenginleştiriyor. Partinin bu alandaki başlıca teorik ve politik çalışmaları, RSFSR'nin 1918 tarihli anayasası, 1924 ve 1936 tarihli SSCB anayasaları gibi yaratıcı marksist-leninist belgelere yansımış bulunuyor.

Leonid Brejnev'in başkanlık ettiği bir komisyon tarafından hazırlanan yeni anayasa taslağı, halen geniş bir tartışma konusudur. Bu belge, hem kapitalizmden komünizme geçiş teorisine, hem de Sosyalist Devlet teorisine önemli katkı getirmektedir.

Marksist-leninist Devlet teorisini —bugün doğruluğu sadece sözlerle değil, devâsâ bir yapıt olan güçlü sosyalist toplumla da kanıtlanan teoriyi— geliştiren SBKP, Proletarya Diktatörlüğünün tarihsel sınırlarını belirledi. Partinin bundan çıkardığı temel sonuç, bu diktatörlüğün, Devlet zayıflamadan önce bile artık zorunlu olmaktan çıktığıdır.

Sömürücü unsurların tamamen yokolmasıyla ve toplumun sosyal ve siyasal birliği, işçi sınıfının yönetiminde bir kez elde edildikten sonra, Devlet tüm halkın devleti olmakta, tüm halkın çıkar ve arzularını ifade eden bir organ haline gelmektedir.

Artık bundan böyle Devletin işi, olağanüstü dalbudak salmış ve alabildiğine karmaşık, yaman bir ekonomik aygıtı yönetmektir. Toplumsal sorunların çokluğuna ve halkın kültürel yaşamının gelişmesine bağlı olan yükümlülükleri, engin bir biçimde artmıştır Devletin. Ve pek tabii en önemli görevi olan dış politika ve sosyalist vatanın korunması işlevi, şimdi çok daha geniş kapsamlı ve çetindir. Bütün bunlar, son derece iyi incelenmiş bir düzenlemeyi, merkezi yönetimle tabandaki kitlelerin inisiyatifinin gittikçe daha sıkı bağdaştırılmasını dayatmaktadır. Kısacası yönetim gittikçe daha fazla yetkiyle donatılmış olmak zorundadır.

Anayasa taslağında, vatandaşların hak ve özgürlükleri sorununun işlenip geliştirilmesi de Sovyet Sosyalist Demokrasini'nin gelişmesine getirilen bir katkıdır. Anayasamızda uzun zamandan beri yeralan çalışma hakkı ve diğer gerçek haklar yanında yeni tasarı, burjuva Devletleri Anayasalarında bulunmayan ve bulunamayacak olan, temelden yeni olan şu hükümleri de getiriyor: Devlet ve toplum işlerine katılma hakkı; çalışma hayatındaki yetersizlikleri eleştirme hakkı; konut hakkı; sağlığı koruma hakkı; kültür olanaklarından yararlanma hakkı; bilimsel ve teknik ve sanatla ilgili araştırma yapma özgürlüğü v.b.

Diğerlerine eklenen bu haklar, yani eskiler ve yeniler, sırf halkın mutluluğunu amaçlamak, yaşamlarını ve geleceklerini tam bir kararlılıkla sonsuza dek sosyalizme bağlamış olan milyonlarca emekçinin çıkarlarına hizmet etmek zorundadır. İşte bunun içindir ki, toplumun ve devletin çıkarlarına karşı olduğu kabul edilen bazı hakların kullanılmasını yasaklayan tasarı maddesi, burjuva propogandasının ileri sürdüğü gibi demokrasiyi, sınırlandırmaktan alabildiğine uzaktır ve halkın isteğini demokratik olarak ifade şeklinden ibarettir.

SSCB Anayasa taslağı, Sovyet toplumu ve devleti içinde Komünist Partinin oynadığı rolü, yani yönetim rolünü de tarif ediyor. İşçi sınıfı partisi olmayı aynen koruyan Komünist Parti, bugün, tüm halkın partisi olarak da görülüyor; halkın çeşitli gurup ve tabakalarının çıkarları ile, manevi ve siyasi birliğini sağladığı tüm toplumun çıkarlarını bağdaştırıyor. Dolayısıyla yeni anayasa taslağı, temelde şunu dile getirmekte: Yalnızca halk için varolan ve halkın hizmetinde bulunan SBKP, Sovyet toplumunun, siyasi sisteminin, tüm devlet ve toplum örgütlerinin çekirdeğini oluşturur.

Böylece, gelişmiş sosyalist toplumun günlük yönetimini gerçekleştiren ve toplumun derece derece komünizme geçmesini sağlayan parti-

miz ve başında Brejnev yoldaşın bulunduğu Merkez Komitesi, siyasi, ekonomik ve ideolojik tüm alanlarda, bu geçiş süreciyle ilgili teoriyi geliştirmeye katkıda bulunuyorlar.

Evrensel tarihe yeni bir yön veren Büyük Sosyalist Ekim Devriminin zaferi, halkların yaşamında dış politika alanındaki öğelerin rolünü önemli ölçüde artırdı. Bundan dolayı, dış politika alanındaki son derece çetin pek çok soruya, marksist düşüncenin vakit geçirmeksizin cevap bulması zorunluluğu ortaya çıktı. Bu cevapları, Ekim Devrimini yönetmiş ve işçi-köylü devletinin başında bulunan Parti verdi.

Devrim öncesinde Lenin, farklı toplumsal rejimdeki devletlerin, belirli bir tarihsel dönem boyunca, aynı anda varolmalarının **kaçınılmazlığı** sonucuna varmıştı. Bu sonuç, yine onun keşfettiği yasadan, emperyalizm dönemindeki kapitalizmin artan eşitsiz gelişmesi yasasından çıkıyordu. Gerçekten de, Ekim Devrimi zaferinden sonra Lenin'in öngördüğü şekilde, Sosyalist ve kapitalist ülkelerin yanyana varoldukları bir dönem başladı. (5)

Lenin, Sovyetler ülkesine karşı bir silahlı saldırı olasılığı konusunda pek çok kez uyarıda bulunmuş ve savunmamızı sosyalizmin başarılarını korumayı garantileyecek bir düzeyde tutmamızın zorunluluğu üzerinde ısrar etmişti. SBKP, başkanının bu talimatını unutmadı ve unutmuyor. Lenin, burjuvazi cephesinde savaş arzusuyla kıvranan bir «savaş partisi» yanında bir «barış partisi»nin de bulunduğunu ve bu ortamda, ekonomik koşullarla birlikte diğer objektif koşulların, karşıt rejimdeki devletlerin barış içinde yanyana yaşamalarını elverişli hale getirdiğini hatırlatmaktan asla geri durmamıştı.

Lenin'in ölümünden buyana Partimiz, barış içinde yan yana yaşama politikasını geliştirerek uygulamayı daima görev bilmiştir. 1930 yılları ortalarından başlayarak ve Sovyet Devleti güçlendirildikten, savaşa karşı güçlerin etkinliği arttıktan, kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin etkisi güçlendikten sonra, sorun şu şekilde ortaya konuyordu artık: **Yeni bir dünya savaşını önleme olasılığı** vardır ve saldırganlığa karşı inatçı bir mücadele sürdürme zorunludur.

Bilindiği gibi SBKP ve diğer kardeş partiler, bundan böyle tüm eylemlerini, bir savaşın başlatılmasını önleme ve saldırganları durdurma zorunluluğu yönünde seferber etmişlerdir.

İki dünya savaşı arasındaki dönemde dünya durumunun tahlili gösteriyordu ki, sosyalizme ve Sovyetler Birlğine karşı olan kapitalist kampı temsil eden, iki güç gurubuydu. Bunlardan biri, emperyalizmin en fazla savaş yanlısı ve en saldırgan güçleri Hitler faşizmi ve müttefikleri; diğeri ise, birincisi kadar emperyalist olmakla birlikte tereddütler

(5) Lenin, Eserleri, Cilt 30, sf. 33

içinde ve bilinçsizce de olsa, bir dizi nedenlerden ötürü saldırganlara karşı çıkmaya yatkın olan güçlerdi. İkinci dünya savaşı deneyimi, varılan bu sonucun engin politik önemini parlak bir şekilde doğrulamış olsa gerektir.

Vatan uğruna verilen büyük savaşta Sovyet halkının kazandığı zaferden ve faşizmin bozguna uğraması, Asya ve Avrupa'nın bazı ülkelerinde devrimin başarıya ulaşmasından sonra, dünya çapındaki güçler ilişkisinde sosyalizm lehine derin bir değişiklik oldu. Uluslararası sahnede mevcut güçlerin teorik ve politik tam bir tahliline dayanarak SBKP'nin bundan çıkardığı sonuç şu idi: Artık, savaşları kaçınılmaz olmaktan çıkaran ve **toplum yaşamından dünya savaşlarını silmek** için verilen mücadeleyi başarıyla yürütmeye olanak sağlayan koşullar ortaya çıkmıştır.

İlk olarak SBKP'nin XX. Kongresinde formüle edilen bu tez, daha sonra Partinin üçüncü Programında geliştirildi.

Gerek SBKP'nin XXIV. ve XXV. Kongreleri, gerekse SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Leonid Brejnev, çağımızın savaş ve barış sorunlarının teorik ve politik işlenişinde ve barış içinde yan yana yaşama kavramının derinleştirilmesinde son derece önemli ve gerçekten tarihsel bir rol oynadılar.

SBKP Merkez Komitesince hazırlanan ve XXIV. Kongrede onaylanan, belli başlı hedeflerine de ulaşılmış bulunan **Barış Programı**, bilimsel olarak belirlenmiş bir dış politikanın parlak örneğini veriyor. Bu programın devamını, XXV. Kongrece kabul edilen ve gerek SBKP'nin gerekse Sovyet Devletinin halen tüm güçleriyle işlerlik kazandırmaya çalıştıkları bir diğer program oluşturuyor: **Barış ve uluslararası işbirliği için, özgürlük ve halkların bağımsızlığı için mücadeleyi sürdürme programı.**

Uluslararası yaşamda, barış içinde yan yana yaşama ilkesini kesin zafere götürecek yol, Detant'dan geçiyor. Bir çok yönü bulunan bu kavramın içeriğinin kesin tahlilini, marksist-leninist düşüncede buluyoruz. Leonid Brejnev, Detant için şöyle diyor:

> «Detant, herşeyden önce, soğuk savaşa son vermek, devletler arasında normal, düzenli ilişkilere geçmek demektir. Detant, uyuşmazlık ve anlaşmazlıkları kuvvete ya da tehdide başvurarak, yahutta silahları çekerek değil, barışçı yollarla, görüşmelerle çözme arzusudur. Detant karşılıklı olarak birbirinin meşru çıkarlarını hesaba katmakta belli düzeyde bir güven ve yeteneğe sahip olmak demektir.»

Detant'la sınıflar mücadelesi arasındaki ilişki sorunu, SBKP'nin 25. Kongresinde açık ve seçik olarak konmuş ve detant'ın, sınıflar mücadelesi yasalarını kaldırmadığı, ve yerlerine başka yasaları ikame edeme-

yeceği, altı çizilerek belirtilmiştir. SBKP'nin teorik ve politik belgelerinde pekçok kez, detant'ın, farklı rejimlerin karşı karşıya gelmesinin bir yansıması olan ideolojik mücadelenin kesilmesi anlamına gelmediğini vurgulamaya özen göstermiştir.

«Le Monde» gazetesinin yaptığı bir röportajda Lenoid Brejnev şu noktanın altını çiziyordu:(6)

> «İki toplumsal sistem ve bu sistemlerin ideoloileri arasındaki tartışmaya cevap verebilecek şey, yalnız ve yalnız yaşam, tarihsel pratik ve olayların kanıtlamalarıdır.»

Ekim Devrimi, dünya ölçüsünde sosyalizme geçişin başlangıcını belirlediği için, dünya devrimci süreci teorisinin başlıca sorunlarını, pek çok noktada, yeni bir biçimde gündeme getiren yine o olmuştur.

Lenin, Rusya'daki devrimin uluslararası değerine değin en önemli iki görünümüne işaret ediyordu:

Geniş anlamda, «Tüm ülkeler üzerinde etki yaptığı» görünümü ve dar anlamda, Ekim devriminin bazı esas çizgilerinin kaçınılmaz olarak tekrarlanacağının uluslararası boyutlardaki önemine değğin görünüm.

Geniş anlamda, Ekim'in uluslararası değerinin içerdiği sorunlar, partimizin yaptığı çok yönlü teorik bir incelemenin konusu oldu.

Bu yönlerden **birincisi**, dünyanın devrimci yenileşinde sosyalizmin oynadığı roldü.

İkinci dünya savaşından sonra sosyalizmin, nitelikçe yeni bir cephe oluşturması olgusuna, sosyalizmin uluslararası bir güç olarak evrimi ve tüm dünyadaki gelişim üzerine yaptığı etkiyle ilgili derinleştirilmiş bir etüd eşlik etmiştir. Sosyalizmin inşasına elverişli biçimlerin çeşitliliğiyle ilgili Leninist teoriye dayanarak ve Sosyalst Devletlerin çeşitli görünümlerini hesaba katarak, Halk Demokrasisini inceledik. Bu incelemeyi sosyalist ülkelerin kardeş Partileriyle birlikte yaptık ve sonuçta, hem genel karekteristikleri hem de, her devlete özgü somut ulusal çizgileri ortaya çıkardık.

Bir ülkede sosyalizmin gelişmesinin, Komünist Partinin toplumu doğru yönetmesine bağlı olduğu şeklindeki marksist-Leninist teoriye ait tezin, iyi temellendirilmiş olduğunu pratik kanıtladı.

Uluslararası Sosyalist Devletler Sisteminin büyüme ve mükemmelleşme sürecinin incelenmesi, bu sistemi yöneten objektif yasaları bulup çıkarma olanağını verdi.

Sosyalist devletlerin yönetici partileri arasındaki kardeşçe ilişkilerin kesin rolü, özgür rızayla oluşmuş ve Marksizm-Leninizm ve sosyalist

---

(6) Le Monde, 16 Haziran 1977

enternasyonalizm ilkeleri üzerine kurulu işbirliği, halklarda eşitlik, bağımsızlık ve **dostça** yardımlaşma bu sistemin belli başlı özellikleridir.

Uluslararası sistem olarak sosyalizmin gelişme eğilimlerini inceleyen Lenoid Brejnev, şunu belirtiyordu:

> «Tüm sosyalist dünya hareketlilik içindedir ve mükemmelleşmekten geri durmuyor. Bu dünyanın gelişmesi, doğal olarak, yeninin eskiyle mücadelesi ve iç çelişkilerin çözümü şeklinde sürüyor.» (7)

Halklar ve kardeş partiler arasındaki dostluğun güçlenmesi;. politikalarında, ekonomilerinde, sosyal ve ideolojik yaşamlarında her geçen gün yeni ortaklaşalık unsurlarının ortaya çıkması; gelişme düzeylerinin gittikçe eşitleşmeye doğru gitmesi, aPrtimize, 25. Kongre'de şu sonucu çıkarma olanağını verdi: Sosyalist ülkelerin birbirlerine derece derece yaklaşması, artık bir yasa halini almıştır ve bu yasa, devletler ve kardeş halklar arasında yeni bir enternasyonal ortaklaşalık oluşumuna götürmektedir.

İkinci yönelim, çağımız enternasyonal işçi hareketinin ve özellikle bu hareketteki evrensel gelişmenin uluslararası güç olarak oynadığı rolle ilgili sorunların, kardeş partilerle uyum içinde incelenmesidir.

Bu sorunların Leninist tahlili, aynı zamanda hem doğru hem de iyimser olan şu sonuca varıyor daima: Gelişmesi son derece karmaşık olmasına rağmen, yeni koşullar içinde işçi hareketi ve Ekim Devriminin güçlü bir atılım verdiği devrimci eğilim, ağır basan eğilim olmaya devam ediyor.

Bütününde işçi hareketi, tekelci sermayeye ve emperyalizme karşı mücadelesindeki yerinin güçlenmesini, sosyal, ekonomik ve politik alanda gerçekleştirdiği önemli kazanımları, herşeyden önce işte bu eğilime borçlu.

Üçüncü yönelim, dünyanın eski sömürge ve yarı-sömürgelerini kapsayan geniş bölgelerinde meydana gelen ve yine Ekim Devriminin başlangıcını noktaladığı derin değişikliklerle ilgili olarak yapılan teorik genellemelere dayanan politik sonuçların çıkarılmasıdır.

İşte, Ekim Devriminin «geniş anlamda»ki enternasyonal önemine ilişkin sorunlar kısaca bunlardır.

Şimdi de, Lenin'e göre bu devrimin «dar anlamda» önemini oluşturan şeyin, yani sosyalist devrimin **genel yasaları** sorununun ne olduğunu görelim. Bu yasalar, bizim devrimci teorimizin çekirdeğini ve çimentosunu oluşturuyor. Onlar olmazsa bu teori kaçınılmaz olarak dağılır, bir birim olmaktan çıkar ve dolayısıyla bir devrimci eylem metodu olmak-

---

(7) SBKP XXVIII. Kongresi, sf. 18, Moskova, APN Yayınları, 1966.

tan uzaklaşır. Partimiz, işçi sınıfı davası ve sosyalizm için mücadelenin, her ülkenin somut tarihsel koşulları ve özelliklerine tekabül eden ve her komünist partinin strateji ve tektiğini bu koşullara bağlı olarak bizzat kendisinin tayin ettiği, farklı biçimler altında sürdüğünü önemle belirtmektedir.

Sosyalist devrim yasalarında esası oluşturan şey, yeni dönemin en belirleyici özelliklerini yansıtan ve önemini koruyan şeydir. Peki, nedir burada kastettiğimiz?

İlk olarak, toplumsal dönüşümlerin teori ve pratiğine, Marksizm-Leninizm temeli üzerine kurulu **kararlı bir devrimci yaklaşım'**ı kastediyoruz. Bu ilke, işçi sınıfı hegemonyası kavramına, bu hegemonyanın sadece devlet yönetimine katılmaktan ibaret olmayan ve fakat diğer emekçilerle ittifak halinde, siyasi iktidar olmak şeklindeki gerekliliğine ayrılmaz biçimde bağlıdır. SBKP., bu ilkenin doğru olarak anlaşılmasına daima özel bir dikkat gösterdi.

Bu iktidar, tekelci kapitalizmi kitlelere baskı yapma araçlarından yoksun bırakma arzusunu, karşı-devrim kalkışmalarını önlemek için zorunlu olan güvenceleri sağlama isteğini ve herşeyden önce ekonomiye kumanda eden kolların tekelci sermayenin elinden alınması isteğini içerir. Bu görevler, somut koşullara bağlı olarak farklı biçimlerde gerçekleştirilebilir. Ama esasları değişmez. Aksi halde, bizzat devrim kavramı muhtevadan yoksun kalır; kapitalist rejimden «kopulduğunda» onun yerine, istensin ya da istenmesin, bu rejimle uzlaşma araçlarının araştırılması geçer.

İkinci belirleyici özellik, proleter enternasyonalizmi'dir. Ekim Devriminden bu yana geçmiş olan 60 yıl boyunca SBKP, teorik çalışması içinde en büyük dikkati daima, devrimci hareketin başarısının vazgeçilmez koşulu olan proleter enternasyonalizmine ayırdı. Proleter enternasyonalizmi biçimlerinin ve kriterlerinin tarihsel öneme sahip olduğunu Parti belgeleri gösteriyor. Bu biçim ve kriterler, dünya devrimci sürecini geçerli ilkeleriyle dayanışma ve bağlantılı olma ilkesi değişmeden kalıyor. Çünkü, sınıflar mücadelesinin genel yasasını ifade eden bu ilkedir.

Ekim'den bu yana geçen 60 yıl boyunca Partimiz, siyasi çizgisini belirlerken, kardeş partilerin ve enternasyonal komünist hareketin çıkarlarını daima hesaba katmıştır. SBKP, gerçekten enternasyonalist bir politikayı, sermayeyle ve emperyalizmle savaşan herkese ve ilk sırada baskıyla karşılaşanlara, işçi sınıfının ve emekçi halkın meşru hak ve dileklerini fedakârca savunan ve çetin gizlilik koşulları altında mücadele verenlere kardeşçe ve etkili biçimde destek olma politikasını uyguladı ve uygulamaya devam ediyor. Marksizm-Leninizmin ayrılığını ve yaşayan sosyalizmin kazanımlarını kararlılıkla savunmada olduğu gibi yuka-

rıdaki sorunlar karşısında da SBKP, Lenin'in enternasyonalist ilkelerine sadıktır ve öyle kalacaktır.

Belirleyici özelliklerin **üçüncüsü, enternasyonal komünist hareketin öncü rolüdür.**

Geçmiş bulunan 60 yılda SBKP, teorik planda yaptığı çalışmalarda, dünyanın devrimci yenilenişinin başlıca motoru durumunda olan bu öncü eylemle ilgili sorunların tamamını inceledi. Savaş sonrasında komünist hareketin artan rolü, bu hareketin zamanımızın en etkin politik gücü haline geldiğini gösterdi.

Komünist hareketin prestijini ve öncü rolünü arttırma konusunda daima titizlikle davranan SBKP, komünizm ilkeleri çerçevesinde kardeşçe görüş alışverişi yapılmasından yana olduğunu ve bunun teorik alanda da yaratıcı bir havanın doğmasını olanaklı kıldığını belirtmiştir. Komünistlerin karşılaştıkları yeni sorunların tartışılmasının son derece doğal olduğu görüşündeyiz. Diğer yandan, politika alanda da SBKP komünist hareket içinde bir merkez oluşturulmasına, partilerin yönetilen ve yöneten partiler olarak bölünmesine karşıdır. Bizler, kardeş partilerin gerçek eşitliğinden, kardeşçe dayanışmalarından ve ortak büyük amaçlar için, yani yeryüzünde sürekli bir barışın, özgürlüğün, halkların bağımsızlığının ve sosyalizm ideallerinin gerçekleştirilmesi için mücadelede birleşik eylemlerinden yanayız.

Komünistler, devrimci teorinin bilimsel açıdan gelişmesinin, **kapitalizmin ekonomi ve politika**'sının gittikçe daha derinlemesine bilinmesini gerektirdiğini her zaman düşünmüşlerdir. SBKP için bu, doğru bir politik çizginin koşuludur.

Dikkatini yeni eğilimler ve yeni olaylar üzerinde yoğunlaştıran Partimiz, **Leninist emperyalizm teorisinin** gelişmesine katkıda bulunuyor. SBKP, daha önce Lenin'in formüle ettiği tezi, yani, tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine **dönüşmesi** tezini geliştirdi. Parti belgelerinde bu dönüşüm, tekeller ve devlet güçlerinin tek bir mekanizma halinde birleştirilmesi sistemi olarak nitelendi.

Kapitalist sistemin 50 yılları ortalarındaki durumunun tahlili şu sonuca götürdü: Bu tarihlere gelirken, kapitalizmin genel bunalımının **üçüncü evresi** başlamıştı ve bu, bir dünya savaşına bağlı olmadığı gibi, barış içinde yanyana yaşama koşulları içinde oluyordu. Bunalımın bu evresinin başlıca özelliği buydu.

1969 Konferansına SBKP, emperyalizmin 60 yılları sonunda ortaya çıkan **özellikleri** sorununu getirdi. Konferansta Leonid Brejnev'in altını çizdiği husus, emperyalizmin bu özelliklerinin çoğunun, sosyalizmin artan gücüyle, sömürge rejimlerinin yıkılmasıyla ve işçi hareketinin baskısıyla gittikçe daha çok etkilenmesi olgusuyla açıklandığıydı. Emperyalizm, ortaya çıkan yeni dünya durumuna, iki sistem arasındaki müca-

delenin koşullarına uymak zorunda kaldı. Bu tahlili geliştirip derinleştiren SBKP XXIV. Kongresi, yeni koşullara uymanın ve ekonomik, politik ve askerî **bütünleşme** eğiliminin, sistem olarak kapitalizmin sağlamlaşması anlamına asla gelmediğini ve **kapitalizmin genel bunalımının derinleşerek sürdüğünü** belirtti.

SBKP'nin ve diğer kardeş partilerin, kapitalist ekonominin bugünkü bunalımının kaçınılmaz olduğunu öngördükleri tarihlerde burjuva ideologların, bunalımların artık geçmişte kaldığını koro halinde ilan ettiklerini de hatırlatalım. Oysa, burjuvazi savunucularının, bugünün «esenlik» dönemi olacağını öngördükleri bir dönemde, 1966 yılında Leonid Brejnev, SBKP'nin XXIII. Kongresine sunulan Çalışma Raporunda şunu ilan ediyordu:

> «Kapitalist ekonomiyi için için çökerten güçler, etkilerini sürdürüyorlar ve bu ekonomi, yeni kargaşalardan kendini kurtaramayacaktır.»

Tamamiyle kanıtlanan bir öngörüş oldu bu.

Kapitalist dünyada 70 yılları ortalarında patlak veren bunalım, SBKP'nin XXV. Kongresinde teorik olarak derinlemesine incelendi. Büyüklüğü 30 yılları başlangıcındaki bunalımla kıyaslanabilecek bir ekonomik bunalım bu kez, **tekelci devlet kapitalizminin yüksek düzeyde gelişkin ekonomisini**, aynen savaş sonrasında olduğu gibi etkiledi. Bu bunalımın, savaş sonrasındaki diğer bunalımlardan farkı, kapitalist dünya ekonomisinin **belli başlı bütün merkezlerine aynı anda** yayılmış olmasıydı. Bu bunalımın özelliklerinden biri, üretimin düşmesi ve işsizliğin büyümesine; kapitalist ülkelerin hemen hepsinde **para bunalımının, enerji bunalımının, hammadde bunalımı** ve barış döneminde eşine rastlanmamış bir **enflasyonun eşlik etmesiydi.** Aynı şekilde, burjuva toplumunda **ideolojik, politik ve manevi bunalım** da birlikte geliyordu. SBKP'nin XXV. Kongresinde varılan sonuç, yani bugünkü bunalımın kapitalist sistemin artan dayanıksızlığını ifade ettiği sonucu, işte buradan çıktı.

SBKP, tarihsel sürecin sübjektif faktörüyle, diğer bir deyişle **işçi sınıfının tarihsel misyonuyla** ilgili teorik sorunları asla gözden uzak tutmuyor.

SBKP'nin program belgeleri ve Sovyet bilginlerinin çalışmaları, uluslararası proletaryanın dünya sahnesine giren **yeni müfrezesine,** yani Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin genç işçi hareketine büyük önem veriyor.

SBKP, bilimsel ve teknik devrimin işçi sınıfı sınırlarında bir «erozyon» yapacağı ve işçi sınıfını, ücretli çalışanlar kitlesi içinde eriteceği şeklindeki iddiaları çürüttü. SBKP, bilimsel ve teknik devrimin kol emeğini azaltarak işçi sınıfının mutlak ve izafi küçülmesine yol açacağını id-

dia eden bir diğer bayağılaştırıcı anlayışa da gereken cevabı verdi. Kaldı ki olaylar tersine, yani, **işçi sınıfının sayısal olarak her yerde büyüdüğünü**, ayrıca modern üretimin doğurduğu **yeni mesleklerin** ortaya çıktığını gösteriyor. Partimiz hiçbir zaman, yaşama koşulları ve proletarya mücadelesi hakkında basit bir tespit yapmakla kendini sınırlamamıştır. Çünkü sermaye egemenliğini yenme yolunda gittikçe artan olasılıkları açıklığa kavuşturmak için, proletaryanın durumunun bilimsel tahlilini yapmak vazgeçilmez bir şeydir.

Meseleyi bu biçimde ele almak suretiyle SBKP, siyasi mücadele stratejisinin düzenlenmesine özlü bir katkı getirmiş oldu; savaş sonrasında ortaya çıkan yeni tarihsel koşullarda, kapitalizmden sosyalizme geçiş için, barışçıl yol dahil çeşitli yolların kullanılmasına olanak veren ve sayıları gittikçe artan olasılıkların bulunduğu tezini formüle etti. Ancak, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin ve onların komünist öncüsünün, sosyalizmin zaferini sağlamak için her türlü mücadele biçimini kullanmaya ve devrim kazanımlarını savunmaya hazır olmaları gerektiği tezi, daima geçerliliğini koruyor.

SBKP XXV. Kongresinde şu sonuca varıldı: 30 yılları başında varolan durumdan farklı olarak bugün, emperyalizme karşı olan güçlerin **boyutları, niteliği ve örgütlenme derecesi o düzeydedir ki bunlar, birgün emperyalist bunalıma gerici, bir «çıkış yolu» aramaya kalkışanları engellemeye, emekçilerin kazandıkları hak ve özgürlükleri savunmaya, gerçek bir demokrasiye ve sosyalizm yolunda sürekli bir barışa doğru ileri bir adım atmaya olanak vermektedir.**

Kapitalizmin genel bunalımının derinleştiğine tanıklık eden olaylar öylesine birikiyor ki, artık burjuvazinin resmi savunucuları bile bunları inkâr edemiyorlar. Kuşkusuz, kapitalizmin hâlâ daha önemli rezervleri var. SBKP, kapitalizmin «otomatik yıkılışı» teorisine daima kararlılıkla karşı çıktı. Ancak kapitalizmin toplumsal iflası ve toplumsal örgütlenmede daha yüksek bir biçime, sosyalizme geçme zorunluluğu düşüncesinin gittikçe daha fazla yaygınlık kazandığı bir gerçektir.

Doğru politik strateji ve taktiğe, kapitalizme karşı olan belli başlı güçlerin, yani işçi sınıfı ve müttefiklerinin ve herşeyden önce çağımızda sorumlulukları engin bir biçimde artmış olan komünist partilerin örgütlenmesine verilen önem de işte buradan geliyor.

Doğru politikadan kastedilen, Marksizm-Leninizm üzerine kurulu dünyada meydana gelen büyük değişiklikleri, detantın etkilerini, tekelci devlet kapitalizminin yapı ve metodlarındaki değişmeleri gözönüne alan bir politikadır. Yine bu politikada, sol güçlerin birliğine ve anti-monopolist kitle koalisyonunun oluşmasına götüren yollar, komünist partilerin ülke yönetimine katılma olasılıkları ve bu katılmanın biçimleri, şu ya da bu somut koşullarda demokrasi ve sosyalizm için mücadelenin birbirin-

den ayrılamayacağını belirten Leninist tezin gerçekleşmesini sağlayacak bir siyasi çizgi sözkonusudur.

Devrimci süreçle ilgili Marksist- Leninist teori, statik bir teori değildir. Tarihsel pratikle gelişir, toplumsal ve ulusal kurtuluşları için halkların verdiği ve gittikçe daha çok çeşitlilik gösteren mücadele deneyimi ile zenginleşir.

Sonuç olarak, şu üç esas noktayı çıkarmamız mümkün.

Birincisi, bütün çalışmalarında SBKP, Marks, Engels ve Lenin'in teorisindeki düşüncelere ve sonuçlara değişmez biçimde sadık kalmıştır; onların keşfettiği toplumsal gelişme genel yasalarını daima hesaba katmıştır. Marksizmin bir dogma olmayıp, eylem kılavuzu olduğunu asla unutmaz. Marksizm-Leninizm kurucularının teorisine işte böyle yaklaşımda bulunmak suretiyledir ki Parti, bu denli büyük dönüşümleri gerçekleştirebilmiştir. Marksizm-Leninizm, çok yüksek ölçüde yaratıcı olduğu için yaşlanmadı ve hiç yaşlanmayacak.

SBKP, sınıf düşmanının savunduğu düşüncelerle mücadele ettiği kadar, dogmatik tutuculuk ya da sahte yenilikçi revizyonizm zihniyetiyle, Marksizm-Leninizm'i deforme etme girişimleriyle de kararlılıkla savaşıyor.

İkincisi, SBKP, milyonlarca erkek ve kadını, teorik tezleri ve bu tezlerin sonuçlarını, yaratıcı biçimde özümlemeye ve uygulamaya sevketmek suretiyle, teorik çalışmayı geniş bir propagandayla sürekli olarak bağdaştırıyor.

XXV. Kongre, Marksizm-Leninizm incelemesinin ülkemizde kazandığı olağanüstü yaygınlığın;

> «bugünkü evrede, toplumsal bilinç gelişmesinde son derece önemli bir özellik»

olduğunu gördü.

Üçüncüsü. SBKP, her zaman ve her şeyde, Marksist-Leninist teorinin enternasyonalist yapısına dayanmaktadır. Bunun ne anlamlara geldiğini şöyle özetleyebiliriz:

— SBKP, ülkemizdeki gelişmeyle tarihsel dünya süreci arasındaki karşılıklı bağımlılığın tüm görünümlerini hesaba katmaktadır; bilimsel bir biçimde ve zamanın işlevi olarak, ülke içindeki görevlerinin, uluslararası sorumluluklarıyla uygunluğunu belirlemekte ve somutlaştırmaktadır.

— SBKP, teorik alandaki çalışmasını, kollektif çalışmanın ve tüm dünyadaki komünist mücadelenin bütünleyici bir parçası olarak, dünyada Marksist-Leninist düşüncenin yayılmasına, hangi biçimde olursa olsun her türlü anti-komünizm ve anti-Sovyetizmle mücadeleye yaptığı bir katkı olarak görmektedir.

— SBKP, kardeş partilerin yaptığı teorik çalışmalara büyük dikkat göstermekte, bu teorik ve pratik çalışmaların sonuçlarında geçerli ve yararlı gördüğü herşeyi kabul etmeye daima hazır bulunmaktadır. İdeolojik ve politik alanda komünist partiler arasında uluslararası işbirliği biçimlerini durmaksızın yaygınlaştırmak ve mükemmelleştirmek için çaba harcamaktadır.

Marksizm kurucularının da öğrettiği gibi, yüksek düzeyde bilimsel olan bir düşünceyle parti düşüncesinin birliği olan enternasyonalizm, Marksizm-Leninizmi yalnızca dünyayı açıklamaya değil onu dönüştürmeye de yetenekli bir teori yapan şeydir.

Bugün Marksizm-Leninizm, sadece kurucularının ve izleyicilerinin yazdıklarından ibaret değildir. O bugün, yaşayan sosyalizmin 60 yılda kazandığı başarıları ve genelleştirilmiş deneyimi de organik olarak kapsıyor.

Sosyalist ortaklaşalık içindeki halkların, komünist hareketin, çağımız devrimci hareketlerinin tarihsel başarılarının tartışma götürmez ve geriye dönüşü olmayan niteliği, Büyük Ekim Devrimi deneyiminin ölümsüz değerini, Marksizm-Leninizmin doğruluğunu ve canlılığını açık bir biçimde gösteriyor.

Büyük Ekim Devrimi'nin Tarihsel Önem ve 60. cı Yıl

Dünya komünist ve işçi sınıfı hareketi öncülüğündeki dünya halkları Büyük Ekim Sosyalist Devrimi' nin 60. yılını coşkuyla kutluyorlar. 1917 Ekim Devrimi, insanlığın sömürü ve baskıdan kurtuluşu doğrultusunda, sömürüsüz ve giderek sınıfsız bir dünya toplumuna varılması yolunda en önemli adım olduğu için, bu tarihsel olay insanlık tarihinin en büyük dönüm noktasıdır. Nitekim Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle açılan yeni tarihsel dönem henüz 60 yıl gibi kısa bir süreyi kapsadığı halde ,insanlık gerek işçi sınıfının gerekse tüm dünya halklarının ekonomik, politik ve bilimsel-teknolojik alanda kazandığı sayısız başarılar kaydetmiştir. Bu kazançların elde edilmesinde en büyük etken hiç kuşkusuz Büyük Ekim zaferiyle dünyanın ilk işçi sınıfı devletini kuran dünya sosyalizminindir.

BÜYÜK EKİM DEVRİMİNİN MADDİ TEMELİ

İşçi sınıfının bilimi, gerek felsefi temeliyle, gerekse ekonomi politiği ve bilimsel sosyalist öğretisiyle, bir **bilim sistemi** olarak, Büyük Ekim Devriminden en az yarım yüzyıl önce şekillenmişti. İşçi sınıfı biliminin kurucuları Marx ve Engels, diyalektik yöntem ve materyalist dünya görüşü ile doğayı ve insanlığı incelemişler, tarihsel maddeci görüş açısından insanlığın getirdiği sosyal, ekonomik, kültürel ve politik evrimi gözlemişler, kapitalist ekonomiyi gene bu temellerle eleştirmişler ve kapitalist toplumun temel çelişkisini bularak, kapitalizmden sonra gelecek toplum aşamasının sosyalizm olduğunu, bu topluma varılmasının tarihsel bir determinizm olduğunu göstermişler, gene aynı bilimsel öğreti sistemiyle, sosyalist toplumu ancak işçi sınıfının kuracağını belirtmişlerdi.

Bilimsel sosyalizmin kurucularının koyduğu öğreti, insanlık tarihinin gözlenmesinden, kapitalist toplumun incelenmesinden yani insanlığın somut sosyal pratiğinden yola çıkılarak teori olarak sistemleştirilmişti. Ama bu teori sadece kitaplarda, kitaplıklarda duran bir fikirler dizisi değildi. Büyük ustanın da belirttiği gibi, Marx ve Engels'e gelinceye kadar, daha önceki dönemlerin düşünürleri sadece **dünyayı açıklama**'ya çalışmakla yetinmişlerdi, ama bilimsel sosyalizm dünyayı sadece açıklamakla yetinmeyecek, **onu değiştirmeyi** amaçlayacaktı.

Bu nedenle ınsanlığın sosyal pratiğinden doğan bilimsel sosyalist teori, tekrar pratiğe yansıyarak, insanlığa yol gösterecek, onu geleceğe en kısa yoldan götürecek bir rehber görevini yerine getirecekti.

Nitekim de öyle oldu. Bilimsel teori tekrar pratiğe yansıdı, «düşünsel güç, maddi güç haline dönüştü» ve insanlığın öncüsü işçi sınıfı, kendi biliminin kılavuzluğunda sosyalist toplum için mücadeleye girişti, bunun gereği olan örgütlenmesini ve örgütlü sınıf mücadelesini yürüttü. Marx-Engels çağında dünya devriminin merkezi ileri kapitalist ülkelerdi ve o dönemin sosyal, ekonomik, tarihsel koşulları kapitalist batı'da topyekûn bir proletarya devrimini öngörmekteydi. Ne var ki, aşağıda da değineceğimiz gibi Marx-Engels çağında sosyalizmin önkoşulları yeterince olgunlaşmamıştı.

Kapitalizmin serbest rekabetçi aşamasından tekelci aşamasına geçildikçe ve tekelci kapitalizm güçlenmeğe başladıkça, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası da hükmünü icra etmeğe başladı. 19. yüzyılın sonlarında dünya proletaryasının sınıf mücadelesinde ortaya çıkan belli başlı iki olgu gözlendi:

1 — Emperyalist çağa girerken, kapitalist eşitsiz gelişme yasası gereği ulusların arasında farklılaşmalar doğmuştu ve artık tüm kapitalist ülkelerde aynı anda, topyekûn bir proletarya devrimi, tarihsel olasılığını yitirmişti.

2 — Gene aynı duruma bağlı olarak dünya proletarya devriminin merkezi Batı'dan Doğu'ya kaymıştı.

İşte Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne varan süreç, 19. yüzyılın sonlarındaki bu temel koşullarda doğdu ve yeni yüzyılın ilk çeyreği içinde hızla gelişerek 1917 Ekim'ine ulaştı.

Ekim Devrimi'nin lideri Lenin, bu iki veriden hareketle, tüm kapitalist ülkelerde topyekûn bir devrim çağının geçtiğini, bu nedenle bir veya birkaç ülkede proletarya devriminin başarılmasının mümkün olduğunu, dünya devriminin merkezinin ise Rusya'ya kaydığını gözönünde tutarak, Partisine, Rusya proletaryasına ve tüm Rusya halklarına yol gösterdi.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi' nin maddi temelini oluşturan uluslararası ve ulusal koşullar bütünlüğü, yukarıda belirttiğimiz iki temel uluslararası faktörün yanısıra, Rusya'da sınıfsal çelişkilerin keskinleşmesi, Birinci Emperyalist Savaşla birlikte büyük bir krizin doğması, egemen sınıfların yönetemez duruma gelmeleri, emekçi sınıfların ise sömürücüler yönetimini istememeleri, Rusya işçi sınıfının sosyal kurtuluş mücadelesi ile Çarlık Rusyasındaki ezilen ulus statüsündeki halkların kurtuluş mücadelelerinin birleştirilmesi olarak özetlenebilir. Bütün bu uluslararası ve ulusal objektif koşullara ek olarak sosyalist devrimin sübjektif koşulları, Parti'nin yüksek örgütlenme düzeyi ve kitleleri devrim yolunda ustaca yönlendirebilme yeteneği ve nihayet Lenin gibi büyük bir proletarya liderinin varlığı, 1917 Ekim devrimini doğuran belli başlı objektif ve sübjektif etkenlerdir.

BÜYÜK EKİM DEVRİMİNİN BİLİMSEL ÖNEMİ

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, bilimsel sosyalizmin kurucuları, bilimsel sosyalist öğretiyi bir bilim sistemi halinde tüm temelleriyle koymuşlar ve sosyalist toplumun tarihsel kaçınılmazlığını belirtmişler, proletarya devriminin anahatlarını çizmişlerdi.

Rusya işçi sınıfı partisi ve onun lideri ise, Marx ve Engels'in çizdiği yolda kararlıca yürümüş, bilimsel teoriyi hayata geçirmiştir. Bu ba-

kımdan Büyük Ekim Sosyalist Devriminin bilimsel önemi konusunda başlıca şu iki noktayı vurgulamak gerekir:

Birincisi, 1917 Ekim Devrimi, Marx ve Engels'in kurduğu teorinin pratikte keskinkes ve inkâr edilmez bir biçimde doğrulanmasıdır. Burjuva ideologları ve idealist tarihçiler Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne kadar, Marx ve Engels'in öngörülerini birer «kehanet» olarak nitelemek riyakârlığını ısrarla sürdürmüşlerdir. Büyük Ekim Devrimine ulaşan devrimci sürecin zaferle sonuçlanması, bizzat sosyal pratiğin burjuva ideologlarına ve onların safsatalarına verdiği en büyük cevap, burjuva dünya ve tarih görüşüne işçi sınıfının indirdiği en büyük darbe olmuştur. Bu devrimle birlikte birçok burjuva ideologunun sesi kısılmıştır. Buna rağmen, aradan geçen altmış yıl zarfında burjuva düşüncesi hâlâ da Marx ve Engels'in görüşlerini birer «kehanet», Büyük Ekim Sosyalist Devrimini ise «bir tarihsel tesadüf» olarak tanıtmağa devam etmiştir. Ne var ki, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ile açılan çağda sosyalizmin katettiği mesafe, burjuva demagojilerinin ve çarpıtmalarının etkisini her geçen gün daha da azaltmış, burjuva sahtekârlığını daha iyi ve daha açık bir biçimde teşhir etmiştir.

Büyük Ekim Devrimiyle tek ülkede kurulan sosyalizmin, 20. yüzyıl ortalarında bir dünya sistemine dönüşmesi ve hızlı gelişimini sürdürmesi karşısında, anti-komünist düşünce çeşitli kılıklara bürünmüştür. Bunlardan bir tanesi burjuvazinin uydurduğu «konverjans» teorisidir. Kimi burjuva ideologları, sosyalizmin kapitalizme doğru yaklaştığını, kapitalizmin ise sosyalizme doğru kaydığını, bu iki dünya sisteminin günün birinde orta yolda buluşacaklarını, böylelikle iki sistemin orta yolda birleşmesinden, çakışmasından (konverjansından) tek bir dünya sosyal sisteminin doğacağını ileri sürmektedirler. Eleştirilmeye dahi değmeyecek derecede saçma ve bilim dışı olan bu görüş, gerçekte sosyalizmin üstün bilimsel-ideolojik gücü ve maddi başarıları karşısında kapitalizmin başvurduğu riyakarca bir ideolojik manevradan başka birşey değildir ve burjuva reformizminin bir aldatmacasıdır.

Bilimsel komünizmin üstünlüğü karşısında otraya çıkan diğer bir anti-komünist safsata da, Maocuların uydurduğu, kimi «sol»-revizyonistlerin de kısmen benimsediği «kapitalizme dönüş» teorisidir. Maocu Pekin yönetiminin kendi anti-Sovyet ve anti-komünist amaçları nedeniyle ortaya attıkları bu gerici ve bilim dışı görüş de, Maoculuğun iflasıyla birlikte kısa zamanda yerle bir olmuştur. Bundan 10-15 yıl önce Pekin'li Maocu klikler Sovyetler Birliği'nde halkın tüketim gücünün ve yaşam standardının yükseltilmesi yolundaki çabaları «kapitalizme geri dönüş» olarak nitelerken, bugün kendileri Hua Kuo Feng ve Teng Hsiao Ping adlı yeni Maocu liderleri öncülüğünde Cin halkının yükselen ekonomik talepleri karşısında Sovyetler Birliği'nden kopya ettikleri, —bir zamanlar kapitalizme geri dönüş diye tanıtmaktan haya duymadıkları— tedbirleri uygulamaya yönelmişler ve fakat gene de anti-Sovyetizmin, anti-komünizmin Maocu türünün şampiyonluğunu riyakarca sürdürmüşlerdir.

Özetle, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin bilimsel önemi, Marx ve Engels'in koyduğu öğretinin sosyal pratikte en çarpıcı bir biçimde kanıtlanması ve tüm dünya halklarına ışık tutmasıdır.

Ekim Devrimi'nin ikinci büyük bilimsel önemi, bu devrime varan sü-

reç içinde Lenin'in bilimsel sosyalist öğretiye getirdiği katkılardır.

Lenin'in emperyalizm konusunda getirdiği açıklamaları, devlet ve proletarya diktatörlüğü konusundaki vurgulama ve geliştirmeleri, sosyalist devrim öğretisi, ulusal sorun öğretisi ,yeni tip Parti konusundaki ilkeleri, köylülük ve ittifaklar meselesi, proletaryanın sınıf taktikleri, sosyalist kuruluş konusundaki bilimsel çabaları, ulusal kurtuluş savaşları konusundaki tezleri, felsefe alanındaki çalışmaları, Rusya'da kapitalizmin Gelişimi yapıtındaki metodolojisi, proletarya enternasyonalizmi konusundaki vurgulamaları, haklı ve haksız savaşlar, barış ve savaş, barış içinde birlikte yaşama konusundaki görüşleri... ilh. bunların hepsi, bilimsel sosyalist öğretiye birer katkı niteliğindedir. Lenin, gerek Rusya proletaryasının ve halklarının, gerekse uluslararası proletaryanın ve ezilen ulusların emperyalist çağda karşılaşmış oldukları sorunlara büyük bir titizlikle ve bilimsel üstünlükle eğilmiş, neticede Marksizmi, emperyalist çağda geliştirerek, onu bütünsel Marksizm-Leninizm doktrinine ulaştırmışıtr.

Böylelikle, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin bilimsel önemi sadece Marksizm'in pratikte tartışmasız bir biçimde doğrulanması değil, aynı zamanda Leninizm ile zenginleşmesi ve kökleşmesidir de. Bu nedenle Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılını kutlarken Proletarya devrimi konusundaki bilgilerimizi tazelemek, özellikle devrim konusunda çeşitli sağ ve «sol» sapıtmaların at koşturduğu bugünkü ortamda, önemini korumaktadır.

MARX-ENGELS-LENİN VE PROLETARYA DEVRİMİ

Bilimsel sosyalizmin proletarya devrimi konusundaki öğretisinin temellerini Marx ve Engels ilk kez 1840'larda «Alman İdeolojisi»nde koymağa başlamışlar, bu yapıtlarında proletarya devriminin gereğini, kaçınılmazlığını, kapsamlı olarak incelemişler, daha sonraki çalışmalarında ise temel ilkeleri, metodolojik esasıyla birlikte ayrıntılı olarak getirmişlerdi. Lenin proletarya devrimi teorisini 19. yüzyıl sonralarındaki durumundan alıp geliştirmiş ve dünyanın en büyük ülkelerinden birinde sosyalist devrim onun liderliğinde —dünyada ilk kez— gerçekleşmiş, dünyanın ilk işçi sınıfı devleti kurulmuştu. Daha sonra bu teori Sovyetler Birliği Komünist Partisi başta olmak üzere kardeş partiler tarafından dünyanın değişen koşullarında derinleştirilmiştir. Bu nedenle dünya komünist hareketinin öncüsü olan SBKP'nin bilimsel ve politik çalışmaları, devrim teorisinin de gelişmesinde belirleyici rol oynamıştır.

Marx ve Engels, devrim teorisini kapitalist üretim tarzının, birçok ülkede varolduğu, bu sistemin iç çelişkilerinin su yüzüne vurduğu ve proletaryanın sınıf mücadelesi arenasına çıkarak kendi devrimci potansiyelini çeşitli devrimci muharebelerde gösterdiği bir zamanda koymuşlardı. Buna rağmen Marx ve Engels'in yaşadıkları çağ, tekelci kapitalizm öncesi dönemdi ve sosyalist devrimin objektif önkoşulları henüz yeni yeni oluşmaktaydı. Nitekim Engels, hayatının son zamanlarında, 1895'de, 1848 Devrimi ve Paris Komünü göstermiştir ki, diyordu, «Kıtanın ekonomik gelişim durumu o sıralarda kesinlikle kapitalist üretimin tasfiyesi için olgunlaşmış değildi». (K. Marx-F. Engels, **Seçilmiş Eserler** (üç ciltte) C. I, sf. 191-192, Fransa'da Sınıf Mücadeleleri Kitabına Engels'in önsözü'nden).

1915 yılında Sosyalizm ve Savaş adlı kitabında Lenin aynı konuya değinerek şunları söylüyordu: «Ya-

ırım yüzyıl önce... proletarya çok zayıftı, sosyalizmin objektif koşulları olgunlaşmamıştı» (V.İ. Lenin, **Bütün Eserleri**, C. 21, sf. 313) Gene Lenin «...Emperyalizm» kitabında, kapitalizmin muzaffer bir sosyalist devrime olanak verecek şekilde tam bir olgunluğa ancak emperyalizm çağında ulaştığını belirtmiştir.

Marx ve Engels, kapitalist gelişmenin yasalarını koyarlarken, sosyalist devrimin günümüze kadar canlılığını koruyan bilimsel temelini de getirmişlerdi.

Marksist proletarya devrim teorisi özlüce şu temel öğeleri içeriyordu:

◆ Tarihsel gelişimin güçlü motoru ve can çekişen sosyo-ekonomik formasyonların yerine yeni ve ileri düzenleri getirme aracı olarak tarihte devrimlerin rolü,

◆ Devrimin başlıca harekete geçirici gücü olarak emekçiler,

◆ Kapitalizmin mezar kazıcısı ve sınıfsız toplumun kurucusu olarak proletarya devriminin tarihsel zorunluluğu ve proletaryanın evrensel tarihi misyonu,

◆ Devrimci proletarya partisinin tayin edici önemi.

◆ Zaferin bir önşartı olarak proletaryanın uluslararası birliği,

◆ Proletarya devrimi ile genel olarak daha önceki devrimler, özel olarak burjuva devrimi arasındaki özgül ve ayırdedici farklar,

◆ Proletarya devriminde ve yeni sosyalist toplumun kuruluşunda köylülüğün yeri.

◆ Ulusal kurtuluş mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasındaki ilişki,

◆ Sosyalist devrimin ürünü ve yürütücüsü olarak proletarya diktatörlüğü,

◆ Proletarya devriminin yıkma ve yapma işlevleri,

◆ Burjuva devlet aygıtının parçalanması,

◆ Proletarya devriminde iktidarın ele geçirilmesi sorunu,

Proletarya devrim teorisinin belli başlı bu öğelerinin çoğu daha sonra Lenin tarafından geliştirilmiştir, tamamlanmıştır. Bu nedenle Marx ve Engels'de proletarya devrim kavramını işlerken bu öğelerden bazılarına değinmeyeceğiz: devrimin bazı önemli sorunlarını ayrı başlıklar altında ele alacağız.

Marx ve Engels, kapitalizmin bütünsel bir analizini getirmişler, kapitalist sistemin insanın insan tarafından sömürülmesinin son biçimi olduğunu göstermişler, kapitalizmin varlığının ve gelişiminin objektif kanunlarını açıklamışlar ve bu sistemin kaçınılmaz olarak öleceğini, yerine işçi sınıfının kuracağı sosyalist sistemi bırakacağını belirtmişlerdir.

Marx ve Engels kapitalizmin analizini yaparken, kapitalist toplumun zorunlu bir aşama olduğunu, feodaliteye nazaran ileri bir sosyal sistemi teşkil ettiğini, feodalitenin bukağılarını kırarak üretici güçlere büyük bir ivme kazandırdığını dile getiren Marx ve Engels, örneğin, burjuvazinin bir asırdan daha kısa bir egemenlik süresi içinde yarattığı üretici güçlerin, gelmiş geçmiş tüm insanlık kuşakları boyunca yaratılandan daha da kudretli olduğunu söylüyorlardı. (Manifesto). Ne var ki, burjuva toplumu bu kadar büyük üretici güçleri yaratırken kendi ölümünü de hazırlamaktadır. Çünkü gelişiminin belli bir aşamasında, kapitalist üretim (mülkiyet) ilişkileri, üretimin sosyal karakteri ile öylesine bir çatışkıya düşer ki, üretici güçlerin gelişimini sınırlar ve kendisi gelişim biçimi olmaktan çıkarak, gelişmeyi önleyen ayak bağı haline gelir.

İşte gelişen üretici güçlerle, miyadını doldurmuş kapitalist üretim

ilişkileri arasındaki çelişki sosyal **devrimin ekonomik temelidir.** Bu çelişki ancak kapitalizmin yıkılması ve kapitalist üretim ilişkilerinin yerine sosyalist **üretim ilişkilerinin** devrimci bir şekilde geçirilmesi ile çözülebilir.

Gerek **Alman İdeolojisinde,** gerekse **Manifesto'da** ve diğer çeşitli eserlerinde tarihsel gelişimin kanunlarını gösteren Marx ve Engels, proletarya devriminin kaçınılmazlığını bilimsel olarak ispat etmişlerdi. Ve Marx **Kapital'de,** kapitalist toplumdan sosyalist topluma devrimci geçişin yasasının asıl ekonomik temelini koyuyordu.

Marx ve Engels, kapitalizmin uzlaşmaz (antagonist) çelişkilerini sergileyerek, üretimin sosyal karakterinin mülk edinmenin özel biçimine nasıl da uygun düşmediğini göstermekteydiler. Üretimin sosyal karakteri kapitalist toplumda alabildiğine geliştiği ve üretici güçler toplumun tüm üyelerini kapsadığı halde, üretim araçları sayıları giderek azalan bir avuç sömürücünün elinde birikmekteydi.

Marx ve Engels'in gösterdikleri şekilde, burjuvazi artık bir sınıf olarak tarihi işlevini doldurmuştu. Burjuvazinin ekonomik ve politik egemenliğinin sürmesi, yani kapitalist sistemin devam etmesi toplumsal gelişmede tehlikeli bir duraksama ve sayısız felâketlerin kaynağı demekti. Marx ve Engels kapitalizmin ölmeğe mahkûm olduğunu söyledikleri zaman, kendiliğinden göçüp gitmeyeceğini de belirtiyorlardı. Artık miyadını dolduran bu gerici sınıf, kapitalist üretim ilişkilerini korumak, kendi egemenliğini sürdürmek ve kaçınılmaz sonunu geciktirmek için her türlü çareye başvuracaktı. Burjuva sistemini yıkmak için kapitalizmin ayak diretmesini kırmak gerekiyordu. Bunun içinse emekçilerin, **öncü işçi sınıfının,** siyasî bakımdan bilinçli devrimci eylemlerini yükseltmek ve kapitalizme, bir proletarya sosyalist devrimiyle son vermek gerekiyordu. Daha 1844'de Marx «**sosyalizm devrimsiz gelmez**» demişti. (Marx-Engels, **Bütün Eserleri,** C. 1, sf. 409)

Marksizmin kurucuları tartışmaya yer bırakmayacak biçimde göstermişlerdir ki, kapitalist üretim ilişkilerini kaldıracak biricik güç proletaryadır. Bizzat kapitalist gelişmenin kendisi bu gücü yaratıp birliğe sevkeder; kapitalizm emeği (işi) sosyalleştirerek aynı zamanda kendi **mezar kazıcısını** da besleyip büyütür, işçi sınıfının çoğalmasına, büyümesine, bütünleşmesine zemin hazırlar ve onu devrimci atağa tahrik eder, onun kapitalist düzene ve burjuvaziye karşı öfkesini biler; **mülksüzleştirenleri mülksüzleştirecek,** siyasi iktidarı ele geçirecek, üretim araçlarını bir avuç gaspçı ve yağmacının elinden alarak tüm topluma maledecek ve dolayısıyla, üretici güçlerin emekçiler yararına güçlü atılımını garantileyecek olan proletaryayı, tüm bu işlevleri yerine getirecek yığın orduları haline getirir.

Marx ve Engels'in bu teorik görüşlerinin önemli belgelerinden birisi de, Marx'ın 1856'da İngiltere'deki **The People's Paper** adlı gazetenin dördüncü kuruluş yıldönümünde yaptığı konuşmadır.

1848 devrimleri ile proletarya üzerine yoğunlaştırdığı bu konuşmasında, Marx, 19. cu yüzyılda devrimin sırrı nedir sorusuna özlü bir cevap getirmeğe çalışmıştır. Marx 19. cu yüzyılda çeşitli teknik bulguların devrimci karakterine dikkati çektikten sonra ekonomi ile politika arasındaki bağların önemi üzerine duruyor. Gericiliğin ayırdedici niteliğinin ileri bir ekonomi ile geri bir siyaseti atbaşı yürütmek istemesi olarak gös-

teriyor. Üretici güçlerle sosyal koşullar arasındaki çelişki üzerinde duruyor. Bu çelişkiyi aktif olarak işçilerin çözeceğini söyleyen Marx'a göre işçiler makinanın ürünüdür, modern sanayinin ilk çocuklarıdır, ve sosyal devrim de modern sanayinin kızıdır. Bir başka deyimle, modern sanayi hem proletaryayı hem sosyal devrimi doğurur, yani proletarya ile sosyal devrim kardeştirler. Önce biri doğar, ötekinin doğumu da onu izler... Bir yandan çağdaş bilim ve sanayi, öte yandan çağdaş sefalet ve çürümenin yanyana bulunduğunu, bu ikisi arasındaki antagonizmanın, üretici güçlerle toplumsal koşullar arasındaki bu fenomenin **«açık, inkâr edilmez ve ezici bir olgu»** olduğunu söyler.

Bu çelişkinin çözümü üzerine eğilen Marx, —yukarıda da belirttiğimiz gibi— bu gücün ancak **işçiler** olduğunu tekrar vurguluyor, ve özetle şöyle devam ediyor:

«İşçiler bugün devrin, aynı zamanda bizzat makinanın ürünüdür. Burjuvaziyi, aristokrasiyi ve gericiliğin kötü peygamberlerini heyecana düşüren belirtilerden, biz eski dostumuzu, Robin Hood'umuzu, ansızın yüzeye çıkarmak için yer altında çok kişi çalışmasını bilen yaşlı köstebeğimizi, yani devrimi tanıyoruz. İngiliz işçileri çağdaş sanayinin ilk çocuklarıdırlar. Şüphesiz ki, aynı endüstrinin kızı olan sosyal devrime başvurmakla da kalmayacaklardır; o sosyal devrim ki, bütün dünya sınıflarının kurtuluşu olacak ve sermaye egemenliği ve ecirliğin köleliği gibi o da uluslararası olacaktır. Son yüzyılın ortasından beri İngiltere işçileri tarafından yürütülen kahramanca savaşı biliyorum; öyle bir savaş ki, burjuva tarihçileri tarafından karanlıkta bırakılıp suskunlukla geçiştirildiği için şeref hâlesiyle sarılamamıştır (taçlandırılamamıştır). Ortaçağda Almanya'da 'Sainte-Vehme' denilen gizli bir mahkeme, eyyam reisleri tarafından yapılan bütün haksızlıkların öcünü alırdı. Bir evin kapısında kızıl bir haç işareti görünce, ev sahibinin bu mahkeme tarafından hüküm giydiği anlaşılırdı. Bugün Avrupa'nın bütün evlerinde esrarlı kızıl haç işareti var. Hükmü veren tarihin kendisidir ve proletarya hükmü infazını yerine getirecektir.» (Bak: Hegel'in Felsefesi ve Marx'ın Tarih Anlayışı, Öncü Y., 1969, sf. 81-85).

Evet, kapitalizmin ölüm hükmünü şu veya bu kişi ,ya da bu sınıf vermemiştir; sosyal ve tarihsel gelişim bu sonucu zorunlu kılmıştır, yani kapitalizmin ölümü tarihin değişmez hükmüdür. Proletarya burada sadece bu hükmü icra edecek güçtür. İşte burjuva ideologlarının bir türlü anlayamadıkları, anlasalar bile demogojiyle örtbas ettikleri gerçeklik budur. Engels'in de dediği gibi «devrimler bir avuç kışkırtıcının (tahrikçinin) 'kötü niyetlerinin' eseri» değildir. Devrimi yaratan maddi koşullar vardır. Devrim objektif bir zorunluluktur. Hele proletarya devrimi, tarihteki en tam, en önemli sosyal devrimdir, insanlık tarihinin dönüm noktasıdır. Proletarya devrimi kişilerin veya sosyal grupların, siyasî grupların sübjektif isteklerinden bağımsız olarak zorunludur. Proletarya'ya düşen görev, kendi sübjektif faktörünü yaratıp, bu misyonu icra etmektir.

İşçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi ve devrim konusunda, Marx'ın Proudhon'u eleştiren **«Felsefenin Sefaleti»** adlı eserinde (1874) şu pasaj meselenin bir başka özlü anlatımını veriyor:

«Ezilen bir sınıf (ın varlığı), **sınıf antagonizmasına dayanan her toplum için canalıcı önem taşıyan bir koşuldur. Bu yüzden, ezilen sınıfın kölelikten kurtulması zorunlu**

olarak yeni bir toplumun yaratılmasını gerektirir. Çünkü ezilen bir sınıfın kendisini kölelikten kurtarabilmesi için, mevcut üretici güçleriyle mevcut sosyal ilişkilerin yanyana varolmaya devam edemeyecekleri bir duruma gelmeleri lâzımdır .Tüm üretim araçlarından da büyük (en büyük) üretici güç, devrimci sınıfın kendisidir. Devrimci unsurların bir sınıf olarak örgütlenmesi ise ,toplumun içinde gelişebilecek bütün üretici güçlerin varolmasını öngörür.

(...)

«Bu arada, proletarya ile burjuvazi arasındaki çatışma, en tam ifadesi topyekûn bir devrim olan bir sınıf mücadelesidir. Ayrıca sınıfların antagonizmasına dayanan bir toplumun, son perdede vahşi bir çelişki ile, göğüs göğüse bir mücadelesi ile bitmesinde şaşılacak birşey var mıdır?

Sosyal akımın, siyasi bir akımı kendi dışında bıraktığını söylemeyelim. Aynı zamanda sosyal olmayan hiçbir siyasal akım yoktur. Sosyal evrimin siyasî devrimi gerektirmekten çıkaçağı bir günün gelmesi, ancak artık sınıfların ve sınıf çatışmasının kalmadığı bir düzende olacaktır...» (Bak. Felsefenin Sefaleti, Sol. Y., sf. 193-195).

Bilimsel temeli olmayan, iyi niyet ve dileğe dayanan ütopik sosyalizm ile. diyalektik ve maddeci tarih bakısı (bilimsel temele sahip olan Marksizm) arasındaki sosyalizm anlayışının somuta yansıyan en önemli ayırım noktası da gene budur.

Marx ve Engels'den önce de. Owens, Saint-Simon, Furier... vb. gibi sosyalist düşünürler yetişmişlerdi. Ama bunlar bilimsel değil ütopik bir sosyalizmi dile getirmekteydiler.

Ütopyacı sosyalistler, işçi sınıfını ezilen ve yoksul bir halk kitlesi olarak kabul ediyorlar, bu kitlenin çektiği acılar ve sefalet, sözkonusu düşünürlerde sevgi ve merhamet duyguları uyandırıyordu. Ama ütopik sosyalistler tüm emekçileri kapitalist zulümden sosyalizme geçirecek öncü gücün ancak ve ancak işçi sınıfı olduğunu, bu tarihi misyonu, başka hiçbir sınıfın yerine getiremeyeceğini, görememişlerdi. Ütopikler, mevcut egemen sınıfları toplumu yenibaştan sosyalist bir doğrultu üzerinde kurmağa ikna etmeği öneriyorlar, eğer eğitim yoluyla ahlâk gelişirse, egemen sınıfların sosyalizmi kuracaklarına inanıyorlardı.

Marx ve Engels'in kurdukları bilimsel sosyalist öğreti ise bu gerçek dışı (hayalci, ütopik) kavramı reddediyor, sosyalist devrimin tarihsel zorunluluğunu ve bu devrimin yaratıcı, öncü gücü proletaryayı işaret ediyor, proletaryanın tarihi misyonunu dile getiriyorlardı.

Proletaryanın tarihi misyonunun (proletarya devriminin) tarihteki yerinin bilimsel olarak konuluşu sosyal bilimlerin en büyük bulgularından birisidir. Lenin bunu Marksizmin en büyük keşfi olarak nitelemiştir.

«Marx ve Engels'in büyük tarihsel katkıları, dünya işçilerine rollerini, ödevlerini, misyonlarını, yani sermayeye karşı başkaldırarak devrimci mücadeleyi ilk başlatacak güç olduklarını ve diğer tüm çalısan, sömürülen insanları kendi etraflarında toplamaları (gerektiğini) göstermek olmuştur.» (Lenin, **Bütün Eserleri**, C. 28, sf. 165)

Lenin aynı yargısını bir başka yerde de şöyle vurgular:

«Marx'ın öğretisinin (doktrininin) **en önemli yanı, sosyalist toplumun kurucusu olan proletaryanın tarihsel rolünü açığa çıkarmasıdır.»** (C. 18, sf. 544).

Marx ve Engels, sosyalizmi burjuvaziden bekleyen ütopik görüşleri reddettikleri gibi, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkiyi

(antagonizmayı) çeşitli biçimlerde reddeden, iki sınıfın uzlaşması —veya aynı kapıya çıkacak «çözüm yolları»— için çalışan ve son tahlilde burjuva iktidarının ömrünün uzamasına yardımcı olan **reformist** görüşlere karşı da bağdaşmaz bir mücadele verdiler. Marx ve Engels'e göre sosyalist devrim, proletarya ile burjuvazi arasında yoğunlaşan ve şiddetlenen sınıf mücadelesi üzerinde doğal olarak yükselecekti ve sosyalist devrim bu mücadelenin doruk noktasıydı. Sosyalizm ancak büyük sınıf savaşları sonucunda gerçekleşebilecekti.

Marx ve Engels öte yandan devrimde maceracı tutumlara, sun'i olarak bir devrimci kriz yaratmağı düşleyen aceleci girişimlere, devrimin gerçekleşmesi için belirli şartların varolması gerektiğini kabul etmeyenlere karşı da sert bir mücadele vermişlerdir. Marx ve Engels, **«devrimin simyacıları»** adını verdikleri bu unsurların, **«devrimci gelişim sürecinin önünde koşarak, suni bir kriz yaratıp gerekli koşullar bulunmadan** ex promptu **(emrivaki) bir devrim yapmak isteyen»** girişimlerin devrimci davaya **zarar vereceğini gösterdiler.** (Marx-Engels, **Bütün Eserleri**, C. 7, sf. 273). Bu unsurlar arasında önce maceracı Willich ve Schapper grubu (1850), daha sonraki yıllarda ise — Marx ve Engels'in deyimiyle **«devrimcilik oynayan»** — çeşitli **anarşist** ve **volantarist** (iradeci) unsurlar ve eğilimler vardı.

Marx ve Engels her **sosyal devrimi** toplum hayatında yeralan ve sosyal ilerlemeye sınırsız bir ivme kazandıran **bir dönüm noktası** olarak kabul ederken, **sosyalist devrim**'e insanlık tarihinde özel bir yer vermişlerdir. Marx ve Engels, sosyalist devrimi, toplumsal gelişmede **dev bir tarihi sıçrayış** olarak kabul ederler.

Sosyalist devrimin, kendinden önceki sosyal devrimlerden köklü farklılıkları vardır.

Herşeyden önce sosyalist devrim, toplumsal değişikliğin tamamlanmasında kendisinden önceki devrimlere nazaran, çok daha derinlemesine ve yaygınlamasına bir etkiye sahiptir. Sosyalist devrim halka daha çok malolur, çok daha fazla emekçiyi kapsamına alır. Ayrıca sosyalist devrim, ona katılanların, devrimci eylemde yeralanların teorik ve politik bilinçlilikleri bakımından daha **örgütlü bir devrimdir.**

Marx **Louis Bonaparte'ın Onsekizinci Brümeri** adlı eserinde, proletarya devrimlerinin, burjuva devrimlerinden çok daha uzun ve derin olduğunu söyler. Buruva devrimlerinde, yeni sınıfların iktidara gelmesinden hemen sonra, onların ekonomik politik egemenliklerinin önündeki başlıca engeller kaldırıldığı zaman, devrimin sona erdiğini belirtir. Proletarya devriminde ise, devrimci sınıfın iktidarı ele geçirmesi, toplumun tüm siyasal ve ekonomik yapısının kökünden ve devrimci tarzda yeniden inşa edilmesi için sadece bir başlangıç noktasıdır. Aslında bu açıdan proletarya devrimi, kapitalizmden sosyalizme geçişin bütün dönemini boydan boya kapsar.

Genellikle spontane biçimlerden meydana gelmiş olan önceki devrimlerden farklı olarak, proletarya devrimi, kitleler kendi tarihsel misyonlarını yerine getirmeden gerçekleşmez.

Marx ve Engels proletarya devrimi ile, ondan önceki devrimleri karşılaştırırken, proletarya devriminin diğerlerinden en önemli farkının, çoğunluğun azınlığa karşı egemenliğini oluşturmasını ve sömürüye son vermesini göstermektedirler.

Engels, Marx'ın **«Fransa'da Sınıf Mücadeleleri»** adlı kitabına

yazdığı önsözde şu önemli noktayı vurguluyordu:

«Şimdiyedek bütün devrimler, belli bir sınıf egemenliğinin, yerini başka bir sınıf egemenliğine bırakması ile sonuçlanmıştı, ama bütün yönetici sınıflar, şimdiye dek, yönetilen sınıflara, halk yığınlarına oranla küçücük bir azınlıktan başka bir şey değillerdi. Bu nedenle, eğemen bir sınıf azınlığı devriliyor ve onun yerine başka bir azınlık devleti ele geçirip sosyal organizasyonu kendi çıkarlarına uygun biçimde değiştiriliyordu. Böylece her defasında, iktidarı elverişli ve ekonomik gelişimin durumu ile nitelenmiş bulunan sınıf, bir azınlık grubuydu... Ama her olayın somut özünü soyutlaştırırsak görürüz ki, tüm o devrimlerin ortak biçimi, hepsinin birer azınlık devrimi oluşlarında toplanıyordu...» (K. Marx, Les Luttes de Classes en France, sf. 8)

Gerçekten de bu nokta da proletarya devrimini, tarihsel - sosyal gelişimde, diğer devrimlerden ayırdeden temel noktadır. Daha önceki devrimlerden hiçbirisi, insanın insanı sömürmesine son vermemişti; bir sömürü biçiminin yerine bir diğerini geçirmişti, o kadar... Ama sadece sosyalist devrim, tüm sömürüyü tasfiye edecek, kapitalist üretim ilişkileri yerine sosyalist üretim ilişkilerini geçirecek, üretim araçlarının özel sahipliğine, yani burjuva mülkiyetine son vererek sosyalist kamu mülkiyetini getirecekti. Bu yüzden, sosyalist devrim insanlık tarihinde yeni bir çığır açarak, **«insanlığın tarih öncesi»**ni tamamlayacak ve **«gerçek insanlık tarihi»**ni başlatacaktı.

Marx ve Engels proletarya devriminin büyük tarihsel anlamını, devrimin emekçileri aydınlatması, onları en güçlü tarihsel yaratıcılık düzeyine yükseltmesi ve o güne dek eşine rastlanmamış bir girişkenlik, yürekli bir başlangıç ve yaratıcı bir fedakârlık getirmesi olarak görmüşlerdir.

İşçi sınıfı hem eski üretim ilişkilerini kaldırıp, yerine yenisini getirmek için, hem de kendisini sosyalist toplumu kurmağa hazırlamak için devrime zorunluluk duyar. **Alman İdeolojisi'nde** Marx ve Engels, emekçilerin bilimsel sosyalist bilince ulaşmasını şöyle açıklar: **«...insanın kitle çapında değişmesi zorunludur, bu değişiklik ise ancak pratik bir harekette, bir devrim ile gerçekleşebilir; sadece egemen sınıfın başka türlü alaşağı edilemiyeceği için değil, aynı zamanda onu devirecek sınıfın ancak bir devrimle çağların tüm pisliğini temizleyip, kendini yepyeni bir toplum kurmağa uyarlıyabileceği için bu devrim zorunludur.» (K. Marx - F. Engels, Alman İdeolojisi, Mos. 1964, sf. 86)**

Marx ve Engels, proletaryanın kendi tarihsel misyonunu yerine getirmesi için gerekli bir koşul olarak devrimci ve bağımsız bir sınıf partisi tarafından yönlendirilmesi zorunluluğunu işaret etmişlerdir. Marx 1. Enternasyonal Genel Konseyinde şöyle diyordu: «...en elverişli siyasi koşullarda bile proletaryanın bütün ciddi başarısı, kendi güçlerini birleştirip sağlamlaştıracak olan bir örgütlenmeye bağlıdır...»

Marx ve Engels, devrimi milyonlarca işçinin kendiliğinden gelme (spontane) ayaklanması olarak görmüyorlardı. Bilimsel tesisin kurucuları siyasal bilinci, yüksek örgütlenme düzeyini, devrimci coşkuyla ve demir bir proleter disipliniyle birleşmiş amaçlı eylemleri, mücadelenin nihai hedeflerini kavramış büyük bir patlayışı, sosyalizmin yüce ideallerine duyulan yenilmez bir bağlılıkla bütünleşmiş fedakâr bir kahramanlığı zorunlu görmekteydiler. Ancak devrimci bir proletarya partisi tüm

bu faktörlerin bütünlüğünü sağlayabilir ve işçi sınıfını, kendi büyük tarihsel geleceğinin bilincine varmış öncü sosyal güç haline getirebilirdi. Ancak böyle bir parti, proletaryaya, spontane işçi hareketi içine, bilimsel sosyalizmin ve örgütlenmenin görüşlerini aşılayabilir, ancak bu parti sosyalist devrimin hazırlanıp gerçekleştirilmesinde ve sürdürülmesinde öncülüğü alabilir ve ancak böyle bir parti sosyalizm savaşçılarından oluşan proletarya ordusunun kumandanı olarak üstlenmiş bulunduğu görevleri yerine getirebilirdi.

Engels 1889'da şunları yazıyordu: **«Karar günü gelip çattığında, proletarya, zaferi kazanacak kadar güçlü olabilmek için — Marxla benim 1847 denberi ele aldığımız bir nokta olarak— diğer bütün partilerden farklı ve onlara karşı ayrı bir partiyi, bilinçli bir sınıf partisini oluşturmak zorundadır.»** (K. Marx - F. Engels, **Seçme Eserler** C. I, sf. 120)

Bu parti işçi sınıfına kopmaz bir şekilde bağlı olmalı ve onun hayati çıkarlarını temsil etmeliydi. İşçi mücadelesini yönetebilmek için proletaryanın en aktif ve militan en bilinçli kesimi olmalı, diğer işçilerden daha ilerisini görebilmeli, koşulları değerlendirebilmeli, proletarya hareketinin akışını ve tüm sonuçlarını hesaplayabilmeli, proletaryanın güncel mücadelesine, nihai hedefi açısından bakabilmeli ve burjuvaziye karşı mücadelenin çeşitli aşamalarında **«hareketin çıkarlarını bir bütün olarak»** temsil edebilmeliydi. (Marx - Engels, aynı yerde.)

Marx ve Engels'e göre, proletarya devrimcileri, işçi çıkarlarına sadık kalırlarken, kendilerini proleter olmayan devrimci hareketlerden de tecrit etmezler, böyle bir sektarizme düşmezler. Proletarya Devrimcileri, **«mevcut sosyal ve siyasal düzene karşı yönelmiş her devrimci hareketi, heryerde desteklerler»** (a.g.e. sf. 137)

Ve esas olarak, burjuvazi ile proletaryanın çıkarlarının uzlaşmaz olduğunu asla gözden uzak tutmazlar, sınıfsız topluma giden yolda zorunlu bir aşama olarak proletaryayı yorulmak bilmeyen devrime hazırlarlar.

Marx ile Engels'in proletarya partisine verdikleri yönlendirmeler, Lenin'in yeni koşullarda **yeni tip bir devrimci proletarya partisi** konusunda getirdiği bütünsel teorinin (parti öğretisinin) temelini meydana getirir. Çok işlediğimiz bir konu olduğu için burada parti sorunu üzerinde daha fazla durmayacağız, sadece Marx ve Engels'in bu konuya verdikleri önemi belirtmek için bu vurgulamaları yaptık.

Marx-Engels, sosyalist devrimi ulusal sınırlar içine hapsolmuş bir fenomen olarak değil, dünya çapında bir olgu olarak görmüşlerdi, bu dünya çapındaki fenomen, belli bir zamandan bir başka zamana, bir biçimden bir diğerine geçerek yeryüzündeki her ülkeyi kapsayacak ve bilinçlice tamamlanacak devrimci bir süreçti. Marx ve Engels, proletaryanın ulusal ve uluslararası çıkarlarının birbiriyle çok ilintili olduğuna, uluslararası proletarya cephesinin uluslararası kapitalist cephe karşısına dikildiğine ve ayrı ulusların proletarya birimlerinin tek bir dünya proletarya ordusunun bileşenlerini (müfrezelerini) oluşturduğuna inanmışlar ve bu bilimsel gerçeği göstermişlerdi. Bu ordu ancak **tüm birlikleri** uyum halinde davranabildiği takdirde zafere ulaşabilirdi. Çünkü —önceden de KİTLE'de yazdığımız gibi— **«...ayrı ülkelerin işçileri arasında bulunması ve kurtuluş mücadelelerinde onları birbirlerine sımsıkı bağlaması gereken kardeşlik bağını önemsememek, işçilerin ayrı ayrı çabalarının ortak hizmetleriyle**

cezalandırılmasını» **getirecekti.** (K. Marx, Birinci Enternasyonal Genel Konseyi, 1864-68, sf. 286)

Proletarya bütün bölükleriyle ulusal ve uluslararası birlik için bıkıp usanmadan mücadele etmeliydi. «**İşçi sınıfının uluslararası birliğinden başka hiç bir şey**» diyordu Marx, «**onların kesin zaferini sağlayamaz**» (a.g.e., sf. 329)

Marx ve Engels, sosyalist devrimi, bir dünya süreci olarak görmüşlerdi, çünkü, birincisi, bu devrim tüm dünyayı kucaklıyacaktı, ikincisi ise proletaryanın enternasyonalizmi (uluslararası karakteri) devrimci eylemlerin zaferinin başlıca şartıydı.

Marx ve Engels'in formülleştirdikleri sürekli devrim kavramı, devrimci mücadelenin teori ve pratiği için büyük anlam taşır. Marx ve Engels'in de gösterdikleri gibi, burjuva devrimini geçirmemiş ülkelerde, sosyalist devrim, demokratik bir atılımdan sonra gelecekti, bu demokratik vuruşun başlıca amacı, işçi sınıfının müharebe sahasındaki feodal süprüntüyü temizlemesiydi. Böylece işçi sınıfı aynı zamanda burjuvaziye karşı kendi gücünü de ölçebilecekti, işçiler bu devrimde rol oynayacaklardı; ama bir an olsun kendi nihai çıkarlarını ve hedeflerini olsun gözden uzak tutmamalıydılar. Bu nedenle, onların görevi: «**az çok mülkiyetli sınıfların hepsi kendi egemen konumlarını kaybetmeğe zorlanıncaya dek, proletarya devlet iktidarını fethedinceye dek, devrimi sürekli kılmaktır.**» (K. Marx, F. Engels, **Seçme Eserler**, C. I, sf. 179)

Marx'ın bir devrimci köylü hareketini bir proletarya devrimiyle birleştirmek düşüncesi sosyalist devrim teorisinin gelişmesinde başka önemli bir noktayı meydana getirir. Marx ve Engels, sosyalist devrimin zaferinin en belirgin güvencelerinden birisini, —feodal kalıntılara karşı mücadelede ve kapitalist sömürüye karşı direnmekte kendini gösteren— devrimci köylü mücadelesini işçilerin maharetle değerlendirmesinde ve gene işçilerin kentlerdeki sosyalist devrimi kırlardaki köylü savaşıyla birleştirebilme yeteneğinde görmüşlerdi. Marx şöyle diyordu: «**...Köylüler kendi doğal müttefiklerini ve önderlerini, görevi burjuva düzenini yıkmak olan kent proletaryası'nda bulurlar.**»

Marksizmin sosyalist devrim ve köylülük konusundaki görüşlerine değgin şu üç karakteristiği belirtelim:

◆ Birincisi, Marx işçilerle köylüler arasındaki ittifak sorununu genel bir biçimde koymuştur. Bu bakımdan Marx'da işçi-köylü ittifakı için detay aramamak gerekir.

◆ İkinci olarak, Marx, işçi sınıfının bu ittifaka öncü olması gerektiğini belirtmiştir (bu görüş, daha sonra bilimsel devrim literatüründe sosyalist devrimde —ya da proletarya karakterli demokratik devrimde— **proletaryanın hegemonyası** olarak yer alan düşüncenin temelini teşkil eder.)

◆ Üçüncü olarak, Marx, burjuva toplumda en geniş iki sınıfın, sosyalist devrimin zaferini gerçekleştirmek üzere yapacakları ittifakın **tayin edici önemine** değinmiştir...

Marksizmin kurucuları proletaryanın sosyalizm kavgasının, **ulusal bağımsızlık hareketiyle** olan yakın bağını da görmüşlerdir. Ulusal bağımsızlık mücadelesi (egemen ulusların sömürücü sınıflarını zayıflatarak) SOSYALİZM mücadelesini teşvik ederken, sosyalizm mücadelesi de kaçınılmaz olarak **ulusal baskı**'nın tasfiyesini getirecekti. Engels, sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelesi arasındaki bağın altını çizerken «**Başka bir ulusu ezen bir ulus özgür olamaz,**» diyordu. (Marx-Engels, Bütün Eser-

leri, C. 18, sf. 527)

Marx ve Engels işçi sınıfını ULUSAL BASKI'ya karşı aktif bir savaşçı olarak görmüşler ve **Komünist Manifestosu**'nda şunları yazmışlardı: **«Kişinin kişiyi sömürmesine son verildiği oranda, ulusun ulusu sömürmesine de son verilmiş olacaktır. Bir ulusun içindeki sınıf antagonizmaları ortadan kalktığı ölçüde, bir ulusun başka bir ulusa düşmanlığı da son bulacaktır.»** (Marx-Engels, **Seçme Eserler**, C. 1. sf. 125)

Marx, proletarya diktatoryasını, tarihsel gelişimin zorunlu bir aşaması olarak görmüştü. Marx, kapitalizmden sınıfsız topluma geçerken proletarya diktatörlüğü zorunluluğuna değinmişti. Daha sonra, Lenin, bir kimsenin kendisini Marksist sayabilmesi için sadece sınıf mücadelesi kavramını kabul etmesinin yetmeyeceğini, aynı zamanda proletarya diktatörlüğünü de tanıması gerektiğini belirtmiştir.

Siyasi iktidar sorunu herhangi bir devrimde olduğu gibi, proletarya devriminin de ana sorunudur. Her egemen sınıf, kendi öngördüğü üretim ilişkilerini kurup, geliştirip, sürdürmek için güçlü bir devlet aygıtı, ordusu, cezaevleri, mahkemeleri ve diğer cezalandırma kurumları ile bulunan güçlü bir **devlet iktidarına** dayanır. Burjuvazinin elindeki devlet gücü, burjuva üretim ilişkilerini korumak için onun başlıca aracıdır. Burjuva mülkiyet ilişkilerini tasfiye etmenin tek yolu, burjuva mülkiyetini kaldırıp, yerine sosyalist mülkiyeti geçirmek isteyen sınıfın, İKTİDARI ELE GEÇİRMEK ÜZERE **burjuvaziyi devlet gücünden yoksun bırakmaktır.**

Bu nedenle kapitalist üretim ilişkilerinin yerine sosyalist üretim ilişkilerinin getirilmesi için verilen mücadele, Marx'a göre, herşeyden önce, devlet gücünü elde etmek için yani burjuva diktatörlüğünün yerine çağımızın en devrimci sınıfının, proletaryanın, diktatörlüğünü kurmak için verilen bir SİYASİ MÜCADELE'dir.

Marx şöyle diyor: **«...Kapitalist toplumla komünist toplum arasında devrimci bir geçiş dönemi vardır. Buna bağlı olarak siyasi bir geçiş dönemi de olacaktır, bu dönemde devlet proletaryanın devrimci diktatoryasından başka bir şey olamaz.»** (Marx-Engels, **Seçme Eserler**, C. 3, sf. 26)

Muzaffer sosyalist devrimin doğuşuyla, proletarya diktatörlüğü **burjuva ilişkilerini tasfiye edip yerine sosyalist üretim ilişkilerini getirecek** bir DEVRİM SİLAHI olur.

Marx 1848 Devrimi deneyinin dökümünü yaparken, proletarya diktatoryası kavramını geliştirdi ve muzaffer proletaryanın burjuva devlet makinasını parçalaması gerektiği sonucuna vardı. Marx daha önceki devrimlerin, mevcut askeri ve bürokratik mekanizma üzerinde ilerlediğini söyledi. Oysa proletarya iktidarı ele geçirince tamamen farklı tipte bir devlet gücüne ihtiyaç duyacaktı.

Daha sonra, Paris Komünü deneyinde, Marx, parçalanmış burjuva devlet makinasının yerine neyin geçirileceğini, proletarya diktatörlüğünün hangi biçimde gerçekleştirilebileceğini, yani proletarya devletinin karakteristik nitelikleriyle belli başlı özelliklerinin neler olacağını gösterdi .

Marx'a göre, şayet işçi sınıfı böyle bir devleti yaratamazsa, ne sosyalist değişiklikleri yerine getirebilir, ne de sosyalist devrimin kazanımlarını yerli ve yabancı düşmanlara karşı koruyabilirdi. Proletarya devriminin ve onun sürükleyici (dirijan) gücü olan işçi sınıfının yaratıcı işlevi proletarya devletinin oluşturulmasında kendini gösterir.

Marksizmin kurucuları proletarya diktatörlüğünün en geniş demokrasi olduğunu söylüyorlardı. Çünkü, proletarya devrimine gelinceye değin, tüm sınıflı toplumlarda (üretim tarzları) bir avuç azınlığın sömürüye dayanan iktidarı yani çok küçük bir azınlığın diktatörlüğü demekti. Proletarya diktatörlüğü ise, emekçi halkın büyük çoğunluğunun demokrasisi, ve iradesi demekti. Proletarya diktatörlüğünün işlevi, iktidardan uzaklaştırılmış olanların iç ve dış düşmanların komplolarına, sabotajlarına karşı işçi sınıfı iktidarını korumak amacını taşır. Marksizme göre burjuva devleti (burjuva diktatörlüğü) «**bir avuç azınlık sömürücü burjuvazi için demokrasi**, **geniş emekçi yığınlar için diktatörlük**» iken, proletarya diktatörlüğü (devleti) bunun tersine, «**geniş emekçi yığınlar çoğunluğu için demokrasi, devrik sömürücü azınlık için diktatörlük**» formülleri üzerinde kuruludur.

Gene Marksizmin, proletarya diktatoryası üzerine getirdiği çok önemli bir görüş de proletarya diktatörlüğünün kendisini inkâr edeceği ve proleter devletinin giderek göçeceği'dir. Yani Marx, proletarya diktatörlüğünü zorunlu ve kaçınılmaz görür, fakat sömürünün kaldırılması, sınıf farklarının giderilmesi için bu zorunluluğu belirtir, ama proletarya devleti kendisini pekiştirdikten ve kapitalist toplumu tasfiye edip, sosyalizmi kurduğu zaman işçi sınıfı ile köylülük arasındaki farkı azaltarak kol ile kafa emeği arasındaki ayrılığı gidermek gibi ikili görevini yerine getirirken, yani sınıfsız ve ayrıcalıksız topluma doğru yol alırken, proletarya diktatörlüğü de göçmeğe başlar. Özetliyecek olursak, Marksizm, proletarya diktatörlüğünü **ebedi** görmemiş, **bir geçiş aşaması** olarak koymuş ve onun kendisini ileride inkâr edeceğini de belirtmiştir.

Lenin kapitalizmin emperyalist aşamasında hem sosyalist teoriyi, hem de buna bağlı olarak sosyalist devrim öğretisini geliştirmiştir.

Bu nedenle işçi sınıfının bilimi Lenin'siz olamayacağı gibi, devrim öğretisi de Lenin'siz ele alınamaz.

Önce şu noktaların altını çizmemiz gerekiyor:

- Kapitalizmin emperyalist aşamaya girmesiyle, proletaryanın sınıf mücadelesinin koşulları da değişmişti.
- Emperyalist çağın başlamasıyla, kapitalizmin (burjuva toplumunun) çelişkileri de derinleşmişti. Bir yandan üretimin sosyal karakteri olabildiğine gelişirken, tekelci aşamada üretim araçlarının özel mülkiyeti giderek daha az sayıdaki ellerde toplanmaktaydı. Bu ise kapitalizmin evrensel temel çelişkisinin keskinleşmesi, proletarya devriminin maddi koşullarının olgunlaşması demekti.
- Böylece dünya kapitalizmi, sosyalist devrim için gerekli med (yükseliş) aşamasına ulaşacak kadar yaşlanmıştı.
- Bunlara bağlı olarak, emekçilerin toplumsal kurtuluş mücadelesi kat kat şiddetlenmişti.
- Gene, proletaryanın örgütlenme derecesi ve politik olgunluğu artmıştı.
- Öte yandan köylüler, proleter olmayan diğer emekçiler ve ezilen uluslar da devrimci harekete katılmağa başlamışlardı.

Bu koşullarda sınıf mücadelesinin geçirdiği önemli değişiklikler ve yeni devrimci deneyim, devrimci teorinin önüne yeni yeni sorunlar koymaktaydı. Bu sorunların en başında II. Enternasyonal oportünistlerinin ihaneti geliyordu. Bu oportünistlerin başlıca zararı, Marksist devrimci

görüşü tahrif etmeleri, işçi sınıfı devrimi ve devrimci iktidar biçimlenişi konusundaki temel prensipleri reddetmeleri, Marksizmi «revize» etmeleri şeklinde somutlanıyordu.

İşçi sınıfı hareketinin başına tüneyen işçi aristokrasisi ile oportünist aydınlar elbirliğiyle işçi sınıfının devrimci yolunu saptırmağa ve onu burjuvaziyle uzlaşmağa zorluyorlardı.

Bu durumda Lenin, II. Enternasyonalcilerin çarpıtma ve saptırmalarına karşı, Marksizmin kurucularının, proletarya devrimi ve işçi sınıfının tarihsel misyonu ile ilgili görüşlerini dikkatle inceledi, oportünistler tarafından saptırılan bu temel görüşleri yeniden yerli yerine koydu ve onları son tarihsel devrimci deneyler ışığında geliştirdi.

Devrimci mücadele, teorik inceleme konusu yapılması gereken pek çok yeni sorun getirmişti. Bu sorunlara bilimsel ve çözümleyici cevaplar getiren teorisyen, Lenin oldu. Lenin bir yandan Rusya proletarya hareketinin önderliğini yaparken, öte yandan sosyalist teoriyi geliştiriyor ve tüm dünya proletarya hareketine yol gösteriyor. Avrupa proletarya hareketinin tepesine tünemiş oportünist ideologların görüşlerini ve ihanetlerini teşhir ediyordu.

Lenin toplumsal gelişmeyi inceleyip, uluslararası devrimci hareketin değerlendirmesini yaptıktan sonra, sosyalist devrim konusunda parlak görüşler öne sürdü, işçilerin emperyalist çağdaki sınıf mücadelesinin temel yasalarını formülleştirdi. Bunların tümü, Marksizmin **Leninist sosyalist devrim teorisi** diye bilinen bütünleyici bir parçası haline geldi. Dünya işçileri tekelci kapitalizm altında onsuz muzaffer bir kurtuluş mücadelesi veremeyecekleri, **güçlü bir silâh** kazandılar.

Daha önce Marx ve Engels'in koydukları sosyalist devrim teorisinin ana noktalarını özetlemiştik. Lenin'in getirdiği katkılarla sosyalist devrim teorisinin temel noktalarını, bir başka deyimle Leninist, proletarya devrim öğretisinin karakteristik anahatlarını şöylece özetlemek mümkündür.

◆ Emperyalist çağda dünya kapitalist sisteminin sosyalist devrime elverecek derecede olgunlaşması;

◆ Emperyalist aşamada, kapitalizmin eşitsiz gelişiminin artması;

◆ Başlangıç olarak proletaryanın bir veya birkaç ülkede başarıya ulaşmasının olanak kazanması;

◆ Dünyanın iki ayrı sosyal sisteme bölünmesi;

◆ Emperyalist zincirin zayıf noktasında devrimin patlak vermesi,

◆ Kitlelerin sosyalist devrim eşiğine yaklaşması;

◆ Sosyalist devrimin objektif ve sübjektif şartları;

◆ Emekçilerin kurtuluş hareketinde proletarya hegemonyası ve onun militan öncüsünün —işçi sınıfı partisinin— yönetici rolü.

◆ Sosyalist devrimin tayin edici gücü olarak işçilerle köylülerin ittifakı;

◆ Sosyalizm mücadelesiyle, ulusal kurtuluş mücadelesinin birleştirilmesi;

◆ Sosyalist devrimde devrimci proletaryanın taktikleri ve stratejisi,

◆ Burjuva demokratik ve ulusal kurtuluş devrimlerinin sosyalist devrime ulaşması;

◆ Demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesi ile bütünleştirilmesi;

◆ Sosyalist devrimin kazançlarının korunmasında proletarya diktatörlüğünün belirleyici rolü...

Günümüzde emekçilerin kurtuluş mücadelelerinin bütün biçimlerinde proletaryanın hegemonyası

kavramı, Leninist sosyalist devrim teorisinin en önemli noktasıdır.

Marx ve Engels, kendi çağlarında, işçi sınıfını **kapitalizmin mezar kazıcısı** ilân ederken, ve proletaryanın köylü kitlesinin öncüsü olduğunu söylerken, gerçekte proletaryanın hegemonyası konusundaki bilimsel temel görüşleri koymuşlardı. Ama bu görüşleri, devrimci mücadelede işçi sınıfı öncülüğü konusunda yeterince geliştirememişlerdi. Çünkü proletaryanın sınıf mücadelesi, o dönemlerde, böyle bir geliştirmenin yapılabilmesi için yeterince deneyim biriktirebilmiş değildi. Marx ve Engels'in yaşadıkları çağda, çeşitli kurtuluş mücadelesi biçimlerinde proletaryanın öncülüğü henüz doğrudan bir pratik konusu haline gelmemişti. Marksistler proletaryanın sadece ve doğrudan doğruya burjuvaziyi iktidardan uzaklaştırıp, sosyalizmi kurmak için verilecek bir mücadeleye öncülük edeceğine inanıyorlardı. Marksizmin kurucuları demokratik hareketleri desteklerken, proletaryanın burjuva demokratik devrimine öncülük etmesinden değil, sadece devrime **aktif olarak katılmasından** sözetmekteydiler.

Marx bu konuda şöyle diyordu: (işçiler), «**burjuvazinin feodal mülkiyete ve mutlak monarşiye karşı devrimci mücadelesinin ancak kendi devrimci hareketlerini hızlandıracağını bilirler. Burjuvaziye karşı kendi öz mücadelelerinin ancak burjuvazinin zafere ulaştığı gün başlayacağını bilirler... İşçiler**, burjuva devrimini **işçi devrimi için bir önşart kabul edebilirler ve etmelidirler.**» (Marx-Engels, **Bütün Eserleri**, Cilt 4, sf. 352).

Emperyalist çağda sınıf mücadelesinin yeni koşulları Marksistleri hertürlü kurtuluş hareketinde proletaryanın liderliği kavramının geliştirilmesi ve bu konudaki Marksist tezin, yeni tarihsel konuma göre geliştirilmesi ve uyarlanması sorunuyla karşı karşıya bıraktı. Bu, hayatın dayattığı temel bir görev haline gelmişti. Bu görevi yerine getirmenin onuru Lenin'e ait oldu. Lenin, hem Rusyalı hem de Avrupalı oportünistlere karşı verdiği ödünsüz mücadelesinde, emekçilerin kurtuluş hareketinde proletarya hegemonyasının prensiplerini getirdi.

Lenin devrimci harekette proletarya öncülüğünün önemini vurgularken, işçi sınıfı, «**tüm halkın tam bir demokratik devrim mücadelesinde bütün emekçilerin ve sömürülenlerin, ezenlere ve sömürenlere karşı mücadelesinde öncü olmak zorundadır. Proletarya, ancak bu proletarya hegemonyası düşüncesinin bilincinde olup onu etkili kıldığı ölçüde devrimcidir.**» diyordu. (Lenin, **Bütün Eserleri**, C. 17, sf. 232).

İşçi sınıfı, devrimci kurtuluş mücadelesinde ancak bu öncülük sayesinde büyük nüfus çoğunluğunu kendi yanına kazanabilir ve sosyalist devrimi başarabilecek bir yığın gücünü oluşturabilir.

İşçi sınıfı sadece kendi sınıfsal kaynaklarına ve kendi sınıf güçlerine dayanarak kendi sınıf düşmanlarının üstesinden gelemeyeceği için, tüm ezilen ve sömürülen halkın devrimci mücadelesine de öncülük etmek zorundadır. Proletarya bunu başarabilmek için emekçi halkın önderi olabilmeli, kitleleri burjuvaziden ve onun şartlandırmasından, kurulu düzeninden koparıp kendi yanına kazanabilmeli; emekçilerin kurtuluş mücadelesine (bütün aşamalarda ya da belirli aşamalarda) katılabilecek tüm emekçi sınıf ve tabakaları kendi etrafında toplamak ve ortak bir devrimci cephede birleştirebilmek görevini yerine getirebilmelidir.

Proletarya öncülüğü kavramı, işçi sınıfının kendisi dışındaki çeşitli

sınıf güçlerini devrimci mücadelenin çeşitli aşamalarında sosyalizm mücadelesine çekebilmesi ve bu güçlerin öncüsü olması gerektiği yolundaki görüşten kaynaklanır. Lenin'in bu düşüncesi proletaryanın strateji ve taktiklerinin temeli olarak işlev kazanır. Sınıf mücadelesinin strateji ve taktiklerini, proletaryanın kurtuluş hareketindeki öncülüğünü **tamamlayacak** bir **bilim** ve bir **devrimcilik sanatı olarak** kabul edebiliriz.

Proletaryanın öncülüğü sorunu keyfi ve isteğe bağlı bir kavram değildir. Bilimsel ve tarihsel bir zorunluluktur. Çünkü kapitalist toplumda ezilen ve sömürülen emekçi sınıfların karşısındaki başlıca sınıf düşmanı burjuvazidir. Burjuvazinin karşısındaki en devrimci, gerçekten devrimci ve **sonuna kadar devrimci** sınıf ise işçi sınıfıdır. Kapitalist toplumdan sonraki toplum aşaması, **sosyalist toplum**'dur. Sosyalist toplumu kuracak sınıf ise, üretimin **sosyal karakterine** uygun olarak üretim araçlarının **sosyal mülkiyetini** getirebilecek olan proletaryadır.

Proletarya öncülüğünün temel bilimsel ve tarihsel zorunluluğu budur.

İkinci olarak, proletarya, egemen burjuvazinin karşısında en kolay örgütlenebilecek sınıfdır. Ayrıca kapitalist toplumda üretimin can damarlarını proletarya elinde tutmaktadır. Bu nedenle egemen sınıfların öncüsü durumundaki burjuvaziye en ağır darbeleri indirebilecek sınıf gene işçi sınıfıdır. Bu gerçeklik sadece sosyalist mücadelede değil, aynı zamanda demokratik mücadelede de geçerlidir.

Lenin çeşitli teorik çalışmalarında, demokrasi ve demokratik haklar mücadelesinin, proletaryanın sosyalist devrimde öncülüğü kazanabilmesi için zorunlu bir hazırlık aşaması olduğunu söylemiştir. Bu mücadele sürecinde, proletarya hegemonyası, emekçilerin proleter olmayan geniş kitleleri üzerinde biçimlenir ve güçlenir; proleter olmayan emekçi kesimler yavaş yavaş proletaryaya güvenmeğe başlar, onunla uyum halinde davranmağa ve onu kendi savunucusu ve önderi olarak görmeğe başlar. Bu mücadelede, proletarya burjuvaziyi emekçi halktan tecrit etmek ve bizzat kendisi emekçilere öncülük yapmak konusunda siyasî deney kazanır.

Konuyu daha da somutlarsak, demokratik ve sosyalist mücadelenin bütünlüğü konusunu şöyle ifade edebiliriz.

Sadece proletaryanın değil, bütün emekçilerin nihai kurtuluşu sosyalizm'dedir. Ama sınıflar mücadelesinde bazı emekçi sınıflar ve ara tabakalar sübjektif olarak sosyalizm özlemi içinde değildirler. Onların burjuvaziyle olan çelişkilerini bir takım güncel demokratik ve ekonomik istemlerinin gerçekleşmesine bağlamışlardır.

İşçi sınıfı kitlelerin burjuvaziye karşı olan güncel çıkarlarının takipçisi ve öncüsü olarak güncel demokratik mücadelenin öncülüğünü yapar, proleter olmayan kesimlere güven verir. Fakat proletarya sadece güncel taleplerinin gerçekleşmesinin öncüsü olarak kalmaz. Bu süreç içinde işçi sınıfı dışındaki kitlelere de sosyalizmin propagandasını yapar, nihai kurtuluşun ancak emekçi sınıfların ortak iktidar mücadelesinin başarıyla ulaşmasıyla sağlanabileceğini gösterir.

Bu nedenle işçi sınıfı hem güncel ekonomik ve demokratik mücadelenin öncülüğünü yürütür, fakat bunu yaparken ekonomizme veya reformizme düşmez. Mutlaka İKTİDAR hedefini kitlelere gösterir. Kendi sosyalizm amacını ve sosyalist

kimliğini saklamaz. O anki sübjektif özlemleri sosyalizm olmayan emekçi kitleleri devrimci cepheden kaçırırım korkusuyla sosyalizm yasakçılığı yapmaz. Kitlelerin güncel ekonomik ve demokratik taleplerini mutlaklaştırmaz. Hatta, işçi sınıfı öncülüğündeki bir geniş cephe iktidarını da mutlaklaştırmaz. Nihai hedefinin **sosyalizm** olduğunu gizlemez. Sadece işçi sınıfı içinde değil, diğer emekçi yığınlar arasında da işçi sınıfı öğretisinin yayılmasına, güçlenmesine ve benimsenmesine çalışır.

İşçi sınıfı, emekçi kitlelerin öncüsü olarak yerini sağlamlaştırma mücadelesinde, kendi öncü partisi aracılığıyla, bilime dayalı bir mücadele verir.

İşçi sınıfı pratisinin devrimci süreçte, şayet güncel demokratik mücadeleyi ve demokratik-ekonomik talepleri abartırsa, iktidar hedefini gözardı ederse ya da kitleleri iktidar mücadelesine değil, sadece güncel talepler mücadelesine hazırlarsa, bir sağ sapma çizgisi izlemiş olur. Kitlelerin acil reform talepleri adına iktidar hedefini unutturmuş olur... Öte yandan, işçi sınıfı partisi kitlelerin güncel reform taleplerini, acil ekonomik ve demokratik taleplerini hiç önemsemezse, sadece kitlelerden kopuk bir İKTİDAR hedefi koymakla yetinirse, «ya hep, ya hiç» mantığı güderse, kendisini kitlelerden soyutlar, kitlelere güven veremez. Kof slogancılık ve sol sapma içinde kalır.

Bu nedenle işçi sınıfı partisi iktidar mücadelesiyle, yani stratejik hedefleri ve parti stratejisi ile, güncel demokratik mücadeleyi ve işçi sınıfının taktiklerini bütünleştirmek zorundadır. İşçi sınıfı partisi ancak kitlelerin güncel mücadeleleri içinde, onlara öncülük ederek, o taleplerin gerçekleşmesini sağlayarak kitlelere güven verebilir, ve ancak o zaman İKTİDAR meselesini kitlelere anlatabilir.

Çünkü, Lenin'in de söylediği gibi, Parti, ancak kitlelerin kendi öz deneyleri ile pratikte sınanarak kendisini kitlelere kabul ettirir.

Parti hiçbir zaman güncel mücadeleden kaçmaz kendini soyutlamaz. Güncel ekonomik ve demokratik mücadeleden kaçmak, kendini kitlelerden soyutlamak demektir. Fakat, yukarıda sözünü ettiğimiz gibi, parti, güncel mücadele içinde kitlelere acil ekonomik-demokratik talepleri konusunda öncülük ederken, bu talepleri mutlaklaştırmaz, esas kurtuluşun İKTİDAR MÜCADELESİ sonucunda, iktidara gelerek gerçekleşeceğini ve nihai amacın, tüm sömürünün ortadan kalktığı SOSYALİST KURULUŞ ile somutlanacağını, gösterir. Kendi sosyalist kimliğini saklamaz.

Proletarya hegemonyası kendiliğinden gerçekleşmez. Kararlı, tutarlı bir mücadele ile kazanılır. İşçi sınıfı ve onun öncü partisi, «Ben devrimin öncüsüyüm», «ben toplumun en devrimci gücüyüm, bu nedenle benim arkamdan gelin» demekle, öncülüğü elde edemez. İşçi sınıfı ve onun partisi, egemen sınıflara karşı verilen ve ister proleter karakterli olsun, ister proleter olmayan emekçi kesimlerce yürütülsün, her türlü devrimci ve demokratik hareketin içinde yer alabilmeli, burjuvaziye karşı verilen her türlü emekçi mücadelesinde, yol gösterebilmeli, kendi bilimini ve toplumdaki ağırlığını koyarak bu mücadelelerin doğru yolda gelişmesini sağlamalı, maceracı girişimleri önleyebilmeli ve burjuvaziye ya da diğer sömürücü sınıflara karşı yönelmiş her türlü devrimci-demokratik hareketi proletarya ekseni etrafında birleştirebilmelidir.

İşçi sınıfının, devrimci harekette öncülüğü elde etmesi, kitlelerin spontane hareketlerine katılıp, onların kuyruğundan giderek, bu hareketler içinde etkin olmağa çalışarak gerçekleşen bir olgu değildir.

İşçi sınıfı, kendi kurmayı olan **Partisi** aracılığıyla öncülüğü güçlendirir. Öncülük kendiliğinden hareketlerin peşinden gitmekle olmaz. İşçi sınıfının partisi, ülkenin tarihsel ve güncel yapısını tahlil eder. Sınıfların konumlarını inceler. Bu bilimsel çalışmalar sonucunda kendi stratejisini çizer. Fakat mesele soyutta kalacak bir strateji de çizmek değildir. Aslolan, bu stratejiyi güçlendirecek sınıf taktiklerini doğru tesbit edip uygulamaktır. Bu nedenle, işçi sınıfı partisi, mücadelenin her evresinde, somut şartların somut tahlilini yaparak somut görevleri ve somut taktikleri belirler. Bu taktikler ne denli doğru ise ve ne denli başarıyla uygulanabilirse, parti, hem devrimci hareketi o denli güçlendirir ve doğru yönlendirir, hem de hareket içindeki öncülüğünü sağlamlaştırır.

İşçi sınıfının öncülüğü gerçekleştirmesi için zorunlu görevlerinin başında ,toplumun tüm ezilen kesimleriyle ve özellikle yoksul köylü kitleleriyle ittifak kurması gelir. İşçi sınıfı geniş yoksul köylü veya diğer emekçi köylü kesimlerin, burjuva nüfuzundan kurtulması ve işçi sınıfının yanına gelmesi için aktif mücadele yürütür. Lenin, işçi-köylü ittifakının Rusya'daki tüm devrimin ve gelecekteki bütün sosyalist devrimlerin **en önemli sorunu** olduğunu söylemiştir. (Cilt 33, sf. 155).

Fakat işçi sınıfının tek müttefiki yoksul köylüler değildir. Diğer emekçi köylüler, aydınlar, şehir küçük memurlar da işçi sınıfının müttefikleri arasındadır.

Proletarya partisi, işçi sınıfının, sınıf ittifaklarını bilimin temel verileri kılavuzluğunda ve ülkenin somut şartlarının somut tahlili sonucunda belirler ve ittifakların kurulmasını ve güçlendirilmesini sağlar.

İşçi sınıfını, düşman karşısında müttefiksiz ve desteksiz savaşa sürmek, bir başka deyimle işçi sınıfını burjuvazi karşısında yalnız bırakmak, sadece sol sekter bir tutum değil, işçi sınıfını kesin yenilgiye götürecek, sorumsuz bir davranıştır da...

Öte yandan, işçi sınıfı partisi, ittifak kurmak istediği sosyal kesimlerin kuyruğuna takılmaz. Kendi **bağımsız sınıf kimliğini** korur. İşçi sınıfını yalnız başına mücadele cephesine sürmek ne denli büyük kayıplara yol açarsa, işçi sınıfını müttefiklerinin gerisinde tutarak kuyrukçuluk yapmak da, işçi sınıfını kendi stratejik hedeflerinden o ölçüde uzaklaştırmak demektir.

Sosyalist Devrim öğretisinin en önemli bileşenlerinden birisi de devrimci durum kavramıdır.

İşçi sınıfı biliminde **Devrimci Durum** kavramı, teoriye Lenin tarafından getirilen ve gerek işçi sınıfı ideolojisinde, gerekse işçi sınıfının devrim kuramında çok önemli bir yer tutan bir kavramdır.

DEVRİMCİ DURUMUN TANIMI

Leninist devrim öğretisi «Devrimci Durumu» nasıl tanımlar? Her şeyden önce belirtelim ki devrimci durum, devrimin objektif bir koşuludur. Ve tek bir cümleyle özetleyecek olursak: **Devrimci durum, devrimi mümkün kılacak toplumsal ve siyasal koşullar toplamıdır.**

Devrim için, yani devrimin gerçekleşebilmesi için **devrimci durum** tarihin objektif bir yasasıdır. Devrimci Durum, sadece proletarya devrimi, yani sosyalist devrim için geçerli değildir. Devrimci durumun va-

rolması, her sosyal devrim öncesinde sözkonusudur. Bu gerçeklik son dört yüz yılın tüm büyük devrimlerinde görülmüştür. Bir başka deyimle, devrimci durum hem burjuva devrimleri hem de sosyalist devrimler için geçerli bir kavramdır. Örneğin İngiliz, Fransız ve Alman devrimleri, 1905, 1917 Şubat ve 1917 Ekim Devrimleri (Rusya'da), Paris Komünü, 1848 ve 1849 burjuva devrimleri ve Ekim devriminden sonra dünyada meydana gelen devrimler... bunların hepsinde, devrim öncesinde, devrimci durum varolmuştur.

Yukarıda belirttiğimiz sözkonusu deneylerin hepsi «devrimci durum» kavramında özetlenmiştir. Özellikle 1848 ve 1849 devrimlerini ele alarak inceleyen bilimsel sosyalizmin iki büyük kurucusu Marx ve Engels, Fransa ve Almanya'da devrim öncesi durumların ekonomik ve sosyo-politik özelliklerini dikkatle incelemisler ve bu koşulların sözkonusu ülkelerde **«Genel huzursuzluğun patlamasına»** yolaçtığını söylemişlerdir. (Bak: Marx, **Fransa'da Sınıf Mücadeleleri 1848-1850** ve Engels **Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim.**)

Devrimci teorinin Marx ve Engels tarafından formülleştirilen ilk düşüncelerinden yola çıkan Lenin, yeni çağın devrimci deneyini özetleyerek, devrimci durum üzerine kapsamlı çalışmalar yaptı: «Barışçıl» bir toplumdan devrime geçişin ne zaman ve nasıl olacağı ve toplumsal gelişimdeki hangi objektif değişimlerin devrimi getireceği sorusunu cevaplandırdı.

. Daha sonra, 1870'lerde ve özellikle 1880'lerde Marx ve Engels Avrupa'da gelişmekte olan politik durumu ve yaklaşan yeni bir devrim dönemini yakından izlediler. 1880'lerde ve 1890'ların başında (Mrax'ın ölümünden hemen sonra) yazdığı mektuplarda, Engels bazı Avrupa devletlerindeki, özellikle Almanya, Rusya ve İtalya'daki devrimci durumların gelişmesini inceliyordu. «Devrimci durum» terimine ilk kez bu mektuplarda rastlıyoruz. (Örneğin Bak, Marx-Engels, Eserler C. 35. Berlin 1967, Sf. 281-283. Cilt 35, Berlin 1868, sf. 229).

Devrimci değişmenin objektif maddi koşullarının bulunması, örneğin kapitalist sistemin bir bütün olarak sosyalist sistem için olgunlaşmış bulunması, tek başına hiçbir ülkede devrimi kendiliğinden getirmeğe yetmez. Devrimin kökleri üretim tarzının çelişkilerinde yatar. Devrimci değişme için zorunlu ekonomik koşulların, devrimin doğrudan nedeni olabilmeleri için, bunların toplumda elverişli politik ifadelerini bulması, sınıflar arasındaki ilişkilere ve politikaya yansıması gerekir. Lenin şunları yazıyordu: **«Devrimler hiçbir zaman ısmarlama meydana gelmezler, Jüpiter'in kafasından fırlayıp çıkmazlar, ya da birdenbire tutuşmazlar. Devrimler daima huzursuzluklar, krizler, hareketler, isyanlar ve devrim** başlangıçları **ile dolu bir süreci izlerler ve sonunda da** her zaman için **(örneğin devrimci sınıf yeterince güçlü değilse) nihai başarıya ulaşmayabilirler.»** (V. İ. Lenin, C. 21 sf. 451).

Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çatışma temeli üzerinde gelişen devrimci durum, doğrudan doğruya çatışan sınıflar arasındaki güç dengesine bağlıdır ve bu dengeye uluslararası arenadaki güçler dengesi de dahildir. Devrimci durum iç ve dış nedenlerin karmaşık bütünlüğünün bir sonucu olarak tarihsel akış içinde meydana gelir ve olgunlaşır. Devrimci durumun ortaya çıkış anı, gelişme hızı ve bu dönemin toplumsal gelişim biçimleri çelişkilerin keskinlik derecesine, devlet makinasının durumuna, devrimci

sınıfın hücum gücüne, halk hareketinin çapına ve derinliğine, uluslararası duruma vb. bağlıdır.

Dünya emperyalist savaşı tüm uluslararası durumu önemli ölçüde değiştirmiş, aynı zamanda hem de tüm Avrupa'da halkı devrime zorlamıştı. Devrimci durum sorunu, gerek teorik, gerekse pratik bakımdan, tüm dünya tarihinin akışı içinde canlı ve elle tutulur bir sorun haline gelmişti.

DEVRİMCİ DURUMUN BELİRTİLERİ

Lenin devrimci durum hakkındaki görüşlerini Büyük Ekim Sosyalist Devrimi öncesindeki hazırlık yıllarında, devrim süreci boyunca ve devrimi izleyen yıllarda ve özellikle **«Sol-kanat» Komünizmi-Bir Çocukluk Hastalığı** adlı kitabında geliştirdi.

Devrimci durum kavramı halkın politik bilinç düzeyi gibi sübjektif faktörleri de içerdiği halde Lenin bu kavramı devrimin objektif koşulları arasında sayar. Bunun nedeni hiç kuşkusuz sözkonusu bütün değişimlerin insan aklına yansımalarına rağmen gerçekte **objektif** olmalarıdır, yani insan iradesinden bağımsız olmalarıdır. Sözkonusu değişiklikler devrimci krizin objektif koşullarına bağlıdırlar, o halde bunlar hiçbir zaman dışarıdan herhangi bir grubun zümrenin, partinin veya sosyal sınıfın etkisiyle oluşturulamazlar.

Devrimci Durum kavramını incelerken, Lenin, bunun en belirgin işaretinin yönetici (egemen) sınıfın politik krizi olduğunu söylemiştir. «Egemen sınıfların» bu krizinin özü bu sınıfların «eskisi gibi yaşamağa yönetmeğe» güçlerinin yetmemesi ve devlet olarak örgütlenmiş olan yönetici sınıfın kendi yönetim yetkisini ve varolan siyasi rejimi bazı temel değişikliklere başvurmadan sürdüremez duruma gelmesi şeklinde belirlenir. Böyle bir politik kriz siyasi istikrarsızlığa, egemen sınıflara karşı güvensizliğin doğmasına ve bu sınıfların çeşitli tabakaları, zümreleri arasında bir çok çıkar çatışmalarının ve görüş ayrılıklarının ortaya çıkmasına yol açar.

Böyle bir durumun meydana gelmesinin çeşitli nedenleri olabilir. Egemen sınıfın politik bakımından iflasın eşiğine gelmiş olması, doğrudan doğruya iç ve dış politik krizlerin bir sonucu olabilir veya bu krizler siyasi iflâsı hızlandırıcı bir rol oynayabilirler. Bundan başka, ulusal çıkarları etkileyip ciddi ekonomik ve sosyal sorunlar yaratan askeri veya iç politikada herhangi bir başarısızlık, işçilerin hayat standardının düşmesi, ulusal ve toplumsal çelişkiler, bütün bu vakalar politik iflasın nedenlerini oluşturabilirler.

Ulusal koşular, devrimci durumu meydana getirebildiği gibi, uluslararası bir nitelik taşıyan politik olaylar da bir ülkeyi devrimin eşiğine getirebilir. Elbette, devrimci durumu yaratan, ulusal ve uluslararası koşullar bütünlüğüdür ve kimi zaman olabilir ki, uluslararası politik gelişimler de bir ülkede devrimci durumu yaratabilir ve hızlandırabilir.

Devrimci durumda o ülkede yönetici durumda bulunan egemen sınıf ve zümreler, o ülkenin önde gelen ekonomik ve politik sorunlarını çözemez, bunların hiçbirinin üstesinden gelemez duruma düşmüşlerdir. Yönetici sınıfların bu duruma gelmelerinin nedeni, Lenin'in sözleriyle, **«varolan rotayı izleyerek ve hükümetin ve sömürücü sınıfların araçlarını kullanarak»** iflâs politikasını sürdürmeleridir. (C. 19, sf 223)

Rusya'nın Birinci Dünya Savaşı sırasındaki durumu, bu bakımdan zengin bir örneği oluşturmaktadır. Devrimden kurtulabilmek için kendisini emperyalist savaşın içine a-

tan Çarlık politikası tam anlamıyla bir fiyasko ile sonuçlandı. Ülkedeki devrimci durumu hazırlayan nedenlerin başında ekonomik çaresizliğin had safhaya varmış olması, cephede olağanüstü büyük kayıpların verilmesi, giderek artan açlık ve kıtlık, dayanılmaz çalışma koşulları ve halkın üzerinde uygulanmakta olan siyasi baskı gelmekteydi. Baskıcı yönetimin krizi öylesine geniş boyutlara ulaştı ve öyle bir an geldi ki, yöneticiler artık toplumun üst ve alt tabakalarında ortaya çıkan olayları kontrol edemez oldu. Askeri yenilgiler bir yandan yönetici mekanizmayı ve eski rejimi temelinden sarsarken, öte yandan da halkı, rejime karşı harekete geçiriyor ve ayrıca ordu içindeki çelişkileri de arttırıyordu. Bu durumda, iflâsı kesinleşmiş olan Çarlık rejimi artık Rusya burjuvazisiyle Anayasal Demokratların ve Oktobristlerin hem de askeri ve siyasi işbirliği içinde olduğu emperyalistlerin güven ve desteğini yitirmişti.

Yönetici sınıflar, politik statükoyu ve iktidarı korumak amacıyla, siyasi bir krizin devrimci gelişimini önlemek için her çareye başvurdular. Bu da devrimci durumda görülen keskin siyasi zıtlıkları ve bocalamaları beraberinde getirir. Aşırı siyasi baskıcı şiddetten, «liberalizm» gösterilerine kadar başvurulan tüm çareler, kitlelerin hoşnutsuzluğunu yatıştırmak, mücadele güçlerini kırıp onları etkisizleştirmek, pasifleştirmek, kısacası egemen sınıflar için bir emniyet sübapı yaratmak amacını taşır.

Birinci Emperyalist Savaş sırasında, Lenin, derin ve keskin bir ekonomik - politik krizin varlığını ve yalnız Rusya için değil, fakat tüm Avrupa güçleri için de bir devrimci durumun sözkonusu olduğuna dikkati çekiyordu. Lenin, devrimci duruma bütün Avrupa açısından bakıyordu. Lenin bu durumu şu sözlerle ifade etmekteydi: «**...bir siyasi kriz var; hiçbir hükümet yarınından emin değil; hiç biri bir mâli çöküş, toprak kaybı veya ülkelerinden uzaklaştırılma (Belçika hükümetinin durumu gibi) tehlikelerine karşı güvence içinde değil. Bütün hükümetler bir yanardağ üzerinde duruyorlar.**» (C. 21, sf. 214-215).

Bu istikrarsız tutum, iktidarı ellerinde tutmağa çalışan hükümetleri zaman zaman siyasi manevralar yapmağa, hatta bazan halka bile başvurmağa zorlar. Egemen sınıfların krizi sadece yönetici sınıfların siyasi iktidarını zayıflatıcı bir etken olmakla kalmaz, aynı zamanda halkı isyana teşvik edici objektif bir faktör niteliğini de taşır.

Derin bir ekonomik ve politik krizin genel havası, yönetici sınıfların kendi içindeki ilişkilerini giderek zayıflatır ve böler. Yakın zamana kadar hükümeti desteklemiş olan sosyal ve politik elit zümrenin bazı kesimleri yavaş yavaş muhalefet saflarına geçmeğe başlarlar. Birtakım iç çekişmeler, muhalefetin artan gücü ve hükümetle karşı karşıya kalması, hem hükümeti hem de muhalefetin çeşitli gruplarını giderek daha fazla destek aramağa mecbur bırakır. Bu faktörler, objektif olarak egemen sınıfları daha çok böler ve halkı politikaya ve politik mücadeleye daha çok yakınlaştırır, mevcut ortamı ise daha kritik ve devrimci bir aşamaya vardırır.

Bir devrimci durum, devletin gücünü her zaman etkiler, eski rejimin gücünü azaltır, derin bir siyasi, ekonomik ve sosyal krizin yanısıra mevcut yönetim politikasının iflâsını getirir. Ancak bu, her politik krizin veya hükümet politikasında görülen her bunalımın bir devrimci durum yarattığı anlamına gelmez. Devrimci

durumun oluşması için, politik krizin ulusal çapta olması ve **«devlet sisteminin sadece bazı kesimlerini değil, binanın dışının veya birkaç katının değil, fakat kendisinin bir bütün olarak temelini etkileyecek güçte»** olması gerekir. (Lenin, C. 19, sf. 222).

Lenin kitle hareketlerinin «ezilen sınıfların acılarının ve isteklerinin normalin üstüne çıktığı zamanlarda» arttığına dikkati çekmiştir. (C. 21, sf. 214). Lenin işte bu ortamı, egemen sınıfların krizinden bağımsız olarak düşünülemeyecek durumun ikinci işareti olarak belirtmiştir. Halkın artık eski tarzda yaşamak istemeyişini açık bir isyana ve savaş durumuna dönüştüren dönüm noktasını giderek artan işte bu talep ve ihtiyaçlar belirler. Burada tayin edici olan ekonomik ve sosyal etkenlerdir. Ekonomik yöntemler ve ekonomik çıkarlar halkı devrimci mücadeleye iter, «devrim ancak ekonomik **ihtiyaçları tarafından harekete geçirilmiş kitleler tarafından gerçekleştirilebilir.»** (Lenin, C. 11, sf.432).

Devrimci durumun göstergelerinin nasıl değişmekte olduğu, bugün günümüz Marksist literatüründe bir tartışma konusudur. Bazı yazarlar, kimi gelişmiş ülkede ezilen kitlelerin yoksulluk derecelerinde önemli bir artış olmadan da devrimci durumların ortaya çıkabileceğini savunmaktadırlar.

Hemen hatırlatmak gerekir ki, bilimsel Marksist anlayışta, «ezilen sınıfların ihtiyaç ve yoksullukların artması» halkın açlık ve sefaletiyle eş anlamlı değildir. Yoksulluk ve açlığı halk güçlerinin devrimci hareketinin tek nedeni olarak kabul eden görüş kaba (vülger) ekonomik bir görüştür. Lenin 1899 yılında kapitalist toplumlarda yoksulluğun **«fiziksel anlamda değil fakat sosyal anlamda, yani burjuvazinin ve toplumun bir bütün olarak gitgide yükselen tüketim düzeyi ile çalışan halkın yaşam düzeyi arasındaki fark anlamında arttığına»** işaret etmiştir. (C. 4, sf. 210).

Emekçilerin giderek artan ihtiyaçlarını ve dolayısıyle yoksulluğunu, toplumsal bakımdan geniş anlamda devrimci durumun varlığının bir belirtisi olarak değerlendirmek gerekir. Kapitalist toplumda bilimsel ve [teknik] değişmelere bağlı olan sosyal çelişkiler, mutlak yoksullaşma olmadığı zamanlarda bile halk arasında huzursuzluğa yol açabilir. Örneğin, kapitalizmde tarım ve sanayinin rasyonalleştirilmesi her zaman için işsizler ordusuna yani kişilerin katılmasına ve emekçi halkın yoksullaşmasına yol açar.

Siyasi baskılar, faşizm tehditi, ulusal bağımsızlık gibi sosyal huzursuzluğun çeşitli şekilleri durumu kötüleştiren ve devrimci eğilimi körükleyen, devrimci durumu güçlendiren nedenlerdir.

Devrimci durumun özgül nedenleri çeşitli ve çok olabilir, ancak bunların hepsinin altında yatan ortak neden, halkın hayati çıkarlarına yönelmiş tehditlerdir. Lenin bu konuda şunları söylemektedir: **«On milyonlarca insan devrimi, ancak bu duruma acil ihtiyaçları tarafından sürüklenmişlerse, ancak durumları umutsuz bir hâle gelmişse, ancak bu on milyonlarca insanın kararlı baskısı eski engelleri yıkıp yeni bir hayat tarzı yaratabilecek güçteyse, başarıya ulaştırabilir.»** (C. 25, sf. 38).

Egemen-yönetici sınıfların politik krizi ile ezilen emekçi sınıfların durumlarının giderek kötüleşmesi, emekçilerin siyasete aktif olarak katılma oranını arttıran öğelerdendir. İşte bu siyasi hareket, **devrimci durum'u** oluşturan üçüncü etkendir.

Böyle durumlarda devrimci emekçi sınıflar sessiz ve durgun dönem-

lerdeki hareketsizliklerinden sıyrılırlar. Emekçi kitlelerin hoşnutsuzluk ve öfke düzeylerinin genel olarak artışı, işçi sınıfının en ileri kesimlerinin devrimci eğilimlerinde görülen ani bir yükselişle ve nüfusun diğer kesimlerinde görülen homurdanmalarla açığa çıkar. Normal ve durgun dönemlerde politikayla ilgilenmeyenler bile, böyle zamanlarda politik harekete katılırlar.

Özetle, halkın siyasî hareketliliğinde görülen keskin bir artış, ani ve çok belirgin bir yükseliş devrimci durumun en belirgin göstergelerinden birisi olarak kabul edilebilir.

Sömürücü sınıfların kriziyle, «alt sınıfların» politik hareketliliği biribirleriyle bağıntılıdır. Yönetim politikasında başgösteren kriz giderek kitleleri harekete geçirir ve bu hareket krizle orantılı bir biçimde artar. Sonuç olarak da, gergin bir ortam, Lenin'in deyimiyle **«devrimin müjdecisi»** bir ortam yaratılmış olur. Lenin, 1905 devrim öncesi için şöyle diyordu: **«Kötümserlerin en kötümseri bile devrime inanmağa başladı. Devrime genel inanış devrimin başlangıcı sayılır.»** (C. 40, sf. 54-55) Bu da insanların kafalarındaki köklü değişimlerin gerçek bir işaretidir.

Devrimci durumun göstergelerinin keskinliği özgül tarihsel koşullara (dönemin genel koşullarına ve belirli uluslararası duruma veya ulusal bir değişikliğe) göre değişir. Bu belirtilerin hepsinin ayrı ayrı varolması gerektiği halde, ancak **hepsinin toplamı** bir devrimci durum yaratabilir.

Daha önce de, işçi sınıfı politik hareketimizin yayın programında özetlemiş olduğumuz (Kitle 119, 120, 121, 136, 137) Marksist-Leninist proletarya devrim teorisi, Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle olgunlaşmıştır. Böylelikle pratiğe rehberlik eden devrimci teorinin, pratikle zenginleşmesinin en seçkin örneği, bilimsel teorinin sosyalist devrim öğretisidir. Bilimsel sosyalizmin bir bileşeni olan devrim öğretisi bile, Büyük Ekim Devrimi'nin işçi sınıfı bilimine, işçi sınıfı pratiğine ve tüm insanlığa sağladığı başlı başına bir kazançtır.

1917'DEN 1977'YE SOSYALİST KURULUŞUN VE KOMÜNİZMİN ÖNKOŞULLARI

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin insanlık tarihine sağladığı kazanç, sadece işçi sınıfı biliminin zenginleşmesi ve olgunlaşması, ya da pratikte sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağının başlaması değildir. Devrim'den bu yana gelişen altmış yıllık sürecin en önemli yanı, sosyalist kuruluş'ta tüm dünya halklarına rehber olması ve kendinden sonra gelen proletarya devrimlerinde, sosyalist devletlere, sosyalist kuruluş doğrultusunda yol göstermesidir. Büyük Ekim Devrimiyle kurulan dünyanın ilk sosyalist devletinin gerek sosyalist kuruluşta kazandığı üstün başarı ve zengin deneyimler, gerekse komünist toplumun önkoşullarının yaratılması ve sınıfsız topluma doğru yol alınması konusunda kaydedilen önemli mesafeler, diğer tüm sosyalist ülkelerin aynı doğrultudaki yolunu aydınlatmaktadır. Sovyetler Birliği'nde Büyük Ekim Devrimiyle başlayan dönem, sadece daha sonraki sosyalist ülkelere değil, fakat henüz sosyalizme ulaşmamış tüm dünya halklarına da seçkin bir örnek olarak dünya kamu oyunun gözlerinin önünde durmaktadır. Dünyanın ilk sosyalist devletinde kazanılan göz kamaştırıcı başarılar, pek çok teorik ve politik çalışmadan daha da etkili bir faktör olarak sosyalizmin dünya halkları arasında yayılmasına hizmet etmiştir.

◆ **İnsanın insan tarafından sömürülmesi kaldırılmış ve üretim araç-**

larının sosyal mülkiyeti geri dönülmez bir biçimde gerçekleştirilmiştir.

◆ Emperyalistlerin dış müdahalelerine, onların kışkırtmasıyla içte başlayan iç savaşa, Parti içinde Troçki başta olmak üzere ortaya çıkan çeşitli sapmalara ve ihanetlere, emperyalizmin ekonomik ablukasına, İkinci dünya Savaşında, Sovyet sosyalist üretim güçlerine indirilen ağır darbeye ve Nazi işgalinin yolaçtığı tarifsiz kayıplara, savaş sonrası «soğuk savaşın» ve emperyalist silahlanmanın zorunlu olarak SSCB'ye dayattığı ağır askeri masraflara rağmen, yani özetle tüm kapitalist dünyanın çeşitli biçimlerde aralıksız ve soluksuz sürdürdüğü çok yönlü saldırılara, tahripkar çabalara rağmen Sovyetler Birliği'nde sosyalist ekonomi başarılı bir grafik izleyerek bugünkü üstün ve sarsılmaz konumuna ulaşmıştır.

◆ Üretim araçlarının sosyal mülkiyeti esasına dayalı olarak, işçi sınıfı devletinin uyguladığı planlı ekonomi büyük bir ekonomik gelişmenin düzenleyicisi olmuştur.

◆ Büyük Ekim Devrimiyle başlayan sanayileşme, bilimsel ve teknolojik devrimin en önemli kilit taşı ve ivmelendirici faktörü olmuştur.

◆ Sosyalist ekonominin başarıları, dış ve iç gerici güçlerin her türlü engelleyici gayretlerine rağmen, Sovyet halkının yaşama ve çalışma koşullarını sosyalist bir temel üzerinde yükseltmiştir.

◆ Sovyet insanın kültür, estetik düzeyi ve spor uğraşı, kapitalist ülkelerle kıyaslanmayacak şekilde yükselmiştir.

Gerek altyapıda, gerekse üstyapıda katedilen bu büyük mesafe, gerçekte komünist toplumun maddi ve teknolojik önkoşullarının yaratılması yolunda şu anda dünya sosyalist sisteminin en önde gelen seçkin örneği ve kılavuzudur.

1917'DEN 1977'YE POLİTİK YÖNLENDİRME

Sosyalist toplumun inşası ve komünizme yöneliş alanında kazanılan bu büyük başarılar Sovyetler Birliği'ni dünya sosyalizminin kalesi haline getirmiştir. Bu ekonomik, sosyal, teknolojik ve kültürel başarılar, dünya politika arenasındaki başarılarla bütünleşmiştir. Özellikle sosyalizmin bir dünya sistemi haline geldiği günümüzde, SSCB öncülüğündeki dünya sosyalist sistemi, dünyanın sosyal gelişimini belirlemeye başlamıştır. Ekim Devriminin 60. yılını kutlarken, inkâr edilmez bir gerçekliktir ki, SSCB'nin başını çektiği dünya sosyalist sistemi uluslararası arenada inisiyatifi ele geçirmiştir. Dünya sosyalist sisteminin yanısıra, dünya devrimci süreci içinde yer alan ulusal kurtuluş hareketi ve uluslararası işçi sınıfı hareketi de gözönünde bulundurulduğunda, artık dünyanın gelişiminin başlıca belirleyicisi dünya devrimci sürecidir.

Böylelikle, Büyük Ekim Devrimiyle açılan çağda, altmış yıl gibi kısa bir süre içinde elde edilen politik kazançlar emperyalizme karşı mücadelenin siyaset arenasındaki mevzileridirler.

Sovyetler Birliği, İkinci Dünya Savaşı sonrasında sosyalist olan ülkelerin sosyalist kuruluşlarına olağanüst yardımlar yaparak dünya sosyalist sisteminin yıkılmaz bir güç olarak tarih sahnesinde kök salmasını sağlamış, gene 1917'den bu yana, ezilen halkların emperyalizme karşı verdiği ulusal kurtuluş savaşlarının en büyük destekçisi olmuştur. Öte yandan, SSCB ile diğer sosyalist ülkeler arasında ve günümüzde geçici bir olgu olarak doğan üçüncü dünya ülkeleri arasındaki ekonomik-teknolojik işbirliği, emperyalizme karşı olan dünya güçlerinin büsbütün sağlamlaşmasını getirmiştir. SSCB ön-

cülüğündeki dünya sosyalist sisteminin yardımları sayesinde birçok azgelişmiş ülke, hem emperyalizmden olan bağımsızlıklarını koruyabilmekte, hem de sosyal ilerleme yolunda önemli adımlar atmaktadırlar.

1917'DEN 1977'YE BARIŞ İÇİNDE BİRLİKTE YAŞAMA İLKESİ

Büyük Ekim Devrimi'nin başlattığı yeni dönemin en önemli olgularından birisi de, haksız savaşlara karşı çıkan Leninist barış içinde birlikte yaşama politikasının ileri boyutlara ve başarılara ulaşmasıdır. Özellikle Sovyetler Birliği'nin üstün ekonomik, teknolojik ve askeri gücü sayesinde yeni bir dünya savaşının ortaya çıkma olasılığı azalmış, tüm insanlığı felakete sürükleyecek termo nükleer savaşın önlenmesi yolunda önemli adımlar atılmıştır.

Lenin'in koyduğu barış içinde birlikte yaşama ilkesi üzerinde yürüyen SBKP ve Sovyet devleti, ikinci dünya savaşında Nazi emperyalizminin saldırganlığını püskürtüp, faşizmi yıktıktan sonra, Amerikan emperyalizminin piyasaya sürdüğü soğuk savaşı da defetmiş ve detant politikasını emperyalist güçlere dayatmıştır.

Bugün Sovyetler Birliği'nin dünyadaki en büyük misyonlarından birisi, barışın korunması ve güçlendirilmesi konusunda gösterdiği olağanüstü çabalarda ve fedakârlıklarda odaklaşmaktadır.

Detant politikasının giderek güçlenmesi, hiç kuşkusuz dünya halkları için, dünya devrimci süreci için daha elverişli koşulları yaratmaktadır. Hiç şüphe yok ki, detant'ın önünde henüz çok önemli engeller vardır. Bu engeller emperyalizmin savaşçı ve militarist karakterinden kaynaklanmaktadır. Fakat Sovyetler Birliği'nin kararlı çabaları ve artan gücü, politik dentantın askeri detant ile tamamlanması doğrultusunda dünya halklarının en büyük güvencesidir. Sovyetler Birliği, dünya'da barış ve güvenliğin gelişmesi için, stratejik silahların sınırlandırılmasından ve giderek önlenmesinden başlayarak, genel ve tam silahsızlanmaya varmak için her bakımdan önemli ve değerli çabalar göstermektedir. Bu çabaların kısa zamanda kesin başarılara ulaşmasını ummak, gerçekte emperyalizmin karakterini tanımamak demektir. Ama Sovyetler Birliğinin ve dünya sosyalist sisteminin kararlı barışçı çabaları sürdükçe, tüm dünyanın barışsever güçlerinin barış mücadelesi kapitalist ülkelerde de güçlendikçe, üçüncü dünya ülkeleri, emperyalizmin savaşçı siyasetine karşı barışsever çabalarını yoğunlaştırdıkça, bugün için bir «düş» gibi duran kalıcı dünya barışına ve genel, tam silahsızlanmaya doğru daha ileri adımlar atılacağı kuşkusuzdur.

Bilimden ve Leninizmden habersiz olan «sol»-revizyonistlerin tüm küçümsemelerine ve burjuva küçük burjuva ideologlarının yaratmak istediği kavram kargaşasına rağmen SSCB'nin ve onun öncü partisinin, dünya komünist hareketinin dünya barışı ve silahsızlanma konusunda gösterdiği büyük çabalar, bugün günümüzün en yüce uğraşlarından biridir. Ve tüm dünya halkları, Lenin'in barışsever yolunda kararlıca ilerleyen Sovyetler Birliği'ne, gösterdiği olağanüstü barışsever çabalarından dolayı müteşekkirdir.

1917'DEN 1977'YE PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ

Yüzü aşkın ayrı ulusal topluluk, etnik grup'dan oluşan Sovyetler Birliği'nin yarattığı yeni tarihsel kategori olan Sovyet halkı, proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde yükselen sosyalist enternasyonalizmin en seçkin örneğini teşkil etmek-

tedir. Bir uluslar hapishanesi olan Çarlık Rusyasında işçi sınıfının sosyal kurtuluş mücadelesiyle, bağımlı ve sömürge ulusların kurtuluş mücadelesinin birleşmesi sonucunda gerçekleşen Büyük Ekim Devrimi, bütün bu ayrı halkların özgürleşmesini getirmiş ve yüz kadar ayrı ulusal topluluğun, etnik grubun vb. tek bir ekonomi altında ve SBKP öncülüğünde ve Sovyet organları aracılığıyla, federatif bir statüde birliğini, herbirisinin özgürce gelişmesini ve tüm Sovyet cumhuriyetlerinin, tüm özerk bölgelerin ,kısaca tüm ayrı Sovyet halklarının topyekûn gelişimini gerçekleştirmiştir.

Leninizmin ulusal soruna getirdiği çözümün en yüksek biçimini ve en değerli örneğini teşkil eden Sovyetler Birliği olgusu diğer açılardan olduğu gibi, farklı insanların sosyalist tekeldeki birliği açısından da insanlığın büyük bir kazancıdır.

Sovyetler Birliği bu şekilde geleceğin sosyalist dünya toplumuna giden yolda en başta yürümektedir. [illegible] sınıfların ve dolayısıyla ulusal duvarların —devletin— ortadan kalkacağı komünist dünya toplumuna yönelen doğrultu, Sovyetler Birliği olgusu ile tüm insanlığın gözleri önündedir. SSCB sadece her türlü ulusal baskıya ve ayrıcalığa son vermekle kalmamış ulusların tam hak eşitliği gönüllü birliği altında, hızlı ekonomik gelişimini sağlamış ve böylece sosyalist entegrasyonun sarsılmaz temellerini atmıştır.

Aynı anlayışla hareket eden SS CB, diğer sosyalist ülkelerle, sosyalist enternasyonalizm ilişkileri temelinde, karşılıklı işbirliği ve yardımlaşma, ortak ekonomik-teknolojik projeler konusunda önemli adımlar atmıştır. Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) yarının devletlerüstü sosyalist mülkiyetine ve giderek sınıfsız, devletsiz dünya toplumuna ynelme yolunda insanlığın bir başka büyük kazancıdır.

Aynı şekilde, Büyük Ekim Devrimiyle kurulan dünyanın ilk işçi sınıfı devleti gerek kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfıyla, gerekse tüm dünya halklarıyla olan enternasyonalist dayanışmasını başarıyla güçlendirmektedir, emperyalizmin, maoizmin, Troçkizmin, reformizmin benzeri akımların bölücü çabalarını ve milliyetçiliğin yıkıcı davranışlarını zayıflatmaktadır. Sovyetler Birliği ve onun öncü partisi, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ideallerine sımsıkı bağlı olarak milliyetçiliğe karşı amansız bir mücadele sürdürmekte ve yeryüzünde enternasyonalist dayanışmayı günden güne güçlendirmektedir.

SONUÇ:

Dünya halkları Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılını, eskisinden daha büyük bir coşkuyla daha güvenli bir atmosferde kutluyorlar. Bilimin getirdiği öngörülerin her geçen gün daha da yaygınca gerçekleştiğini görerek emperyalizme ve uluslararası gericiliğe karşı daha güçlü bir uğraş sürdürüyorlar.

İnsanlığın komünist geleceğe giden yolu, can çekişen kapitalist toplum yerine kaçınılmaz olarak sosyalizmi getirecek proletarya devriminden geçer. Bu nedenle, Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle başlayan dünya proletarya devrimi her geçen gün daha da güçlenip yayılıyor. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi bu kökten değişme sürecini başlatmıştır. Bu süreci tamamlamak işçi sınıfının ve komünistler tarafından yönlendirilen tüm emekçilerin en yüce görevidir.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi' nin 60. yıldönümü tüm dünya halklarına kutlu olsun.

ilke 20 LİRA

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ